The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE,
87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA.
Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. KEZBERS,
2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA

SATURDAY, JANUARY 5, 1963.

LATVIJA
AMERIKĀ

2. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 5. JANVĀRĪ 13. GADS

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH"

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001.
Nujorkas redakcijas vaditājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikagas redakcijas vaditājs red. K. KEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA. Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

De Golls sola atomieročus Francijai

AMERIKĀŅI PIEDĀVĀ FRANČIEM POLARIS RAĶETES. ĢEN. LEMNICERS STĀJAS AMATĀ. U TANTS NORAIDA PREZIDENTA ČOMBES PRASĪBAS. KASTRO RĀDA JAUNAS RAĶETES MILITĀRĀ PARĀDĒ. SAGAIDA LIELĀKU SAV. VALSTU INICIATĪVU BRĪVĀS PASAULES POLITIKĀ. ZIEMEĻVIETNAMAS PARTIZĀNI KĻŪST STIPRĀKI.

Francijas prezidents ģen. de Golls jauno gadu ievadīja ar paziņojumu, ka Francijai, neatkarīgi no eventuālas Sav. Valstu palīdzības, būs pašai savs atomieroču arsenāls. Francijas bruņotie spēki ar kaujas apstākļos lietojamiem atomieročiem var rēķināties jau 1963. gadā.

Pēc saimnieciskās nostiprināšanās iepriekšējos gados jaunais 1963. gads Francijai būs bruņošanās gads. Gaisa spēki līdz gada beigām saņems jaunos Mirāžas IV tipa bumbvedējus, kuru maksimālais ātrums divreiz pārsniedz skaņas ātrumu. Zemes spēki tiks apgādāti moderniem konvencionāliem ieročiem un pēc miera nostabilizēšanās Alžīrijā Francijai būs iespējams izpildīt visas Ziemeļatlantijas organizācijas uzliktās mil.tārās normas.

Bet pirmā vietā tomēr būs atombumba. Prezidents de Golls ir tā iekarsis par Francijas atomarsenāla nepieciešamību, ka neapmierināt bas rūkoņu no Vašingtonas viņš vispār nedzird. Interesanti atzīmēt, ka de Golla neatlaidība atomieroču laukā var reālizēties Sav. Valstu kongresa lēmumā atļaut lielāku palīdzību atomieroču āttistībā tādām valstīm kā Anglijai un Francijai. Līdzšinējā Sav. Valstu noslēpumainība nav devusi nekā cita kā vienīgi atombumbu un ūdeņražbumbu Pad. Savienībai, kamēr sabiedrotie bijuši spiesti strādāt uz savu roku.

Kā jau minēts, Francijai 1963. gads būs militāras attīstības gads. Un, kā dzird no Vašingtonas, Francija netiks atstāta bez palīdzības. Sūtnis Bolens sanēmis prezidenta Kenedija pilnvaras nekavējoties uzsākt sarunas ar Francijas valdību, lai iepazītos ar pēdējās militārām nepieciešamībām. Tāpat kā Anglijai, arī Francijai, lietošanai Ziemeļatlantijas organizācijas rindās, amerikāņi piedāvā Polaris raķeti. Iespējams pat, ka vēl uz daudz izdevīgākiem noteikumiem. Anglijai, piemēram, prezidents Kenedijs piedāvāja tikai raķeti, — atomzemūdenes ministru prezidents Mekmillens solījās būvēt pats, tāpat gādāt par raķetes atomgalvu. Turpretim Francijas gadījumā labi informētas aprindas aizrāda, ka amerikāņi sola ne tikai kā raķetes, bet arī atomzemūdenes, tā ka atklāts paliek vienīgi raķetes atomapbruņojuma jautājums.

Attieksmē uz pēdējo prezidenta de Golla nostāja ir labi zināma. Viņš pieņems Sav. Valstu atomieročus tikai tad, ja to lietošana tiek pilnīgi atstāta viņa noteikšanai. Pašreiz Sav. Valstu likumi kaut ko tādu vēl neatļauj, bet ļoti iespējams, ka tie jau tuvākā nākotnē tiek mainīti. Ar to patiesībā nebūtu panākts nekas cits, kā vienīgi Francijas apbruņošanas paātrināšana.

Vienīgā modernās bruņošanās faze, kurā Francija ir pilnīgi atpalikusi, ir raķetes. Ja neskaita to, ko franču vienībām Ziemeļatlantijas organizācijā devuši amerikāņi, frančiem nav nekā cita. Un cik var spriest no prezidenta de Golla jaungada vēstījuma, par militāru raķešu ražošanu Francija pagaidām vēl nedomā.

ĢEN. NORSTADS ATSTĀJ PARĪZI

Pēc sešiem gadiem Ziemeļatlantijas organizācijas bruņoto spēku virspavēlnieka amatā no amata atkāpies un dienestu armijā atstājis ģen. Norstads. Viņa vietā augstā un atbildīgā amatā iecelts ģen. Lemnicers, agrākais visu Sav. Valstu bruņoto spēku štaba priekšnieks.

Amatu maiņa gadu mijā patiesībā gan nāca ar divu mēnešu nokavēšanos. Bija paredzēts, ka ģen. Norstads atkāpsies jau 1962. gada 1. novembrī. Bet, sākoties Kubas krizei, Ziemeļatlantijas organizācijas ministru padome lūdza ģen. Norstadu palikt amatā un Parizē līdz gada beigām.

Pirms atgriešanās uz Sav. Valstīm ģen. Norstads viesosies vispirms Lisabonā un pēc tam Otavā.

Gadu mijā jaunas vadības rokās pārgājis arī amerikāņu Rietumberlines garnizons. Līdzšinējais komandants ģen. Vatsons pārņem trešo amerikāņu armiju un viņa vietā amatā Berlinē stājas ģen. Polks, kas solījies turpināt gādāt par pilsētas drošību un brīvību.

KATANGAS CIŅAS TURPINĀS

Pēc daudziem sekmīgiem mēģinājumiem aizkavēt Katangas atkaliesaistīšanu Kongo, provinces prezidents Čombe beidzot spiests atzīt, ka visas iespējas beidzot izsmeltas. Viņa pēdējās prasības — sabiedroto konsulu pavaditam atgriezties Elizabetvillē, pamieru un jaunas sarunas ar Apvienotām Nācijām ģenerālsekretārs U Tants katēgoriski noraidījis. Rezultātā Apvienoto Nāciju vienības, sastopot tikai ļoti niecīgu pretestību, turpina virzīties uz priekšu, un drīz vien viņa Katangas province atradīsies starptautiskās organizācijas armijas rokās.

Apvienotās Nācijās prezidentam Čombem palikuši vairs tikai divi sabiedrotie — Anglija un Beļģija. Angļu konsuls Dodsons, starp citu, bija vienīgais, kas solījās pavadīt Čombi uz viņa galvas pilsētu. Sav. Valstu un Francijas konsuli, kuŗu sabiedrībā Čombe būtu juties daudz drošāks, Katangas prezidenta prasību noraidīja.

Uzskatidams Katangas lietu par zaudētu, beļģu kapara raktuvju kombināts jau nosūtījis pārstāvjus pie Kongo federācijas prezidenta Aduļas, lai uzsāktu sarunas par turpmāku nodokļu sadalīšanu starp Katangu un Kongo centrālo valdību. Liels skaits dažādu Katangas raktuvju pilnīgi pārtraukušas darbu un steigā nojauc mašīnēriju, baidoties, ka Čombe varētu īstenot savus draudus un uzsākt sistēmatisku provinces rūpniecības iznīcināšanu. Apvienoto Nāciju militārie panākumi tomēr liek domāt, ka Čombe neko tamlīdzīgu nepaspēs un ka arī viņa partizānu kaŗa draudi ir tikai tukšas blēņas. No Čombes daudzinātās žandarmērijas Apvienoto Nāciju kaŗavīri līdz šim redzējuši gandrīz nekā vairāk kā vienīgi mugurpusi.

MILITĀRA PARĀDE HAVANĀ

Savu piekto diktātūras gadu Kubā Fidels Kastro iesāka ar militāru parādi un vienu no savām šabloniskām runām, uzbrūkot Sav. Valstīm un cildinot komūnismu.

No Kubas jaungada jāatzīmē divas lietas. Vispirms, padomju ieroču pārblīvētā militārā parāde pārsteigumu sagādāja pusducis raķešu — Kubas aizsardzības raķeti, par kuŗu eksistenci Kubā Sav. Valstīm nekas nebija zināms. Pēc Havanas sniegtās informācijas raķetes spēj noteikt jebkuru lidmašīnu jebkatrā augstumā. Amerikāņu lietpratēji tagad domā, ka ar Kastro raķetēm atrisināta mīklainā U-2 izlūklidmašīnas notriekšana virs Kubas pagājušā gada oktobrī.

Otrs punkts, patiesībā daudz interesantāks par raķetēm, ir lēnā, bet noteiktā Kastro nosvēršanās uz Pekingas pusi. Chruščeva piekāpšanās prezidentam Kenedijam, kā zināms, Kastro tā sakaitinājis, ka Mikojans sabija Havanā veselu mēnesi, viņu mierinādams. No otras puses atkal, Kubas diktātoram ļoti imponē komūnistu Ķīnas uzbrukumi padomju politikai — tieši attieksmē uz likvidētām raķešbāzēm un izvāktām raķetēm. Savā jaungada runā Kastro gan uzsvēra nepieciešamību visiem komūnistiem izbeigt pastāvošās domstarpības, bet viņa simpatijas Pekingai bija skaidri redzamas.

Citādi Kastro savā runā neko jaunu nepateica. Parastie uzbrukumi bija jāsaņem prezidentam Kenedijam, jo sevišķi par viņa jūsmīgo nostāju gūstekņu atbrīvošanas gadījumā. Tāpat kā parasti Kastro prasija Gvantanamo bazes likvidēšanu un kārtējo reizi nodeklarēja ,ka neviens svešnieks Kubā netiks ielaists, lai pārbaudītu, vai raķešbazes likvidētas un raķetes izvāktas, vai ne.

PREZIDENTS KENEDIJS PAREĢO MIERU

1963. gads Sav. Valstu prezidenta Kenedija uztverē būs miera gads. Protams, runājot lielos vilcienos. Aizvadītā gadā, uzsvēra prezidents, pasaules kaŗš būtu varējis sākties trīs dažādos Padomju Savienības radītos saspīlējuma punktos. Bet, tā kā katrā vienā no šīm trim vietām Sav. Valstis izrādīja bezbailīgu un nelokāmu nostāju, Padomju Savienībai neatlika nekas cits kā atkāpties.

Pēc prezidenta Kenedija domām 1962. gadā kaŗš būtu varējis sākties Laosā, Berlinē un Kubā. Bet Padomju Savienība atrada par prātīgāku neriskēt. Un, ja tā neriskēja pagājušā gadā, tā neriskēs arī šogad. Savos paziņojumos prezidents aizvien pat vēl tālāk. Tā kā tagad Chruščevam vairs nav nekādu šaubu, ka par savām interesēm Sav. Valstis cīnīsies ieročiem rokā, var sagaidīt, ka 1963. gadā vispārējais Padomju Savienības spiediens pasaulē mazinās. Tas, protams, nenozīmē, ka Chruščevs būtu uzdevis. Tāpat tas nenozīmē nekādas pārmaiņas komūnismā. Bet tas nozīmē, ka Chruščevam nepieciešama lielāka piesardzība. Kaŗu Chruščevs nevar atļauties. Vismaz ne jaunu pasaules kaŗu ar atomieročiem. Tāpat Chruščevs nevar atļauties Kubas kūdas atkārtošanos.

Rēķinādamies ar Maskavas spiediena mazināšanos un lielāku politisku piesardzību, prezidents Kenedijs uzskata pašreizējo periodu par visizdevīgāko Sav. Valstu iniciātīvas palielināšanai. Un ne tikvien kā sadarbībā ar citām nācijām, bet uz savu roku. Ar Kubas krizes iznākumu prezidents ir ļoti apmierināts un nekad neaizmirst aizrādīt, ka Vašingtona pie saviem lēmumiem nonāca bez savu sabiedroto padomiem; tāpat nerēķinoties ar savu sabiedroto reakciju. Ja apstākļi to prasīs, Sav. Valstis šādu neatkarīgu rīcību nekavēsies atkārtot arī nākotnē.

AMERIKĀŅI CIEŠ ZAUDĒJUMUS VIETNAMĀ

Mēģinājumā pārsteigt un iznīcināt vairākas labi bruņotas Ziemeļvietnamas komūnistu partizānu vienības šā gada 2. janvārī pārsteigumu piedzīvoja paši uzbrucēji — dienvidvietnamieši amerikāņu helikopteros.

Normāli šādu uzbrukumu priekšā ziemeļvietnamieši bēg un pazūd. Bet šoreiz tie palika savās pozicijās un automatisko ieroču ugunī notrieca piecus amerikāņu helikopterus, nogalinot trīs amerikāņus un ap piecdesmit Dienvidvietnamas kaŗavīru.

Zvaigznes dienā lai godinām varoņus - strēlniekus.

CIEŠU SADARBĪBU AR DRAUGIEM IGAUŅIEM

DV ASV PIEŠĶIR LIDZEKĻUS APRŪPEI

DV ASV valdes decembŗa mēneša sēde bija veltīta galvenokārt aprūpes jautājumiem. Izsprieda pabalstu sadalījumu atsevišķām zemēm un piešķira: R-Vācijai $4135,40, Austrijai $1315,00, palīdzībai aiz dzelzs aizkara (dzimtenē un citur) $7018,44. Tautiešu aprūpei ASV izmaksāts pabalstos $1846,65, kas nozīmē, ka 1962. gadā valde izdevusi aprūpei kopsummā vairāk nekā $14.000. Šie skaitļi neattiecas uz līdzekļiem, ko aprūpes vajadzībām uz vietas izdevušas DV apvienības un kopas. Kā redzams pēc valdes pagaidu pārskata, gandrīz puse no aprūpes līdzekļiem piešķirti tautiešiem, kas atrodas viņpus dzelzs aizkara. Materiālais stāvoklis dzimtenē daudziem pasliktinājies. Bet arī šeit, Amerikā, rādus'es lielāka vajadzība pēc aprūpes līdzekļiem. Kā pirmās ziņas liecina, Ziemsvētku līdzekļu vākšanas akcija devusi labus rezultātus. Vietām tomēr ziedojumu vākšanā bija novērojams nevajadzīgs paralēlisms ar citām organizācijām.

Par pulkv. V. Januma viesošanās gaitu ASV ziņojumu sniedza V. Hāzners, kas vairākos braucienos pulkvedi personīgi pavadījis. Apciemotas ASV 8 apvienības, kur nolasīti referāti (Vašingtonā, Čikāgā, Milvokos, Mineapolē, Ņujorkā, Elizabetē, Filadelfijā un Bostonā). Šie DV apvienību sarīkojumi bijuši labi apmeklēti, klausītāji bijuši ļoti atsaucīgi.

Pirms izbraukšanas uz Eiropu pulkv. V. Janums un V. Hāzners Ņujorkā sastapies ar Igauņu veterānu organizācijas pr-ku J. Rausu un citiem valdes locekļiem. Jau 1954. gadā Etlingenā, Vācijā, Daugavas Vanagi noliga sadarboties ar igauņu kaŗaviru biedrību. Šī igauņu kaŗavīru brāļīgā organizācija darbojas ļoti aktīvi arī ASV, kur tai ir 12 nodaļu. Kopīgajā sēdē Ņujorkā abu kaŗavīru organizāciju vaditāji pārrunāja ciešākas sadarbības jautājumus nākotnē. Valde aicina apvienības un kopas, kur tas ir iespējams, uzņemt savas darbības rajonā kontaktu ar igauņu kaŗaviru pārstāvjiem un pārspriest kopīgu sarīkojumu iespējas, kopīgu piedalīšanos parādēs, demonstrācijās u.t.t.

DV gadskārtējo delegātu pilnsapulci nolēma sasaukt 1963. g. 20. un 21. aprīlī Bostonā, DV namā.

Ar goda rakstiem apbalvoja sekojošus DV Milvoku apvienības aktīvos biedrus: Annu Grīnbergu, Reginu Burģeli, Kristīni Šmiti, Hariju Rulli un Jāni Bedeli.

KOMŪNISTU PRETINIEKU SKAITS ĶĪNĀ PIEAUG

Pekinga un arī Formoza apstiprina ziņu, ka 172 ķiniešu nacionālistu kaŗavīri nogalināti Ķīnas cietzemē. Tas panākts 3 mēnešu ilgās militārās operācijās, kuŗās bija iesaistītas sarkanās Ķīnas armijas vienības. Šie nacionālās Ķīnas aģenti bija labi apmācīti partizānu kaŗam, un papildspēkus tie ieguva starp komūnismam naidīgiem ķiniešiem, arī tos apmācot partizānu cīņām.

Iznīcinātie nacionālistu spēki tomēr ir tikai daļa iefiltrēto nacionālistu īpašu uzdevumu kaŗaviru.Komūnistu pretinieku skaits sarkanā Ķīnā pieaug. Viņi izpostījuši militāras ierīces, tiltus, dzelzceļa posmus gar piekrasti un tad pārcēlušies dziļāk iekšzemē. Nacionālisti no savām nocietinātām piekrastes salām Kemoi un Matsu sūta balonus ar skrejlapām pāri uz cietzemi, aicinādami ķiniešus sacelties pret sarkaniem kakla kungiem.

*

Pārtikušai Austrumeiropas satelitu valstij Čechoslovakijai tagad gaidāmas grūtības ar pārtikas sagādi. Lauksaimniecība ir ražojusi 88 proc. no nepieciešamā pārtikas daudzuma. Maskavas kipars Novotnijs brīdinājis, ka nekāda ārēja palīdzība nav gaidāma. Visvairāk trūkst gaļas, piena un sakņu produktu.

*

Jaunā gada vēstījumā Chruščevs mēļoja, ka viņš negribot draudēt brīvajai pasaulei. Viņš priekšroku dodot mierīgai sadzīvošanai.

Francijā de Golls apliecināja ticību mieram, bet aicināja būt gataviem katras agresijas atvairīšanai.

Ķiniešu radio Pekingā ziņoja, ka 1962. gads Ķīnai, neskatoties uz badu pašu zemē, bijis labs. Ienaidnieki iekš- un ārzemēs esot radījuši visdažādākās grūtības. Apsveikšanās ar krieviem slēpusies avīžu iekšējās lapās. Pirmā laikraksta lapā „nosvētijumu" dabūjis itaļu komūnistu vadonis P. Toljati par arvien tālāku novirzīšanos no Marksa - Staļina līnijas.

*

No Kubas preču kuģa Marokā nobēguši 22 kuģa komandas locekļi un lūguši politisko bēgļu patvēruma tiesības.

Berlinē ledus auksto šprē ūdenī pārpeldējusi 28 g. v. vāciete, iegūstot brīvību Rietumberlinē. Dalītās pilsētas policistu starpā izcēlusies apšaudīšanās. Viens Austrumberlines policists ievainots.

ATKAL NĀVES SODI LIETUVĀ

Īsā laikā Lietuvā notikusi otrā prāvas izrāde, kas noslēdzās ar 9 nāves sodiem. „Padomju Lietuvas augstākā tiesa" Viļņā iztiesājusi prāvu pret 10 lietuviešu policijas vienību locekļiem, kas vācu okupācijas laikā esot „nogalinājuši padomju pilsoņus". Deviņi apsūdzētie nošauti.

Lietuviešu aprindās pieņem, ka šie apsūdzētie pēc kaŗa darbojušies kā partizāni cīņā pret padomju varu. Saskaņā ar izsludināto amnestiju tiem bija piespriests samērā neilgs cietuma sods. Pēc soda izciešanas tie atkal apcietināti un nodoti tiesai, lai ar to novērstu iedzīvotāju uzmanību no saimnieciskām grūtībām.

Sandra Gailīte un Maira Zālamane solās Dr. P. Vasariņam būt čaklas mācībās Hamiltonas latviešu skolā.

LATVIJA

2. n-rs. SESTDIEN, 1963. GADA 5. JANVĀRĪ

…maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sl… umu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

LIELS MĒBEĻU TRŪKUMS LATVIJĀ

Krievu diktātors Ņikita Chruščevs nesenajā partijas CK plēnumā asi kritizēja mēbeļu ražotājus, kuriem daudz dažādu modeļu, kur tos plāno katra atsevišķa rūpnīca. Viņš pieprasīja šādu rīcību izbeigt un plānošanu centralizēt, lai pēc vieniem un tiem pašiem modeļiem mēbeles gatavotu visā koloniālajā valstī. Šis norādījums bija par iemeslu plašai mēbeļnieku un dažādu partijas funkcionāru sanāksmei Rīgā. Šīs sanāksmes atreferējums Cīņā aizņem veselu lappusi. Uzskaitīti daudzi trūkumi. Atzīts arī, ka Latvijā ražotās mēbeles esot dārgākas nekā Igaunijā un Lietuvā ražotās. Latvijas mēbeļu rūpnīcas cenšoties negatavot atsevišķus mēbeļu gabalus, bet gan dārgas istabu iekārtas, kas maksājot 800—1000 rubļus. Tā vieglāk varot veikt plānus. Atsevišķi mēbeļu gabali, ja parādoties, tad tos arī ķeršus izķerot. Mēbeļu izstādēs gan parādot skaistus atsevišķos mēbeļu priekšmetus, bet tādus pārdošanai neražojot. Esot tā, ka mēbeļu skatēs parādītie modeļi pārdošanā parādoties pēc vairākiem gadiem, jo birokrātijas dēļ līdz plānu apstiprināšanai un to nodošanai ražošanā paejot ilgs laiks. Esot arī tā, ka vienu un to pašu modeļu cena esot cēlusies. Samazinātie modeļi maksājot to pašu cenu, ko pilns modelis.

Šajā sanāksmē nav atzīta arī visu mēbeļu pulēšana, kad koka šķiedras vairs nav redzamas. Mēbelēm trūkstot dekoratīvo audumu, bieži tas esot tik negaumīgs, ka tādu esot kauns pat uz grīdas klāt.

„Mēbeļu pircējs kā izsūtāmais zēns staigā no rīta līdz vakaram, bet mēbeļu pārdevējs — pieckārtīgs kungs, kas tikai reizi pa reizei norūc: „pienāciet pēc mēneša, varbūt būs, varbūt nebūs," tā stāvokli mēbeļu tirgū apraksta Cīņa, resp. tā atzīts minētajā sanāksmē.

Rīgas 5. mēbeļu kombināts kopš 1954. g. izlaižot viena un tā paša modeļa skapjus.

Cīņas korespondenti no savas puses atzīst, ka 1000 rubļu dārgās guļamistabas iekārtas izceļoties tikai ar savu pasakaino cenu un bezgaumīgumu. Esot pienācis laiks mēbeļu ražošanā specializēties visu trīs Baltijas valstu apmērā, pie kam jāražojot tas, ko ļaudis pieprasot — atsevišķi mēbeļu gabali.

Šis Cīņas atreferējums pierāda, ka okupētās Latvijas mēbeļnieki nav spējuši vēl saražot dārgo mēbeļu tik daudz, lai koloniālie kungi u z vietas un Krievijā, kā arī lielākā kalibra latviešu nodevēji būtu apgādāti, kādēļ pie mēbeļu ražošanas strādniecībai un lauku ļaudīm netiek. Guļamistabas vai kabineta iekārtas par 1000 rubļiem spēj nopirkt tikai korruptā krievu ierēdniecība un partijas augstākie biedri. Raksts arī parāda, ka t.s. „gaume" resp. bezgaumība sakņojās modeļos, kādus ražoja pirms 50—60 gadiem to laiku bagātnieku vajadzībām. Tas vēl tagad biedriem liekas augstākais sasniegums. Cits jau arī nav redzēts.

Latviešu ģimenes jau lielāko tiesu iztiek ar agrākajām mēbelēm, bet bieži tās izgatavo no vecām kastēm.

TĒRBATĀ NODIBINĀTA BEZDIEVJU UNIVERSITĀTE

Dr. F. C. Fraijs, Luterāņu baznīcas prezidents, kas reprezentē 5 milj. locekļu ar 6000 mācītājiem, savā novembra mēneša gana rakstā starp citu ziņo, ka Tērbatā ir nodibināta Bezdievības universitāte. To vada kāds igauņu matemātiķis, bet mācības spēku vidū ir arī kāds latvietis Viktors Kalniņš. Dr. Fraijs plaši apraksta bezdievju sistēmatisko un agresīvo darbu, kura mērķis ir iznīdēt kristietismu. Noslēgumā Dr. Fraijs saka: „Lasiet to, un ja jūs jutīsit tāpat kā es, jūs to vismaz ņemsit pie sirds Lai Dievs stiprina mūsu varonīgos ticības brāļus smagi apspiestā Igaunijā un Latvijā. Mēs viņus neaizmirsīsim."

Dr. Fraijs ir arī Luterāņu pasaules federācijas prezidents.

Latviešu jaunatne starp divām tautībām

Saskaņā ar likumu cilvēks pasaules mērogā uzskatāms par pieaugušu resp. pilngadīgu, sasniedzot divdesmit viena gada vecumu. Daži atsevišķi likumi šo privilēģiju — būt pilngadīgam un ieiet no jaunatnes pieaugušo kārtā, pagarina līdz divdesmit piektam dzīvības gadam. Bet nav neviena likuma, izņemot, ja kāds gribētu kandidēt visaugstākiem valsts amatiem, kas arī divdesmitpiecgadīgu uzskatītu par jaunieti — varbūt vienīgi, ja viņš pats tāds vēl vēlētos būt.

Tātad, runājot par augšminēto tematu, šai jauniešu jeb jaunās paaudzes grupā, kam šodien jāatrod pareizais ceļš un nostāja turpmākā dzīvē, būtu ietilpināmi tie, kas Latviju atstājuši līdz desmitam dzīvības gadam, vai arī tie, kas dzimuši jau trimdā.

Latviešu vecākā paaudze runā un raksta par mums, mūs kritizē, izsaka pārmetumus un, protams, viens otrs rets arī mūs aizstāv un cenšas saprast mūsu problēmas.

Pašas vecākās paaudzes problēma ir samērā vienkārša, kaut ne katru reizi viegli atrisināma. Katrs pieaudzis latvietis, kas, komūnistu varai tuvojoties Latvijai, to atstāja un devās trimdas gaitās, to darīja apzināti, zinot un rēķinoties, kāda cīņa un grūtības viņu svešās zemēs un svešos apstākļos sagaida. Šie latviešu bēgļi būtu iedalāmi trijās galvenās grupās:

Pirmā grupā ietilpst tie, ko svešie apstākļi ir salauzuši. Kas pazaudējuši dzimteni, ir arī pazaudējuši pamatu zem kājām. Tie kaut kā velk dzīvi uz priekšu svešumā kā smagu nastu, kritizē uz katra soļa pastāvošo dzīves iekārtu, ir neapmierināti ar sevi un apkārtni un dzīvo atmiņās par zaudēto pagātni un Latviju. Un dažs labs šais apstākļos gājis arī bojā.

Ir otra grupa, kas šo pārsakņošanos ņēmusi pārāk burtiski, centusies nokratīt visu latvisko un ar varu iekļauties jaunajā vidē, tā sakot, pārtautojoties šī vārda burtiskā nozīmē; kas gan tikai ļoti retos gadījumos ir izdevies.

Un tad nāk trešā grupa, kas gājusi tā saucamo vidus ceļu. Tā nav iegājusi nekādās galējībās. Joprojām tā cieni un mīl savu zaudēto dzimteni, bet no otras puses mēģina iedzīvoties pastāvošos apstākļos, ar tiem samierināties un izveidot no savas dzīves to labāko, kas šādos apstākļos būtu iespējams. Tā arī cieni zemi, kas bēgļu tautai devusi patvērumu, un cenšas būt tās cienīgi un respektējami pilsoņi, nenonicinot savu tautību, savu valodu un savu zemi.

Mēs, šīs dienas latviešu jaunatne, esam šo triju grupu pēcteči, kam mūsu tautas vārds un mūsu valoda jāsaglabā nākotnē, un savā laikā šis uzdevums jānodod tālāk mūsu bērniem. Tā vispirmām kārtām būtu mūsu vecāku nedalītā vēlēšanās, jo nedomāju, ka starp tiem būtu kaut viens, kas domātu un justu citādi, kaut arī ārējie apstākļi reizēm tam runātu pretim.

Un otrkārt, tā būtu arī mūsu pašu vēlēšanās, jo, astoņpadsmit gadus dzīvodami svešās zemēs, esam vērojuši un dzirdējuši, ka šo zemju iedzīvotāji gadu desmitiem cauri ar lepnumu piemin savu vecāku izcelšanos, kaut arī paši dzimuši un uzauguši kā šo zemju pilsoņi un pa lielākai daļai savu mātes valodu sen jau aizmirsuši, vai arī nekad to nav zinājuši. Bet šī tālā zeme, par ko vecāki tiem stāsta, ar īpatnēju varu tos pievelk, saista, un liek sajust pret to nenoliedzamu cieņu.

Un mūsu pašu dzimtene un saites ar to nemaz vēl nestāv tik tālā pagātnē, ka kāds no mums būtu spējis Latvijas vārdu jau aizmirst. Jautājums būtu tikai, par cik mēs paši vēlamies savu latviskumu saglabāt un cik vietējie dzīves apstākļi mums to atļauj.

Mēs nekādā gadījumā nevaram dibināt savu nākotni uz atmiņām un ilūzijām, lai arī kā mūsu vecāki mūs mēģinātu iespaidot. Cerības uz kādreizēju atgriešanos Latvijā ir tālas. To vairāk gribētos saukt par sapni — un sapņot ir katra cilvēka personīga privilēģija. Ja vecākā paaudze sava mūža otro pusi aizpilda sapņiem un atmiņām, tad es domāju, mēs viņus tik tālu saprotam: iesakņojušos koku nav viegli pārstādīt un vēl sagaidīt no tā tikpat krāšņus ziedus. Bet es arī nedomāju, ka jaunam cilvēkam būtu viegla dzīve ģimenē, kur ikdiena aizpildīta vaidiem un nopūtām par zaudēto, un nepārtraukti jādzird kritizējam tas, ar ko viņš pats ir saaudzis skolā, tuvākā apkārtnē, un ko vesela liela nācija ir atzinusi par vērtīgu un labu dzīves kārtību.

Jau šeit rodas pirmais nopietnais konflikts bērniem ar vecākiem, kas bieži noved pie tālejošām sekām, atkarībā no individa rakstura īpašībām. Vecāku atmiņās klausīties līdz zināmai robežai saista katru bērnu un jaunu cilvēku, kā mūs saista pasaku grāmata vai interesants vēsturisks apraksts. Bet ne piecu ne desmit gadus veca bērna atmiņas, nemaz jau nerunājot par trimdā dzimušiem, nevar būt tik dzīvas un spēcīgas, lai viņš tā spētu pieķerties pagātnei un uzskatītu to par labāku par priekšā stāvošo nākotni. Cilvēks pēc savas dabas ir reālists un pieķeras ērtai dzīvei. Mums šodien dzīve bez auto, televīzijas un ledus skapja liekas neiespējama. Tālākām distancēm ideālākais satiksmes līdzeklis ir lidmašīna un lidojums uz mēnesi nebūt vairs nav neiedomājamas fantazijas rezultāts. Neinteresantas mums liekas Žila Verna slavenās grāmatas par gaisa un zemūdens kuģiem, jo tās visas ir jau sen īstenotas lietas un pie tam labākā izpildījumā. Vienīgais, ko šeit vēl varam apbrīnot, ir šī cilvēka lieliskā fantazija. Bet mūsu vecāki nevar saprast, ka mūs var neinteresēt grāmatas, ko viņi pat naktīs satraukti un paslepus lasījuši un dzīvojuši līdz katram atsevišķam piedzīvojumam. Tāpat mēs nevaram jūsmot par dienām garu braucienu ar zirgu un kratīšanos neērtos ratos no Rīgas uz Liepāju. Es domāju, ka mums patiktu arī tas, bet tikai īsākā distancē un laika sprīdī — kā piedzīvojums no veciem laikiem. Un mēs arī cenšamies iegaumēt tādus vārdus: kā pirtis, kūtis, noras, vai rijas, bet mēs protams nevaram vairs iejusties šai vidē, un mūsu veco latviešu rakstnieku darbi mums ir sveši un nesaprotami. Un, ja gribam būt atklāti, tad dzīve Latvijā mums liekas ļoti primitīva un atpalikusi.

Bet tas nebūt neizsaka, ka tādēļ mēs nemācītos mūsu tēvu zemi cienīt un mīlēt, un droši vien liela daļa no mums arī vēlētos turp atgriezties, ja tāda diena reiz pienāktu. Bet arī šai gadījumā tā nebūtu vairs tā pati zeme, ko astoņpadsmit gadus atpakaļ atstājām, bet pilnīgi citāda: tur katrs no mums, vecs vai jauns, atgrieztos ar jaunām idejām un jau īstenotiem sasniegumiem no tām zemēm, kurās šos trimdas gadus esam pavadījuši. Tātad, citiem vārdiem, mēs turpu atgrieztos dibināt jaunu Latviju uz vecās drupām — pamatā paliktu tikai tā pati zemes ģeografiskā teritorija un cilvēki ar latvisku izcelšanos, bet svešos apstākļos pārveidojušies, un tas attiecināms kā uz jaunajiem, tā vecajiem, kā arī uz vietas palikušajiem — tas ir, ja gribam būt atklāti paši pret sevi.

Ilmārs Ozoliņš

(Nobeigums sekos)

LUTERĀŅI KAZACHSTANĀ

Sekojot padomju presei, atklājas viena otra lieta, par ko padomju valdība nemaz negribētu, lai to pasaule zina. Tā Kazachstanskaja Pravda ziņo par kādu gadījumu, kuru apraksta ar acīm redzamu antireliģisku tendenci. Kāds šoferis Jakovs Korels 21. oktobrī esot ar nodomu iedrāzies ar savu autobusu ejošā vilcienā. Autobusā atradušies 32 bērni, pie kam 14 nogalināti. To viņš esot darījis „reliģiska fanātisma" ietekmē. Korespondents piezīmē, ka apkārtējie kolchozi un sovchozi esot pilni luterāņiem, baptistiem un adventistiem.

Pēdējais teikums mums liek padomāt. No kurienes Kazachstanā radušies luterāņi? Vienīgā teritorija Pad. Savienības varā, kur dzīvo protestanti, ir Latvija un Igaunija. Tas liecina, ka Kazachstanā lielākā skaitā dzīvo izsūtītie latvieši un igauņi.

Ar modernākām lauksaimniecības mašīnām kolchozos sadzītie latviešu zemnieki velti pūlēs izpildīt okupantu noteiktās ražības plānus.

MASKAVAS BALSS IEDZEN BAILES — UZ LAIKU

Visus Latvijas okupācijas gadus krievu ierēdniecībai ar vienu aci vienmēr jāskatās uz Maskavu, lai vērotu, vai tur ar metodēm, ar darbu un arī ar ražojumu kvalitāti ir apmierināti. Nenoliedzams ir fakts, ka krievu kolonijām un okupētajām Baltijas valstīm nekāda atkāpšanās no prasītā netiek pieļauta, arī produkcijas kvalitātes ziņā ne. Maskavas krievu laikrakstu kritikas vienmēr izsauc uztraukumu. Lūk, Cīņa 29. novembra numurā ziņo, ka šādu uztraukumu izraisījis Maskavas laikraksta Pravda raksts par slikto produkcijas kvalitāti Rīgas auto elektroaparātu rūpnīcā, kas ražojot automašīnu un traktoru vajadzībām aparātūru. Paškritika notikusi gan rūpnīcas birojā, gan rūpnīcas cechos. Protams, kļūda bija jāatzīst, jo pirmkārt kritika atbilda patiesībai, otrkārt Maskavas laikraksti nekad nekļūdās, tā tas no diktātūras režīma ir noteikts. Apspriedēs rūpnīcas komūnistiem vajadzēja apsolīt kvalitāti uzlabot, jo, kā Cīņa saka, Pravdas kritika esot atdarījusi visiem acis.

Šādos gadījumos parasti ražojumu kvalitāti uzlabo, taču tas notiek tikai uz laiku, jo tad atkal viss ievirzās vecajās sliedēs: pieņem atkal sliktas jēlvielas, no kurām labu produkciju vispār neiespējami ražot, lai augstos plānus veiktu ar sliktajām iekārtām, nepieciešams darbu „šturmēt" un galu galā viss paliek kā agrāk. Protams, šīs Pravdas kritizētās rūpnīcas vadībai draud „iztīrīšanas" briesmas, ja Maskavā sadusmojas otru reizi.

KAS IR LATVIJAS KAKLA KUNGS?

Kā zināms, faktiskais noteicējs Latvijā ir LKP centrālās komitejas 2. sekretārs, 1960. gadā no Maskavas atsūtītais krievs Michails Gribkovs. Kas ir šis vīrs?

Gribkovs ir 52 gadus vecs Sibīrijas krievs, kas 1934. g. beidzis Omskas lauksaimniecības institūtu un kļuvis par zootechniķi. Latviski runājot, Gribkovs bijis lopu pārraugs dažādos Omskas apgabala sovchozos. 1939. g. Gr. uzņemts komūnistu partijā, pēc kam viņš kādus gadus bijis sovchoza direktors. Kaŗa laikā viņš atradies armijā, bet 1947.—49. g. bijis partijas Omskas pilsētas komitejas sekretārs. No turienes viņš pārcelts uz Maskavu, kur viņš līdz 1956. g. darbojies Centrālās komitejas aparātā Maskavā. Pēc tam viņš 1956.—58. g. nosūtīts uz Kuibiševu, kur bijis apgabala izpildu komitejas priekšsēdis. Tad šis padomju birokrats atcelts atpakaļ uz Maskavu, kur viņš 1958.—60. g. bijis augstāks ierēdnis Krievijas PSR ministru padomē. No turienes tad viņš 1960. g. nosūtīts uz Latviju vajāt berklaviešus un kontrolēt LKP. Tā Sibīrijas lopu pārraugs tagad valda Latvijā!

Brīvība

Arturs Voitkus

ZĪMES SMILTĪS

NOVELE

3. turpinājums

Aldis palika pie loga un skatījās dārzā. Cigarete rokā nesmēķēta gruzdēja, un pēc brīža oglīte bija pavirzījusies jau labu gabalu, atstādama aiz sevis pelēku pelnu stabiņu, kas kuŗu katru mirkli varēja nolūzt un nokrist uz grīdsegas. Pamanījis to, Aldis cigareti uzmanīgi aiznesa līdz pelnu traukam. Tad viņš atgriezās pie loga — skats dārzā viņu vienmēr saistīja un priecināja: ap zaļo mauriņu kā milzīgs, ziedošs logats bija puķu dobes un aiz tām gludi apcirpts dzīvžogs. Tā bija viņa māja. Tas bija viņa dārzs. Šeit viņš bija laimīgs un pasargāts, un šeit nevienam nebija tiesības ienākt, ja viņš — Dr. Aldis Paugurs — to neatļāva.

Un tagad nu šai dārzā un mājā ienāks cilvēks, par ko Aldis kādreiz bija teicis, ka to nekad vairs nevēlas satikt. Vienreiz pat bija izmetis — roku nedošu! Tas, ko viņš pirmīt Lidijai teica, bija taisnība. Laimoņa nepiedodamā vienaldzība viņu bija smagi sarūgtinājusi, un vienu brīdi Aldis pat bija sācis pētīt, vai šīs izrīcības iemesli nav kas vairāk kā nolaidība, bet galu galā cita nevarēja izdomāt. Gadiem paejot, pirmais sapīkums saplaka, bet savas nostājas mainīšanai Aldis iemesla neredzēja, un tā viņi jau desmit gadus gan dzīvoja vienā kontinentā, bet viens otru nebija meklējuši. Kopīgi paziņas kādreiz atnesa vēstis, ka Lelde redzēts te vai tur, un ka viņa darbu lielās firmas ievērojušas un tam uztic aizvien atbildīgākus uzdevumus, bet šoreiz nu bija pirmais gadījums, kad viņiem vajadzēs sastapties vaigu vaigā.

Dīvaini — ja pēdējos gados īgnums pret Laimoni bija gandrīz vai izzudis, tad tagad tuvās sastapšanās doma to uzkūra no jauna.

Pa ielu aiz dzīvžoga nāca Maija un Edgars. Viņi skatījās pāri žogam, un Maija tēvam pamāja. Aldis sveicienu atņēma un izgāja dārzā pretī.

Abi jaunie bija uzsvērti nolaidīgi ģērbušies: Edgars raibo kreklu ar īsajām piedurknēm pārlaidis pāri biksēm, kailajās kājās sandales, Maija — pusgaŗās vasaras biksēs un arī sandalēs. Abiem bija samirkuši mati un padusēs slapji dvieļi — viņi nāca no peldēšanās.

Maija par Edgaru bija gandrīz desmit gadus jaunāka. Edgara vecāki savā laikā Rīgā bija labi pazīstami — tēvs bija kāda valsts departamenta direktors, bet māte darbojās vai visās sieviešu palīdzības organizācijās. Gandrīz ik dienas varēja lasīt galvas pilsētas laikrakstos, ka Kadvara kundze vai nu vadījusi kādu sēdi, piedalījusies pieņemšanā sūtniecībā, vai ieradusies ar prasībām kādā ministrijā. Jūnija aizvešanas paņēma arī Kadvarus, un Edgars izglābās tikai tāpēc, ka liktenīgajā jūnija naktī atradās slimnīcā — viņam bija izgriezta aklā zarna. Kamēr varas vīri sazinājās, kaŗš ar Vāciju jau bija sācies, un Edgars palika brīvībā. Viņam tobrīd bija drusku pāri trīspadsmit gadiem, un, bez vecākiem palicis, viņš jutās ļoti pieaudzis. Viņu pieņēma mātes brālis, bet ne tēvocis, ne viņa sieva par Edgaru lielu rūpi neturēja, un kad tas 1944. gadā brīvprātīgi pieteicās kaŗa izpalīgos, tad nekur nekādu protestību nesastapa. Izpalīga gaitas viņam izbeidzās amerikāņu gūstā, un kad 1945. gada rudenī viņš beidzot nokļuva Langfeldes DP nometnē, tad Edgars Kadvars bija brašs septiņpadsmit gadus vecs jauneklis ar lāgā neiesāktu vidusskolas izglītību. Nometnē dzīvoja 60 gadu vecā bezbērnu atraitne Jūlija Ciba, kas, nevērodama aizliegumu, veikli mainīja cigaretes pret vācu zemnieku ražojumiem un tā papildināja ne tikai nometnes iedzīvotāju vienmuļo ēdienu sarakstu, bet arī pašas naudas maku. Viņas uzvārdu zināja vienīgi nometnes pārvalde; pārējiem viņa bija gluži vienkārši un īsi — Jūle. Jūles nepiepildītās mātes jūtas savu skaistāko piepildījumu atrada gādībā par vientuļo Edgaru Kadvaru. Ja varējusi, Jūle Edgaru būtu adoptējusi, bet tā bija ļoti sarežģīta lieta, un viņa apmierinājās ar to, ka pārņēma gādību par visām Edgara laicīgajām vajadzībām. Ilgus gadus bez mīlestības nodzīvojis, Edgars Jūlei pieķērās un paklāvās pat tik tālu, ka viņas ietekmē sāka apmeklēt un arī nobeidza Langfeldes nometnes ģimnaziju.

Kanadā Edgars ieradās jau 1948. gadā un, nostrādājis obligāto kalpības gadu lauksaimniecībā, aizgāja uz pilsētu, kur ne tikai varēja labāk pelnīt, bet arī apmeklēt vakara kursus. Tos beidzis, viņš dabūja labu darba piedāvājumu Kanadas ziemeļos. Tur viņš nejauši sastapa Paugurus. Tie viņu neatcerējās, bet Edgars Dr. Pauguru pazina — Paugurs taču bija Langfeldes nometnes ārsts, un ar Maiju viņi pat bija vienā laikā apmeklējuši vienu un to pašu skolu — viņš ģimnazijas pēdējo, viņa pamatskolas pirmo klasi. Nedaudzie kopīgie paziņas un Kadvaru vārds Edgaram pavēra Pauguru durvis, un kad kādā dienā abi jaunie paziņoja, ka grib precēties, tad Pauguri par to lielā sajūsmā nebija, bet īpašu iebildumu arī necēla; Edgars bija zināmas ģimenes atvase, krietns un strādīgs. Valodā un izrīcībā sabiedrībā viņš dažu brīdi nebija tāds, kādu Paugurs to būtu vēlējies, bet varēja cerēt, ka ar laiku šķautnes nodrups, un Edgars atmetīs vienu otru ieradumu, ko bija piesavinājies gaŗajos gados, kad viņam īstas mājas nekur nebija.

Visvairāk Pauguram tomēr nepatika, ka Edgars nemaz nelikās zinis par Jūli. Vecenīte viņam rakstīja diezgan bieži, bet Edgars atbildēja labi, ja katru piekto vēstuli. Kad Paugurs par to ieminējās, Edgars vienaldzīgi paraustīja plecus: — Kas viņai vajadzīgs? Es viņai nekā parādā neesmu. Lai liek man mieru.

Pāris reizes Edgara vietā bija aizrakstījusi Lidija, lai gan, nometnē dzīvojot, viņa Jūli gandrīz nemaz nepazina.

Ienākuši dzīvojamā istabā, jaunie uzreiz pamanīja jauno gleznu.

— Šitās jums taču agrāk nebija? — Edgars pētīja parakstu. — Kas autors?

— Vakar atsūtīja. — Autors? Jasmanis. Vēl jauns; nepazīstams.

— Banāls, vai ne? — Edgars pagriezās pret Maiju, kas arī vēroja gleznu.

— Neizlīdzināta doma, — Maija vienaldzīgi novērsās, — kur māte?

— Sakārtot matus. Tu jau zini: lai kas, vai kā, tiem vienmēr jābūt kārtībā.

Maija saskatījās ar Edgaru.

— Tipiski! It kā tas būtu svarīgākais.

— Kārtīgs izskats ir svarīgs, — Aldis savaldījās.

Maija pacēla galvu.

— Mēs, jaunie, domājam, ka svarīgākais ir cilvēka intelekts. Uzspodrināt un izskaistot var kuŗu katru zooloģiskā dārza mērkaķi; pienācīgi apģērbts, tas no mugurpuses neko neatšķirsies no cilvēka. Kāpēc jūs šo smērējumu pirkāt?

— Lai rūpētos par savu intelektu! — Aldis ieskaities atcirta: viņam sāka apnikt meitas pārākuma apziņa.

— Vari arī nezoboties. — Cikos Leldes būs?

Paugurs atbildēja, un saruna ievirzījās drošākos ūdeņos: viņi pārcilāja atmiņas par nometnes laikiem, par kopīgām skolas gaitām un izceļošanu. Beidzot, sarunas vielu meklēdams, Paugurs iejautājās Edgaram:

— Kā iet darbā? Daudz darāmā?

— Edgaram tur vairs nepatīk, — Maija pasteidzās vīra vietā, — mēs skatāmies, vai nav atrodams kas labāks.

— Mēs? — tēvs pavīpsnāja.

Maija nepaguva atbildēt, jo Edgars bija pamanījis, ka pie mājas piebrauc auto.

— Laikam Leldes, — viņš ziņoja, — padomā: Linkolnā!

Maija piesteidzās pie loga.

— Ir! Leldes. Bet bez Ārijas.

Kamēr Paugurs izgāja Leldēm pretī, Maija pačukstēja vīram:

— Es gribu redzēt, kā tēvs sasveicināsies. Reiz viņš teica, ka Leldem roku nedošot.

Edgars pasvītroti vienaldzīgi aizsmēķēja cigareti.

— Tēvam jau nav mugurkaula.

☆

Paugura sasveicināšanās ar Leldi noritēja vienkāršāk un vieglāk nekā to Maija bija sagaidījusi: Lelde, roku dodams, vienu mirkli it kā šaubījās, bet, redzot, ka Paugurs arī savējo sniedz pretī sveicienam, atguvās un kreiso draudzīgi uzsita Pauguram uz pleca. Viņam tas nenācās grūti, jo bija gandrīz galvas tiesu par Pauguru garāks. Pamanījis Paugura acīs un stājā tomēr nopietnu atturību, mazliet pasmīnēja un drusku it kā ierāvās sevī, — bet tikai uz īsu brīdi.

Ar Ainu Paugurs sasveicinājās sirsnīgāk, lai gan arī tad no viņa vaibstiem nepazuda apzināti koptais vēsums.

(Turpinājums sekos)

Z I N

Lai cilvēks spētu lietderīgi risināt savas dzīves uzdevumus, viņam vajadzīgi dažādi līdzekļi, un to starpā jo sevišķi nepieciešamas ir zināšanas. Zināšanas cilvēkam jāmeklē, jāiegūst; un cilvēks arī iegūst zināšanas pētīdams nezināmo, bet nezināmais, šķiet, eksistē, lai to padarītu zināmu, izdibinātu to, pētītu to. Pie šīs domas reiz kādā runā pakavējās ASV bij. viceprezidents Niksons un ietērpa to šādā formulā: „Cilvēkam jāpētī nezināmais tādēļ, ka tas nezināms."

Cilvēks, kas bruņojas zināšanām, pievēršas gara gaismai, jo „nezināšana ir prāta nakts, bet nakts bez mēneša un zvaigznēm" (Kung-Futse—Konfucijs, 5.-6. g. s. pr. Kr.).

Zināšanu speciāla nozare ir zinātne, bet zinātnes svarīga nozīme ir teorija Zinātnes aktīvitāte izteicas īpatnējā gara darbībā. Savu darbu darot, zinātne jautā: kā? kas? kur? kādēļ? no kurienes? uz kurieni? un tml. „Zinātniskā pētīšana, sākot ar Aristoteli, izjautā objektus, arī cilvēku kā objektu," — izsakās A. Westermann's, vācietis.

Pētot nezināmo, zinātne, jo sevišķi mūsu laikā, meklē atklāt vispasaules uzbūves noslēpumu. Pētnieki arī paspējuši jau gūt ievērojamu ieskatu universa telpas iekārtā un spēkos. Jo sevišķi zinātne meklē, un arvien arī atrod, likumīgas attiecības objektu starpā. „Zinātne nekad neatteiksies no mēģinājuma pakļaut ikvienu lietu vienai vispārīgai likumu sistēmai" (William Inge, anglis).

Augsti ievērojams zinātnes uzdevums ir — meklēt, atrast, konstatēt patiesību. — „Īpatnais zinātnes objekts ir patiesības gūšana un izplatīšana" (Samuel Taylor Coleridge, anglis) vai — „Zinātne ir patiesības saule" (Mary Baker Eddy, amer.).

Meklēt zinātnisku patiesību cilvēku dzen ļoti bieži šaubas jeb skepse.

Pētot lietas, objektus, būtnes, īpašības, attiecības u.t.t., zinātne gūst ieskatu patiesības dažādos veidos, kā, piem., patiesības par pasaules telpas saturu, par zemes lodes uzbūvi, patiesību par elektrību, spēku, dzīvību u.t.t., kā arī patiesību par pašu Dievu.

...utibām

būt atklāti, tad dzīve Latvijā mums liekas ļoti primitīva un atpalikusi.

Bet tas nebūt neizsaka, ka tādēļ mēs nemācītos mūsu tēvu zemi cienīt un mīlēt, un droši vien liela daļa no mums arī vēlētos turp atgriezties, ja tāda diena reiz pienāktu. Bet arī šai gadījumā tā nebūtu vairs tā pati zeme, ko astoņpadsmit gadus atpakaļ atstājām, bet pilnīgi cita: tur katrs no mums, vecs vai jauns, atgrieztos ar jaunām idejām un jau īstenotiem sasniegumiem no tām zemēm, kurās šos trimdas gadus esam pavadījuši. Tātad, citiem vārdiem, mēs turpu atgrieztos dibināt jaunu Latvlju uz vecās drupām — pamatā paliktu tikai tā pati zeme — ģeogrāfiskā territorija un cilvēki ar latvisku izcelšanos, bet svešos apstākļos pārveidojušies, un tas attiecināms kā uz jaunajiem, tā vecajiem, kā arī uz vietas palikušajiem — tas ir, ja gribam būt atklāti paši pret sevi.

Ilmārs Ozoliņš

(Nobeigums sekos)

...SS IEDZEN BAILES — ... LAIKU

metodēm, ar darbu un arī ar ražojumu kvalitāti ir apmierināti. Nenoliedzams ir fakts, ka krievu kolonijām un okupētajām Baltijas valstīm nekāda atkāpšanās no prasītā netiek pieļauta, arī produkcijas kvalitātes ziņā ne. Maskavas krievu laikrakstu kritikas vienmēr izsauc uztraukumu. Lūk, Cīņa 29. novembra numurā ziņo, ka šādu uztraukumu izraisījis Maskavas laikraksta Pravda raksts par slikto produkcijas kvalitāti Rīgas auto elektroaparātu rūpnīcā, kas ražojot automašīnu un traktoru vajadzībām aparātūru. Paškritika notikusi gan rūpnīcas birojā, gan rūpnīcas cechos. Protams, kļūda bija jāatzīst, jo pirmkārt kritika atbilda patiesībai, otrkārt Maskavas laikraksti nekad nekļūdās, tā tas no diktātūras režīma ir noteikts. Apspriedēs rūpnīcas komūnistiem vajadzēja apsolīt kvalitāti uzlabot, jo, kā Cīņa saka, Pravdas kritika esot atdarījusi visiem acis.

Šādos gadījumos parasti ražojumu kvalitāti uzlabo, taču tas notiek tikai uz laiku, jo tad atkal viss ievirzās vecajās sliedēs: pieņem atkal sliktas jēlvielas, no kurām labu produkciju vispār neiespējami ražot, lai augstos plānus veiktu ar sliktajām iekārtām, nepieciešams darbu „šturmēt" un galu galā viss paliek kā agrāk. Protams, šīs Pravdas kritizētās rūpnīcas vadībai draud „iztīrīšanas" briesmas, ja Maskavā sadusmojas otru reizi.

...e, domājam, ka svarīgākais ir cilvēka ...nāt un izskaistot var kuŗu katru zoolo...ķi; pienācīgi apģērbts, tas no mugur...irsies no cilvēka. Kāpēc jūs šo smērē-

... par savu intelektu! — Aldis ieskaities ...a apnikt meitas pārākuma apziņa.
...oboties. — Cikos Leldes būs?
...ēja, un saruna ievirzījās drošākos ūde... atmiņas par nometnes laikiem, par ko...ām un izceļošanu. Beidzot, sarunas vi...ugurs iejautājās Edgaram:
...ā? Daudz darāmā?
...tur vairs nepatīk, — Maija pasteidzās ...s skatāmies, vai nav atrodams kas la-
...vs pavīpsnāja.
...va atbildēt, jo Edgars bija pamanījis, ka ...c auto.
...ldes, — viņš ziņoja, — padomā: Linkol-
...zās pie loga.
... Bet bez Ārijas.
...urs izgāja Leldēm pretī, Maija pačukstē-
...redzēt, kā tēvs sasveicināsies. Reiz viņš ... roku nedošot.
...roti vienaldzīgi aizsmēķēja cigareti.
... nav mugurkaula.

☆

...veicināšanās ar Leldi noritēja vienkāršāk ...o Maija bija sagaidījusi: Lelde, roku do...li it kā šaubījās, bet, redzot, ka Pau...sniedz pretī sveicienam, atguvās un krei...ta Pauguram uz pleca. Viņam tas nenā...a gandrīz galvas tiesu par Pauguru ga... Paugura acīs un stājā tomēr nopietnu ... pasmīnēja un drusku it kā ierāvās se...z īsu brīdi.
...ugurs sasveicinājās sirsnīgāk, lai gan arī ...bstiem nepazuda apzināti koptais vēsums.

(Turpinājums sekos)

ZINĀTNE

Lai cilvēks spētu lietderīgi risināt savas dzīves uzdevumus, viņam vajadzīgi dažādi līdzekļi, un to starpā jo sevišķi nepieciešamas ir zināšanas. Zināšanas cilvēkam jāmeklē, jāiegūst; un cilvēks arī iegūst zināšanas pētīdams nezināmo, bet nezināmais, šķiet, eksistē, lai to padarītu zināmu, izdibinātu to, pētītu to. Pie šīs domas reiz kādā runā pakavējās ASV bij. vicepresidents Niksons un ietērpa to šādā formulā: „Cilvēkam jāpētī nezināmais tādēļ, ka tas nezināms."

Cilvēks, kas bruņojas zināšanām, pievēršas gara gaismai, jo „nezināšana ir prāta nakts, bet nakts bez mēneša un zvaigznēm" (Kung-Futse—Konfucijs, 5.-6. g. s. pr. Kr.).

Zināšanu speciāla nozare ir zinātne, bet zinātnes svarīga nozīme ir teorija. Zinātnes aktīvitāte izteicas īpatnējā gara darbībā. Savu darbu darot, zinātne jautā: kā? kas? kur? kādēļ? no kurienes? uz kurieni? un tml. „Zinātniskā pētīšana, sākot ar Aristoteli, izjautā objektus, arī cilvēku kā objektu," — izsakās A. Westermann's, vācietis.

Pētot nezināmo, zinātne, jo sevišķi mūsu laikā, meklē atklāt vispasaules uzbūves noslēpumu. Pētnieki arī paspējuši jau gūt ievērojamu ieskatu universa telpas iekārtā un spēkos. Jo sevišķi zinātne meklē, un arvien arī atrod, likumīgas attiecības objektu starpā. „Zinātne nekad neatteiksies no mēģinājuma pakļaut ikvienu lietu vienai vispārīgai likumu sistēmai" (Wiliam Inge, anglis).

Augsti ievērojams zinātnes uzdevums ir — meklēt, atrast, konstatēt patiesību. — „Īpatns un tiešs zinātnes objekts ir patiesības gūšana un izplatīšana" (Samuel Taylor Coleridge, anglis) vai — „Zinātne ir patiesības saule" (Mary Baker Eddy, amer.).

Meklēt zinātnisku patiesību cilvēku dzen ļoti bieži šaubas jeb skepse.

Pētot lietas, objektus, būtnes, īpašības, attiecības u.t.t., zinātne gūst ieskatu patiesības dažādos veidos, kā, piem., patiesības par pasaules telpas saturu, par zemes lodes uzbūvi, patiesību par elektrību, spēku, dzīvību u.t.t., kā arī patiesību par pašu Dievu. Tīrā, nesaistītā patiesība—patiesība sevī—šai pasaulē nav uztveŗama.—„Cilvēkam iespējams gūt (skaidru, vīrišķīgu patiesību) patiesību saistībā ar skaidrību un vīrišķību" (Paul Ernst, vācietis).

Zinātniski gūtās patiesības atzīšana prasa no zinātnieka saistību ar dziļu sirdsapziņas pārliecību. — „Zinātnieks ir atbildīgs savas sirdsapziņas un savu zinātnisko atziņu priekšā" (Heinrich Faust, vācietis).

Zinātniskas pētīšanas rezultātus un sasniegumus ārkārtīgi bojā pavirša pieeja un pamatošana uz kļūdainiem faktiem. — „Kļūdaini fakti lielā mērā kaitīgi (patiesam) zinātnes progresam, jo tie bieži ir ilgstoši" (Charles Robert Darwin, anglis).

Atkarībā no zinātniskās pētīšanas objektiem rodas zinātnes veidi, kā, piem., zinātne par patiesību, zinātne par telpu, fiziski-materiālā zinātne, atomfizika, matēmatikas zinātne, zinātne par cilvēku, zinātne par cilvēci, saimnieciskās zinātnes, mākslas zinātne, architektūras zinātne, vēstures zinātne, filozofijas zinātne u.t.t., kā arī reliģiskās zinātnes par Dievu. Katram zinātnes veidam ir arī savi nozaru veidi ar nosaukumiem atkarībā no viņu attiecīgiem objektiem.

Zinātnes veidi no vienas puses ir patstāvīgi zinātnes sasniegumi, bet no otras — tie savstarpēji saistīti, jo katrs zinātnes veids uzskatāms kā sintēze no citiem zinātnes veidiem, kuŗu objekti ieiet viņā kā satura elementi, palīdzot dotajam zinātnes veidam reālizēties šai pasaulē. Mēs zinām, ka matēmatika palīdz fizikai, inženierzinātnei, psicholoģija mākslai, architektūrai, filozofijai, reliģijai u. t.t. — „Katra zinātne, katra zinātnes nozare iesaistīta šīs pasaules reālitātē. Visi zinātnes veidi saistīti savā starpā caur Dievu—Radītāju" (Ksenofons, grieķis, 4.-5. g. s. pr. Kr.).

Un tādēļ arī zinātnes palīdz viena otrai tapt izprastai.

Zinātniskās studijas notiek ar principu un metožu meklēšanu, atrašanu, uzstādīšanu, noskaidrošanu un tml. Lai tās palīdzētu gūt sekmīgus panākumus, tām jābūt sistēmatiskām. Zinātnes studējamas arī ar viņu panākumu mechanisku iemācīšanos, kā arī ar vingrināšanos. — „Zinātnē iemācīšanās notiek ar vingrināšanos" (Laurence Sterne, anglis, 18. g. s.).

Zinātniskām studijām daudz palīdz piedzīvojumi un mēģinājumi, eksperimenti. — „Piedzīvojumi un eksperimenti ir universālā zinātnes māte" (Miguel de Cervantes Saavadra, spānietis, 16—17. g. s.).

Protams, katrai zinātnes nozarei ir savi piemēroti studiju līdzekļi: matēmatikai savi, inženierzinātnei savi, architektūrai savi, mākslas zinātnei savi u. t. t. Svarīgākais līdzeklis zinātniskām studijām reliģiskās zinātnēs ir Dieva vārdi, Dieva atklāsme. Tāpat sekmīgām zinātniskām studijām nepieciešami labvēlīgi apstākļi. — „Studijām un zinātnei nepieciešami brīvs laiks un priecīgs prāts" (Hermann Hempel, bij Getingenas universitātes rektors).

Eksperimentāls pētīšanas darbs un studijas arvien prasa zināmu lielāku vai mazāku fizisku piepūli un veiklību. Bet pētīšanas darbs un studijas, kas notiek galvenā kārtā gara plāksnē, norit pa lielākai daļai pētniekam mierīgi sēdot — sedenda et quiscenda, kā tas jau sen atzīts.

Iestādes, kur tiek veikti zinātniskas pētīšanas darbi un studijas ar izciliem panākumiem, pirmā kārtā ir universitātes ar savām bagātīgajām bibliotēkām, laboratorijām, darbnīcām, kabinetiem u. t. t., kaut gan arī citās iestādēs un privāti tiek veikti un gūti ievērojami panākumi zinātniskā pētniecībā un studijās.

Eižens R. Laube

MĀMIŅAS VĒSTULE NO DZIMTENES

Gurdeniem burtiem rakstīta,
Rokā trīc mātes vēstule.
Kur viņas doma klāstīta,
Un lielo skumju pasaule.

Ik vārds krīt dziļi sirdī,
Skaudras sāpes vieš.
Šķiet, māmuliņu dzirdi,
Jūti, kā tā cieš.

☆

Mans ļoti mīļotais dēls,
Kā svešumā Tev klājas?
Vai dzīvs vēl māmiņas tēls?
Vai pārnāksi reiz mājās?

Gan sapņos un nomodā
Tik Tevi garā redzu.
Ja zudīs reiz cerība,
Ar ko lai ilgas sedzu?

Vai tamdēļ Tevi auklēju,
Lai gadus viena vadītu?
Vai tamdēļ Tevi mīlēju —
Lai ilgu sāpēs sadegtu?

Man kājas smagi ceļas,
No kalna lejā kāpjot.
Liels žēlums sirdī smeļas,
Tik sen jau ilgas krāpjot.

Mans gājiens drīz būs galā,
Klusi varēšu apgulties
Lielajā miera salā,
Tur pelnīti tad atpūsties.

Lai mīksta būtu gulēšana,
Sūti mirstamos paladziņus.
Būs salda mūžā dusēšana,
Kad paklāšu zem sevis viņus.

(Šie panti nav fantazija, bet reāla atbilde uz māmiņas vēstuli, nosūtīti līdz ar palagiem. Šie panti ir apceļojuši daudzas mājas Gulbenē, Alūksnē un Rīgā.)

AICINĀJUMS LATVIEŠU MĀKSLINIEKIEM

Dziesmu svētku laikā no 30. augusta līdz 2. septembrim 1963. g., Klīvlendā, notiks arī latviešu tēlotājas mākslas izstāde.

Izstāde notiks Public auditorium telpās, kur risināsies arī lielais svētku koncerts.

Visi latviešu mākslinieki brīvajā pasaulē tiek aicināti minētajā izstādē piedalīties. Katrs mākslinieks varēs iesūtīt 3 darbus, kuŗi tiks žūrēti. Žūrijas komisiju vadīs prof. A. Annus.

Sīkāki noteikumi par šo izstādi tiks publicēti vēlāk.

Ārpus ASV un Kanadas dzīvojošie mākslinieki darbus varēs iesūtīt neierāmētus. Darbu sūtīšanu uz dziesmu svētku izstādi sedz mākslinieks, bet atpakaļ sūtīšanas izdevumus segs dziesmu svētku rīcības komiteja.

3. Visp. latviešu dziesmu svētku rīcības komiteja.

Kārlis Upatnieks.

ABSTRAKTĀ MĀKSLA SKATĪTĀJA UZTVERĒ

MĀKSLINIECISKĀ IZTEIKSME

Ja gribam runāt par māksliniecisko izteiksmi, tar vispirms jānoskaidro, kas īsti ar to būtu jāsaprot. Apcerējumos un recenzijās tāds teiciens bieži tiek lietots kā pati par sevi saprotama lieta. Varbūt tas tā pašiem māksliniekiem un mākslas apcerētājiem, bet skatītājam, kas nav īsti kompetents, tā var būt diezgan neskaidra. Skatītājam nekur nav norādītas noteiktas pazīmes vai zināmi nosacījumi, kas vismaz aptuveni novilktu robežas, kur beidzas meklēšana un sākas mākslinieciskais darbs.

Ievērojot mākslas subjektīvo iedabu kā paša darba radīšanā, tā skatītāja uztverē, šim jēdzienam var būt dažāds saturs un dažādi uzskati. Dažādie uzskati vēl vairāk samezglojas ar to, ka trūkst pašas primārās definīcijas: kas ir māksla? Atbilžu te daudz.

Kaut gan pastāv nedaudzas neskaidrības pašos mākslas pamatos, visiem, kas šīm jautājumam pieiet ar zināmu nopietnību un iedziļināšanos, ir par to vismaz intuitīva nojauta. Tā iegūta ar vēsturiski salīdzināmās metodes palīdzību un līdz mūslaiku modernajai mākslai bija pietiekama mēraukla. Tā nemaldīgi saredzēja mākslas nemainīgo kodolu. Ar tagadējo laiku, kad modernisti sāka pārveidot pašu mākslas būtību, šī metode zaudēja asumu, ieviesās apjukums, jo tai pietrūka pietiekamu argumentu uzbrukumu atvairīšanai. Vai nebūtu jāmeklē jauna spēcīgāka metode mākslas vērtēšanai?

Māksla ir skatīta no dažādiem viedokļiem, tikai nemaz vai ļoti pavirši un vispārīgi no tīri psīcholoģiskā. Un tā kā psicholoģija pagaidām visnepopulārākā zinātne, tad jaunie mākslas entuziasti savas mākslas aizstāvēšanai itin veikli izmanto nepārbaudītās un neizprastās psīcholoģiskās atziņas. Intuitīvai metodei jāklusē, jo tā psīcholoģiju nepazīst labāk.

Psichologi abstraktos māksliniekus jau sen izanalizējuši un viņu mākslā atraduši gan nevainīgas bērnišķības, gan īpatnējas mentālitātes ievirzes. Bet par to vainīgie neuztraucas un nedomā savu pārliecību korriģēt, jo šīm analizēm nav cieša sakara ar mākslas būtību. Viņi gan izteiksmē parāda īpatnējus simptomus, bet neiztirzā, kāpēc tie nevar būt kā mākslinieciskā izteiksme. Varbūt tas tāpēc, ka jēdzienam mākslinieciskā izteiksme nav noteikta izskaidrojuma, nav psīcholoģiska pamatojuma. Par tās jēgu pat paši mākslinieki var būt dažādās domās, nerunājot nemaz par skatītājiem. Šinī ziņā par vecās un jaunās skolas atbalstītājiem to droši var teikt, jo izteiksmē atšķirība milzīga. Tāpēc pie tās mazliet apstāsimies. Bet tā visskaidrāk parādīsies, ja vispirms teiksim dažus vārdus par mākslas būtību, jo tai taču jāparādās mākslinieciskajā izteiksmē.

Tas nav viegls uzdevums, bet mēģināsim vismaz tai tuvoties. Vispirms jautāsim: kāpēc tik grūti atbildēt uz jautājumu, kas ir māksla? Tas tāpēc, ka mākslas būtība slēpjas vistīrākā psīchiskā norisē, kuŗā neiejaucas utilitāras tendences, kas saistās ar jutekliski eksistenciālo cilvēka dabu un darbojas neatkarīgi no apzinātās gribas. Tā esam ieguvuši vismaz vienu svarīgu atziņu: mākslas būtība slēpjas aiz apziņas robežas — zemapziņā, kā esam paraduši saukt neapzināto dvēseles daļu. (Labāk būtu teikt aizapziņa.) Šis apstāklis tad arī pieļauj daudzās neauglīgās diskusijas, aplamus spriedumus, neskaidrības mākslas jautājumos un pielaiž maldīgus uzskatus pašu mākslinieku uztverē. Bieži vien zemapziņu piemin kā skaidri apzinātu un pārskatāmu objektu. Tā ir intelektuāla spriešana, un tai nav nekāda sakara ar to, kā mēs apzināmies apziņu. Emocionāli apziņa nekā nezina par to, kas norit zemapziņā. Tāpēc jau to tā saucam. Stingri ņemot, apziņai zemapziņa nemaz neeksistē. Ja mēs par to runājam, tad tā ir tikai uz daudzkārtīgu pieredzi dibināta intellektuāla, loģiska domāšana.

Tas, protams, nenozīmē, ka zemapziņas norises nekad līdz apziņai nenonāk. Apziņa ar tām sastopas vai uz katra soļa, tikai ne tiešā veidā. Spriežot par mākslas jautājumiem, tas ir visai svarīgs faktors. Lai cik nepopulāra psīcholoģija, bet to mēs zinām, ka apziņa ļoti bieži darbojas zemapziņas ietekmē. Apziņā ieplūstošie zemapziņas veidoli ir ļoti adžādi, un mēs uz tiem dažādi reaģējam, bet patlaban mūs interesē tikai tie, kam sakars ar mākslu.

Mākslinieciskajā darbā neapzinātās norises apziņā iekļūst tad, kad kāds dvēseles mechanisms (varbūt tas, ko saucam par mākslinieka talantu) neapzinīgo pārvērš kādās konkrētās vai abstraktās formās.

Par konkrēto būtu jāsauc viss, ko uŗtveŗam ar savām piecām maņām. Tas tā skatoties no mākslas tīri techniskās puses, kādiem līdzekļiem mākslinieks reālizē iekšēji skatītu un pārdzīvotu formu. Idejiski formas vienmēr paliek saistītas ar to psīcholoģisko dabu.

Tagad varam atbildēt uz jautājumu: kas ir māksla? Par tuvāko atbildi pieņemama tā, ko savā laikā devis nelaiķis Valdemārs Dambergs: **māksla ir formu valoda.** Visā mākslas filozofijas attīstībā tas ir ļoti vērtīgs un nozīmīgs sasniegums. Tagad skaidrāk atplaiksnās arī tas, kāpēc māksla mūsu uztverē saistās ar metafiziku, mistiku un irracionālo transcendentālitāti.

Par mākslas būtību teiktais dod jau labāku un noteiktāku iespēju orientēties mākslinieciskās izteiksmes jēgā. Ne jau katru formu valodu varēs par tādu saukt. Tā pakļauta, kā redzējām, ne tikai psīcholoģiskām likumībām, bet vēl daudz citiem teorētiskiem apsvērumiem, kuŗus mākslinieki piesavinās attiecīgās skolās. Lai nu tie būtu kādi būdami, to pamatos paliks kāds kategorisks nosacījums, proti, mākslinieciskā izteiksme— formu valoda — jāveido tā, lai skatītājs tur nojaustu mākslas būtību, t. i., iegūtu to mistisko noskaņu, kas, kaut brīžiem, viņu izrauj no ikdienas žņauga. Ja kādam tiešām ir Dieva dotās spējas likt darboties augšā minētajam psīchiskajam mechanismam, tad, ņemot palīgā apzinātu gribēšanu un iegūto techniku, formu valodā tai jāizpaužas kādas apzinātas jēgas veidā. Tā ir katra mākslas darba iekšējā vērtība. Valdemārs Dambergs to nosaucis par **iekšējo formu.** Ja tā izteiksmē nav jaušama, nesaista skatītāja uzmanību, tā nav mākslinieciska, vai arī pieņemama ar iebildumiem. Protams, te daudz kas atkarājas no skatītāja intelliģences pakāpes un zināmu zināšanu daudzuma, bet caurmēra skatītājs ir diezgan jūtīgs un atsaucīgs. Ja mākslas uztveres spējas nebūtu vispārcilvēciskas dabas, tad māksla nemaz neeksistētu, vai būtu kādas niecīgas minoritātes privilēģija. Mūsu laika reklāmu un propagandas bungu rīboņa labu tiesu no šīs dabiskās izjūtas gan iedragājusi, bet veselīgajā skatītāju daļā tā dzīva.

Tagad varam jautāt, vai skatītājs abstraktās mākslas izteiksmē var izjust iekšējo formu? Jāatbild ar noteiktu nē, jo tās tur nav un tādās formās to nevar parādīt. Kāpēc? Divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, krāsa bez konkrēta objekta vāji iespaido, neierosina ne emocijas, ne priekšstatu asociācijas. Ja mēs ko apskatām, tad gribam arī iegūt kādu jēgu par to. Ko nesaprotam,tam vienaldzīgi ejam garām, vai prasām izskaidrojuma. Bet grūti iedomāties, kā un ar ko varētu bezformīgu krāsu izskaidrot tā, lai arī skatītājs izjūtā saprastu.

(Nobeigums 6. lpp.)

TEODORS ZELTIŅŠ

Antiņš modina Ameriku

Ģirta Tiltiņa viņete.

(4. turpinājums)

„Jā, ir nokritušas zemē arī pudeles un saplīsušas," apstiprināja Kārlis Liepiņš. „Tāpēc es teicu, ka uzmanīties vajaga. Bet nav gan dzirdēts, ka, damveiterus velkot, kāds būtu nosists. Kas tālāk mums jādara? Tagad mums jāpiespiež poga, pie kuŗas ir cipars seši, lai iedarbinātu virtuves zvanu sestajā stāvā un attiecīgā namamāte zinātu, ka damveiteris piebraukts un gaida. Tātad piespiedīsim. Lūk, tā."

Antiņš nu ievēroja, ka pagraba sienā blakus damveitera durtiņām ir sešas metalla pogas, ar cipariem apzīmētas, no lejas sākot ar vienu un augšā beidzot ar seši. Tiklīdz ko namzinis augšējo bija nospiedis, no liela tāluma, augstu virs viņu galvām atskanēja tāda kā kapā runāta sievietes balss, kas pateica labrītu un tad, ka viss ir kārtībā.

„Tagad es damveiteri nolaidīšu lejā līdz piektajam stāvam, paļaudams virvei uzslīdēt augšup astoņus roku piekēriena posmus. Tas jāpatur prātā: no stāva līdz stāvam ir astoņi vilcieni vai atlaidieni, atkarībā no tā, vai damveiteris velkams uz augšu vai laižams uz leju. Tā. Un tagad mēs atkal piezvanīsim."

No stāva uz stāvu, pie sešām virtuvēm uz brīdi apstādamies, ceļoja damveiteris, namziņa lietpratīgo roku vadīts. Sešu neredzamu sievu labrīti, un kaste ar plauktiņiem bija lejā, piekrauta pudelēm, veciem laikrakstiem un dažāda lieluma tūtās sabāztiem atkritumiem. Tos vajadzēja pārvietot lielā, uz ratiņiem pārvadājamā skārda tvertnē, un Antiņš nevilcinādamies metās palīdzēt, grābdams visu, kas bija uz plauktiņiem salikts.

„Pagaidiet, pagaidiet, jaunais cilvēk, ne tik strauji!" apturēja Jēru apmācītājs amatā. „Ne viss ir sasviežams mucā izvešanai uz ielas. Avīzes ir jāatliek atsevišķi. Tās sakrātas par labu naudu var pārdot papīra uzpircējiem. Un lieki pārdesmit dolari ir kabatā. Tāpat arī jāsašķiro pudeles, lai neaizmestu projām tās, par kuŗām veikalos maksā naudu, bet īrnieki vienkārši ir par slinku, lai aiznestu tās atpakaļ."

Antiņš šo padomu iegaumēja, lai liktu lietā, kad pats kļūs pilntiesīgs namzinis. Ka tas būs drīz, par to tam nebija ne mazāko šaubu, jo pārējie namziņa pienākumi par damveiteru stumdīšanu no stāva uz stāvu diez ko sarežģītāki nevarēja būt, ko viņš jau zināja un saprata, un tā arī pateica laipnajam Liepiņam.

„Nu, nu, vai tā nu būs, ka amats jau būtu rokā?" smaidīja Liepiņš un pieveda mācekli pie nākamā damveitera durtiņām. „Tūliņ to redzēsim, cik daudz jūs skatoties esat iemācījies. Šo damveiteri šoreiz novilksit jūs un es būšu skatītājs."

„Ar lielāko prieku!" atsaucās Antiņš, kā vīrs, kas tādu izdevību tikai ir gaidījis, lai parādītu savu prasmi. Viņš atvēra durtiņas, atpogāja svārkus un droši satvēra virvi, sākdams to vilkt.

Liepiņš skatījās, skatījās, tad kā jau skolotājs sāka Jēru eksaminēt: „Cik vilcienu ir līdz sestajam stāvam? Vai atceraties, cik es jums teicu?"

Antiņš pavīpsnāja — tas skolotājiem ir tāds niķis, citus mūžīgi eksaminēt — un nevilcinādamies atbildēja: „Četrdesmit astoņi."

„Pareizi," Liepiņš ar atbildi likās apmierināts un gribēja kaut ko vēl jautāt, bet viņu uz pagraba otru galu negaidot aizsauca kāds lejā nokāpis īrnieks, un sarunādamies abi aizgāja.

Labi, lai iet, gan viņš ar šitādu nieka darbu tiks galā viens pats, un Antiņš pašapzinīgi turpināja skaitīt: „. . . Četrdesmit seši, četrdesmit septiņi, četrdesmit astoņi." Tad piespieda vajadzīgo zvana pogu, stāvēja un gaidīja.

Kā bija jau sagaidāms, sešstāvu augstumā atsaucās sievietes balss, bet savādā kārtā neteica labrītu, tā vietā paskaļi saukdama: „Augstāk, augstāk, uzvelciet damveiteri augstāk! Es neredzu, nevaru ieraudzīt, kur šodien tas palicis."

Vai skaitot viņš būtu kļūdījies? Un Antiņš iztrūcies aši vēl pāris reizes spēcīgi parāva virvi uz leju.

„Pietiek, pietiek! Apturiet karieti! Apturiet, kad es jums saku. Nekā. Nupat jūs iebraucāt bēniņos. Kārli, kas šodien jums noticis? Vai vakar jums bijusi balle?" augstās balss neredzamā īpašniece, kā varēja manīt, bija jau sākusi īgnoties.

„Piedodiet, kundze," izdvesa Jērs un steigšus nolaida damveiteri zemāk. „Tūliņ būs kārtībā, kundze."

„Nav un nebūs. Kā varētu būt, ja tagad jūs esat daudz par zemu."

„Pagaidiet, kundze, vēl vienu brītiņu pagaidiet. Man sajuka rēķini," stenēja, ar damveitera virvi izmisis žonglēdams, Antiņš Jērs.

„Ko jūs tur lejā šorīt buŗaties? Bez tam, Kārli, man liekas, tā taču nemaz nav jūsu balss?"

„Nē — nav," apstiprināja Jērs.

„Jūs! Kas jūs tāds īsti esat?" nu stipri aizdomīga, iesaucās neapmierinātā īrniece augstu gaisā.

„Jērs."

„Kas par Jēru?"

„Antiņš Jērs. Es esmu Liepiņa kunga vietā," tik famiļāri, kā to darīja svešā īrniece — saukt savu bijušo skolotāju par Kārli — Antiņš neatļāvās uzvesties.

„Tad klausieties, Antinius: ko jūs te drīvelējaties uz augšu, uz leju! Apstādiniet beidzot damveiteri pie manas lūkas. Man šorīt nemaz nav vaļas ar jums amizēties."

Pasargi, Dievs, ko tur tā ragana augšā iedomājusies! Viņš lai amizētos ar pilnīgi svešu, turklāt nezināma izskata sievieti. Varbūt, ka viņa ir īsta vellene, tāda pati kā Matilde. Bet Antiņš patlaban nebija situācijā, lai sašutis un, bez šaubām, nepelnīti apvainots, drīkstētu atcirst pretī piemērotu atbildi. Vispirms, kaut kā bija jālūko tikt galā ar niķīgo damveiteri. Bet kā? Ar virves pavilcienu skaitīšanu neko vairs nevarēja saglābt. Vienīgi, ja damveiteri nolaistu tukšu līdz pašai apakšai un uzvilktu tad atkal augšā ar kārtīgi saskaitītiem četrdesmit astoņiem vilcieniem.

Bet tādu kaunu zem vīzdegunīgās amerikānietes acīm viņš negribēja piedzīvot. Tad drīzāk — riskēt ar savu pieri, varonīgi iebāžot galvu tumšajā, putekļainajā skursteni, lai varētu saskatīt, uz kuŗu pusi un par cik ir kastīte pievelkama.

Aši izdomājis, ka tā ir vienīgā viņa goda saglābšanas iespēja, Antiņš saliecās trejos līkumos kā vijoles sāns un iestūma galvu damveiteŗa šachtā. Pirmajā brīdī viņš piesardzīgi aizturēja pat elpu, lai neieelpotu plaušās kopā ar putekļaino tumsu kaut ko nelabu, un piemiedza acis, vairoties sīko gružu, kas bira sejā.

Augstu, ļoti augstu, tāda kā bezgalīga gaŗa, stāvus gaisā uzslieta gaiteņa galā, sarāvies izskatā ne lielāks par sērkociņu kārbiņu, karājās mēmais sulainis. Turpat zem tā, stateniskā gaiteņa samelnējušo ķieģeļu sienā spīdēja četrstūrains gaismas plankums. Tanī kā neaizsniedzama princese pilstorņa logā grozījās nepacietīgās īrnieces ķermeņa augšdaļa. Tātad pavisam nedaudz jānolaiž damveiteris lejup. Nieka lieta, ja tas nav jādara pilnīgi aklam, vadoties no kaut kādas parāvienu skaitīšanas sistēmas.

„Beidzot!" kailas sievietes rokas iebīdīja plauktiņos brangu papīru vīstokli un iekrāva vēl kaut ko. „Klausieties, jūs tur — An . . . An . . . vai kā jūs sauca, velciet lēnām un uzmanīgi, ka neizgāžat laukā vīna pudeli. Mans vīrs ir nopircis pārāk saldu, un kokteiļiem tas neder. Jūs varat to paņemt sev un izdzert, jo Kārlis, cik zinu, nav stiprāku dzērienu cienītājs."

(Turpinājums sekos)

Latvieši Kanadā

Korporācijas Lacuania Toronto saime atzīmēja sabiedrības 35 gadu pastāvēšanu. Uzņēmumā korporācijas prezidijs ar senioru J. Niedru un viesiem jubilejas sarīkojumā. Foto JAK

Montreālas latv. ev.-lut. Sv. Pāvila draudze jubilāre

Aizritējuši jau desmit svētīga darba gadi kopš Montreālas latviešu ev.-lut. Sv. Pāvila draudzes darbības uzsākšanas 1952. g. rudenī. Doma par otras ev.-lut. draudzes dibināšanu bija nobriedusi un izveidojās īpaša iniciātoru grupa ar plkv. K. Tirzīti priekšgalā. Jaunajā draudzē pieteica savu iestāšanos respektējams skaits tautiešu, savu atbalstu solīja arī latviešu ev.-lut. baznīcas archibīskapa pārstāvis Kanadā prāv. A. Skrodelis, bet Amerikas ev.-lut. Misuri sinode Kanadā apņēmās ņemt jauno draudzi savā aizgādībā.

1952. g. 14. decembrī, kas ieskatāma par draudzes dibināšanas dienu, iniciātoru grupas šajā sanāksmē ievēlēja jaunās draudzes pagaidu pārvaldē M. Ikvildu, A. Jēkabsonu, V. Zariņu un F. Luci, par draudzes priekšnieku plkv. K. Tirzīti. Draudzes locekļu sapulcē 1953. g. 11. janvārī tai deva Montreālas latviešu 2. ev.-lut. draudzes nosaukumu.

Ar Misuri sinodes gādību jaunā draudze dievkalpojumiem savā rīcībā dabūja Debesbraukšanas baznīcu. Dievkalpojumus pagaidām vadīja citu latviešu draudžu teologi — prāv. Kr. Valters, mācītāji A. Lūsis, E. Ķergis, H. Kušils un V. Šēfers, mērojot tālus ceļus.

Par pastāvīgu mācītāju 1953. gadā draudzes pilnsapulce ar lielu balsu pārsvaru izraudzīja Hariju Kušilu no Kirkland Lake. Draudzes organizēšanas darbu posma laikā ar savu padomu un atbalstu draudzei ļoti izpalīdzīgs ir māc. A. Lūsis no Toronto, par ko draudze viņu atceras ar pateicību.

Organizēšanas darbu periodu nobeidzot, oktobra mēnesī draudzes vadību pārņem jaunievēlētā pārvalde ar plkv. R. Veckalninu kā draudzes pr-ku. 1954. g. māc. H. Kušila ierosinājumā un draudzes loc. atbalstā draudzei dod jaunu nosaukumu: „Svētā Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā."

1956. gada septembrī draudzi piemeklē bēdīgs notikums — mūžības ceļinieku saimei pievienojas iemīļotais draudzes gans Harijs Kušils. Šai gadā draudze par mācītāju izrauga Viesturu Šēferu no Londonas, Ont. Daudziem draudzes locekļiem viņš jau pazīstams kopš laikiem brīvajā Latvijā ar savu sirsnību un bagātīgo pieredzi kalpošanā Dievam un savai draudzei.

1957. g. vasarā draudze iepērk lauku īpašumu Sarkanās upes krastā. Ideja par lauku īpašuma iegādi bija radusies jau agrāk, un 1955. g. draudzes pilnsapulcē dāmu komiteja iecerētajam mērķim nodod pirmo ziedojumu ($550,-). Tagad ikvienam ir skaidra draudzes īpašuma „Tērvete" nozīme draudzes locekļu kopības sajūtas veidošanā un kā neaizstājamai atpūtas vietai. Tērvetes iegādāšanā un izveidošanā draudzes locekļi ir daudz pūlējušies, gan fiziski un garīgi strādājot, bet nepārspēti ir māc. Šēfers ar savu tālredzīgo padomu un inž. J. Paliepa ar lietpratīgo saimniecības un technisko jautājumu izkārtošanu.

1957. gadā draudze pāriet uz Mac. Vicar piemiņas baznīcu, kas novietojuma ziņā ir izdevīgāka lielākam skaitam draudzes locekļu.

Desmit gadu laikā draudzē kristīti 103 bērniņi, iesvētīti 48 jaunieši un laulāti 36 pāri. Mūžīgā mierā izvadīti 15 draudzes locekļi, to skaitā mācītājs H. Kušils un draudzes pārvaldes darbinieki A. Jēkabsons un A. Vasariņš.

Pašreizējais draudzes pr-ks ir Br. Innus. Dāmu komiteju pašlaik vada Milija Brauna. Pie draudzes darbojas jaunatnes

(Noslēgums 8. lpp.)

TORONTO

● Komponista Jāņa Cīruļa dzimšanas dienas atcerē 31. decembrī LPB Kanadas kopas pr-ce Biruta Senkēviča un rakstniece Velta Toma nolika ziedus un aizdedza svecītes mirušā latviešu dziesmu kopēja atdusas vietā latviešu kapos.

● Ziemsvētku kauju atceres sarīkojumā 5. janvārī Saulainē tekstu svinīgai jundai sacerējusi B. Senkēviča. Viņa lasīs arī savus dzejoļus. Programmu papildinās M. Lorbergs, dziedās baritons A. Vītols.

● Kanadas DV Ziemsvētku tirdziņa rīcības komiteja pag. piektdien bija pulcējusies Toronto savai pēdējai sēdei. Pasākums izdevies ļoti labi, un abu dienu kopapgrozījums pārsniedz 3.600 dol. Izskanēja doma par līdzīga pasākuma organizēšanu arī nākošajā gadā, ieteicot tirdziņa priekšdarbus veikt jau laikus. Sēdē bez visiem rīcības komitejas locekļiem piedalījās arī DV Kanadas revīzijas komisijas pārstāvji.

Rīcības komiteja ar pateicību piemin Toronto latviešu saimnieciskos pasākumus, kas atbalstīja bazāru ar ziedojumiem: V. Adītāja drēbniecības uzņēmumu, Geenwood Printers, Kristapsona gaļas izstrādājumu veikalu, L. Līduma delikatešu veikalu, Little Rīga veikalu, Medņu delikatešu veikalu, Milda Florists, Mimico Florists, Pavasara delikatešu veikalu, Venus Florists, gleznotājus A. Brūveri un A. Anšmitu. Tāpat sirsnīga pateicība DV Kanadas vanadžu priekšniecei Ilgai Breikšai par pūlēm un atbalstu; Toronto, Hamiltonas, Sv. Katrīnu un Niagaras nod. vanagiem un vanadzēm par ziedojumiem un tirdziņa sekmēšanu.

● TLTA rīkoto priekšlasījumu un diskusiju cikla ietvaros nākošais referāts būs otrdien, 15. janvārī, plkst. 8 vakarā Sv. Andreja b-cas zālē. Šī priekšlasījuma tema politiska un ļoti aktuāla— „Komūnistu ekspansija." Referēs LNAK pr-dis Jānis Niedra.

Referents jau ilgāku laiku strādā pie visjaunākajiem nepublicētiem pētījumiem par komūnistu taktiku brīvās pasaules pakļaušanas mēģinājumiem savai ideoloģijai. Daudzi dati vēl plašākai publikai nav bijuši pieejami, tādēļ priekšlasījums sola pavērt pilnīgi jaunus ieskatus komūnistu paņēmienos iefiltrēties brīvajos Rietumos.

Diskusijās pārrunās, kas ikvienam no mums būtu jādara, lai komūnistu ekspansijas mēģinājumiem stātos pretim un tos apturētu.

● LPB Kanadas kopa vairākās sēdēs ir kārtojusi jautājumus par janvāra beigās rīkojamo Preses balli un rosīgi tai gatavojas. Apmeklētājus iepriecinās ar daudziem patīkamiem pārsteigumiem.

● Māc. A. Čops salaulājis bibliotēkāri Astru Bārdiņu ar architektu Andri Rozi.

● DV rīkotā Jaungada sagaidīšanas balle mākslp. Ģirta Tiltiņa gluži modernā gaumē dekorētajā Slovāku zālē bija pulcējusi pie 200 apmeklētāju. Itāļu orķestris gādāja par strauju un mazāk strauju ritmu maiņu, arī smieklus izraisītāju tvistu jeb tīri latviski runājot lunceni, kuru dejoja ne tikai jaunie un slaidie stāvi, bet arī gados un ķermeņa apmēros svarīgākie.

Baloniem paukšot, ar šampānieti, mūziku un dziesmām balles viesi sveica 1963. gadu.

Vanadzes bija gādājušas par cienastiem un rozēm, sportistu pārstāvji palīdzēja izsniegt veldzi.

Lai gan balles pēdējos gados vairs neuzrāda tik lielu apmeklētāju skaitu kā agrāk, tomēr — kā to liecināja arī šis vecgada vakars — ir daudz vēl tautiešu, kas labprāt Jauno gadu sagaida lielākā sarīkojumā. Ir labi, ka Daugavas Vanagi dod šo iespēju, un būtu vēlams to kā tradiciju paturēt arī turpmākajās gadu mijās.

● Pagājušā svētdienā savā Ziemsvētku eglītes sarīkojumā Sv. Miķeļa katedrāles zālē pulcējās Toronto latviešu katoļu draudzes bērni un vecāki. Prāvesta prof. Dr. Kokina svētku vēstījumu noklausījās ap 90 vakara dalībnieku, nodziedot arī Ziemsvētku dziesmas Daiņa Ķivlenieka un A. Zariņas klavieru pavadījumā.

Eglītes vakara programmā bērni šogad piedalījās kuplā skaitā, sniedzot gan deklamācijas, gan klavieru priekšnesumus. Par programmas sastādīšanu bija rūpējušās skolotājas A. Borisa un A. Mukta. Atzinību klausītājos izpelnījās īpaši mazais Pēteris Zariņš, kurš droši un veiksmīgi nospēlēja savus Ziemsvētkiem sagatavotos klavieru priekšnesumus. Ieradās arī Ziemsvētku vecītis un apdāvināja bērnus.

Rūpīgās draudzes dāmas bija gādājušas cienastu mazajiem, pēc kura bērni līgsmi nodevās rotaļām.

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību Toronto latviešu mācītājam Lūša kungam, draudzes darbiniekiem un visiem, visiem par skaistiem ziediem un mīlestības parādīšanu mana mīļā vīra Kārļa Kazerovska izvadīšanā pēdējā gaitā.

Paldies arī par man parādīto līdzjūtību un mierinošiem vārdiem šinī man tik skumjā brīdī.

Sirsnīgs paldies. ANNA KAZEROVSKA.

No Sv. Jāņa baznīcas Toronto pēdējā dusā izvadīja draudzes ilggadīgo pērminderi Kārli Kazerovski. Foto JAK

CELSIM LATVIEŠU NAMU!

Toronto ir kļuvusi par latviešu lielāko un aktīvāko centru Kanadā. Izveidojušies simtiem, varbūt pat tūkstošiem draugu pulku, nostabilizējušās biedrības un draudzes, ik gadus sarīkojot pāri par simtu sanāksmju.

Sava māja ir gandrīz ikvienai ģimenei, savi nami ir vairākām draudzēm un biedrībām, bet to telpas ir kļuvušas par šaurām. Vēl vienmēr nav latviešiem sava kopīga liela nama, kāds ir gandrīz katrai Toronto daudzo tautību grupai.

Šo sava latviešu nama trūkumu izjūt ne vien torontieši, bet arī Toronto apkārtnes latvieši. Daža laba skaisti izplānota sanāksme nav notikusi telpu trūkumā dēļ, vai arī to noskaņu ir izdzēsusi nepiemērotu vai nemīlīgu telpu svešā elpa. Lielākai latviešu skolai Kanadā grūti darboties un pat pastāvēt telpu nepiemērotības dēļ.

Četrdesmit latviešu organizāciju, gadiem izjūtot latviešu nama trūkumu, ir vienojušās „Latviešu nama Toronto organizācijas komitejā", lai veiktu priekšdarbus šāda nama celšanai. Apsvērti daudzi un dažādi viedokļi, kā īstenot latviešu nama ideju. Rezultātā izveidojusies akciju sabiedrība „Latviešu nams Toronto", kas būs nama cēlāja un īpašniece.

Šis nams tomēr kļūs īstenība tikai tad, kad nama akcijas būs izplatījušās Toronto un apkārtnes latviešu vidū.

Celsim Latviešu namu Toronto, gan individuāli, gan kā organizācijas iegādājoties nama akcijas, tā kļūstot šī nama veidošanas līdzlēmēji un tā līdzīpašnieki!

Prof. A. Dreimanis,
LNAK padomes priekšsēdis.

A. Zutis
advokāts un notārs

PAR TESTAMENTIEM

Testaments ir dokuments, ar ko būtu jānodrošinās katram, kuru interesē, kas notiek ar viņa mantu pēc viņa nāves, bet sevišķi nepieciešams tas ir tiem, kam šinī zemē nav neviena tuvāka piederīgā, un tiem, kam vispār nav nekādu piederīgo. Šādām pilnīgi atsevišķi stāvošām personām jārēķinās, ka visa viņu manta pēc viņu nāves pāries Ontario provinces īpašumā. Ja mantas pietiekami palicis, province, zināms, maksās šādu mirušu personu parādus un arī izkārtos viņu apbedīšanu, gan maksājot zemāko cenu.

Visos gadījumos, kur testaments jāizgatavo, ieteicams griezties pie advokāta. Nepieciešamības gadījumos un kur testaments ir pavisam vienkāršs, to var izgatavot arī katrs pats, ievērojot nedaudzos elementārākos noteikumus. Tie ir šādi: vispirms testamentam jābūt rakstiskam, tas jāparaksta tā izgatavotājam divu liecinieku klātbūtnē, pie kam vispirms to paraksta tas, kas to gatavo, un tad tikai viņa liecinieki. Jāievēro, ka visām trim personām jābūt vienlaicīgi kopā un tādā stāvoklī, lai tās katra varētu redzēt, ka tas, kas paraksta, tiešām paraksta ar savu roku. Liecinieki nevar būt no to vidus, kas kaut ko manto zem parakstāmā testamenta, tāpat par lieciniekiem nevar būt šādu mantinieku sievas vai vīri. Ja šis noteikums netiek ievērots, tad testaments gan ir derīgs, bet liecinieks, vai viņa sieva vai vīrs, neko nesaņem zem testamenta kā mantinieks. Lieciniekiem jābūt vismaz 21 gadu veciem, pie pilna prāta un saprašanas, un tie būs, ja vajadzīgs, vēlāk likuma priekšā atbildīgi par to, ka pēc viņu sprieduma testamenta izgatavotājs tā parakstīšanas laikā arī bija pie pilna prāta un saprašanas un testamentu parakstīja labprātīgi, tas ir, neietekmēts.

Attiecībā uz mantu, testaments stājas spēkā tikai pēc tā izgatavotāja nāves. Tādēļ vienmēr ieteicams nemināt pārāk sīki, kam ko novēl, lai nerastos tāds stāvoklis, ka tai laikā, kad testaments jāiztulko, kāds priekšmets, kas minēts testamentā, vairs nav sameklējams starp mirušā mantām. Pa lielākai daļai šādu trūkstošu priekšmetu nevar aizstāt ar kādu citu līdzīgu.

Katram testamentam vajadzīgs vismaz viens izpildītājs, kas būs atbildīgs par testamenta izpildīšanu saskaņā ar mirušā vēlēšanos un norādījumiem pašā testamentā. Tāpat precīzi jāuzrāda mantinieki, lai nebūtu pārpratumu par to identitāti.

Pēc testamenta izgatavotāja nāves testaments jāiesniedz t. s. Surrogate Court tanī grafistē vai apriņķī (County), kur mirušais pēdējā laikā pirms savas nāves dzīvoja. Visos šinīs gadījumos ieteicams griezties pie advokāta, jo šis process ir komplicēts un nav pa spēkam katram pašam.

Beidzot jāpiebilst, ka tikai pēc datuma pēdējais testaments, tas ir jaunākais, ir derīgs, ja gadījumā atrastos vairāki testamenti.

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave, Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-[illegible]

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED

maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem, izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās —

27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

LASĪTĀJU vēstules

SKAIDRĪBAS LABĀ

Vēl vienmēr laikrakstos jāsastopas ar neskaidrību uzvārdu, krustāmvārdu un vietu vārdu rakstīšanā.

Tā, piem., prof. V. K. rakstā par Amerikas baznīcas viedokli komūnisma jautājumā minēti starp citiem „Paiks", „Oksnams". Jādomā, ka minētais „Paiks" ir Ziemeļkalifornijas anglikāņu bīskaps Pike I. A. Un kāpēc tad neraksta „Oksnēms", bet „Oksnams"?!

Latvijas armijā pavēlēs un rīkojumos, lai neceltos pārpratumi, vietu vārdi bija jāraksta tā, kā attiecīgās vietas nosaukums kartē atzīmēts. Ja nelatviskus vārdus raksta tā, kā tos izrunā, tad iekavās vajadzētu atzīmēt, kā šis vārds īstenībā rakstās, jo citādi nevar saprast, par ko ir runa.

S. Kalifornijā

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

5. janv. Latviešu Strēlnieku biedrība Kanadā rīko tradicionālo Ziemsvētku kauju atceres vakaru ar garīgu aktu DV namā.

5. janvārī, plkst. 16.00 Ziemassvētku kauju atceres sarīkojums Saulainē. Lūgums ierasties pirms tumsas iestāšanās.

6. janv. — skolas eglīte Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.

12. janvārī — Toronto latv. mednieku un makšķernieku kluba balle Columbus zālē.

12. janvārī R. Blaumaņa 100. dzimšanas dienas atceres vakars Sv. Andreja baznīcas telpās. Rīko DV un Preses kopa.

19. janvārī 1963. g. — Viestura koŗa gadskārtējais koncerts.

13. janvārī — plkst. 4 p.p. DV namā 123 Huron ielā Inž. ķīm. J. Kozuļa referāts: Pasaules iedzīvotāji un pārtikas problēmas. korref. Dr. P. Cakuls.

15. janvārī — plkst. 8 vak. Sv. Andreja b. zālē TLTA popul. zinātn. lekc. un diskus. cikls „Komūnistu ekspansija". Lektors J. Niedra.

20 janvārī — plkst. 5 p.p. DV namā 123 Huron ielā leģionāru izdošanas piemiņas diena. Referēs aculiecinieks atv. vltn. V. Krūmiņš. Pēc referāta Ilzes Kalnāres darbi.

26. janvārī — Kolumbus zālē Preses balle.

26. janvārī Sv. Andreja baznīcas sarīk. telpās Draudzīgā aicinājuma atcere. TLTA sestdienas ģimnazija.

2. febr. DV karnevāls Palace Pier telpās.

5. februārī — plkst. 8 vak. Sv. Andreja b. zālē TLTA popul. zinātn. lekc. un diskus. cikls „Šodienas mūzika skaņražu un klausītāju skatījumā. Lektors prof. T. Ķeniņš.

7. februārī — pianista Artūra Ozoliņa koncerts. Koncertapvienības sarīkojums. I Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair W.

9. februārī — Gaujais gaidu un Rīgas skautu vienību gada svētki Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.

13. februārī — Komp. J. Cīruļa piemiņas koncerts Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē pl. 7,30 vakarā.

15. febr. Mākslinieku karnevāls Columbus zālē, Toronto.

17. februārī — Sv. Andreja baznīcā plkst. 7 vakarā Garīgs koncerts.

7. martā — dziedones Ritas Dzilnas - Zaprauskas koncerts. Koncertapvienības sarīkojums. I Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair W.

15. martā — Studentu kopas masku balle „Nakts latīņu kvartālā" Regency Towers viesnīcā.

17. martā — Viestura koŗa koncerts skolai par labu Sv. Andreja bazn. sarīkojumu zālē.

23. martā plkst. 7.30 vakarā — Sv. Andreja b-cas zālē - Komp. Jāzepa Vītola piemiņas koncerts.

7. aprīlī — Paulas Brīvkalnes koncerts Unitāriešu b-cas auditorijā St. Clair Ave.

27. aprīlī — Sv. Andreja baznīcā I ev. - lut. draudzes koŗa koncerts.

5. maijā — Ģimenes diena Sv. Andreja bazn. sarīk. zālē.

11. maijā — Maija balle. DV sarīkojums.

HAMILTONĀ

12. janvārī — Draudzes dāmu komitejas saviesīgs vakars - balle — Rainbow zālē.

19. janvārī — Hamiltonas DV pilnsapulce.

2. februārī — apvienotā vīru koŗa Viesturs koncerts Barton St. E.

16. februārī — 8. karnevāls Pigbridžā. DV sarīkojums.

30. martā 1963. g. — Prof. J. Vītola 100 gadu dzimšanas dienas atceres koncerts

BŪS DV RIETUMPIEKRASTES SALIDOJUMS

DV Britu Kolumbijas nodaļa sava rosīgā pr-ka Heinricha Goldmaņa vadībā uzsākusi priekšdarbus 1. Kanadas un ASV Rietumpiekrastes DV salidojumam, kas iecerēts 1963. gada vasarā Sietlā, Vašingtonas pavalstī. G.A.

Dz

VIENPADSMIT DIENNAK

Čikāgas latviešu radio raidījumu laikā. Juris Va

ČIKĀGAS LATVIEŠU R

Kad reiz kāds brīvās Latvijas sociologijas doktorands iedomāsies pētīt Čikāgas latviešu gaitas, viņa materiālu starpā, bez draudžu archīviem un samērā paplānām aktīm ar laikrakstu izgriezumiem par Čikāgas chroniku, varēs redzēt vairākus liela formāta biezus sējumus: iknedēļas radio raidījumu programmas, kas varbūt vistiešāk atspoguļos ikreizējos apstākļus; un ja ne apstākļus, tad vismaz noskaņojumu.

„Pasaki man, kādi ir jūsu pilsētas latviešu radio raidījumi, un es pateikšu, kādi jūms klausītāji," tā varētu parodēt pazīstamo parunu, ja vien pietiekami daudzās pilsētās būtu šādi regulāri raidījumi. Īstenībā Čikāga ir vienīgā, kur jau 10 gadu no vietas ik nedēļas radiofonā atskan Mediņa Ārijas ievadtaktis un WOPA stacijas spīkeris piesaka latviešu pusstundu.

Desmit gadu ir ilgs laiks, it sevišķi sabiedriskajā darbā. Ja vēl atceramies, ka skolām ir brīvlaiki, organizāciju sēdes var atlikt, dakteri brauc atvaļinājumos un pat advokāti palaikam atnāk par vēlu paši uz savu prāvu, tad varbūt rodas mazs priekšstats par to dzelžaino gribas spēku un nerimtīgo darba mīlestību, kas nepieciešami, lai — nu jau desmit gadu — ik nedēļas tiktu pie programmas noraidīšanas.

„Cik stundu caurmērā paiet, lai sagatavotu vienu raidījuma pusstundu?" iepraso programmas daļas vadītājam. Liekas, viņš tās nekad agrāk nav skaitījis. „Man jārēķinās ar divpadsmit līdz divdesmitčetrām stundām," pēc ilgākas lēšanas viņš saka, „pie tam labu daļu šī laika nostrādāju kopā ar citiem." — „Kādiem citiem?" Izrādās, ka kaut cik regulāri raidījumu sagatavošanā piedalījušies 36 cilvēki, tā nu, pēc brīža tielēšanās, kuŗus minēt un kuŗus ne, nolemjam, ka visdiplomātiskāk būs neminēt neviena, vairākkārt izsakot pateicību visiem. No malas raugoties, liekas, ka liela atzinība izsakāma arī šo centīgo darbinieku otrām pusēm, kas bez iebildumiem atdevušas sev pienākošos brīvos brīžus „radio lietai", nezcik reizes atļāvušas pārkārtot savu viesistabu tā, lai tā atbilstu skaņu studijas, nevis personīgās gaumes prasībām un bez lieka uztraukuma uzņēmušas „cieminus" jebkuŗā stundā. Paliek neminēti neskaitāmie karstās kafijas podi.

Izrādās, ka pirms desmit gadiem, radio raidījumus sākot, par to sekmīgu pastāvēšanu skeptiski izteikušies pat tādi, kas vēlāk kļuva par nenogurdināmiem un neaizstājamiem darbiniekiem. Pēc pirmā raidījuma 1952. g. 28. decembrī gan liela daļa grūtību bijusi pārvarēta, jo klausītāju iesūtītie dālderi vai applūdinājuši komitejas naudas vīrus, un pat veclatvieši sajūsmināti zvanījuši un pateikušies, atzīstoties, ka raidījums aizkusti-

Dzīve Savienotās Valstīs

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
47 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās —
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

raksta „Oksnēms", bet „Oksnams"?!

Latvijas armijā pavēlēs un rīkojumos, lai neceltos pārpratumi, vietu vārdi bija jāraksta tā, kā attiecīgās vietas nosaukums kartē atzīmēts. Ja nelatviskus vārdus raksta tā, kā tos izrunā, tad iekavās vajadzētu atzīmēt, kā šis vārds īstenībā rakstās, jo citādi nevar saprast, par ko ir runa.

S. Kalifornijā

…ojumu kalendārs

9. februārī — Gaujais gaidu un Rīgas skautu vienību gada svētki Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.

13. februārī — Komp. J. Cīruļa piemiņas koncerts Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē pl. 7,30 vakarā.

15. febr. Mākslinieku karnevāls Columbus zālē, Toronto.

17. februārī — Sv. Andreja baznīcā plkst. 7 vakarā Garīgs koncerts.

7. martā — dziedones Ritas Dzilnas - Zaprauskas koncerts. Koncertapvienības sarīkojums. I Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair W.

15. martā — Studentu kopas masku balle „Nakts latiņu kvartālā" Regency Towers viesnīcā.

17. martā — Viestura koŗa koncerts skolai par labu Sv. Andreja bazn. sarīkojumu zālē.

23. martā plkst. 7.30 vakarā — Sv. Andreja b-cas zālē - Komp. Jāzepa Vītola piemiņas koncerts.

7. aprīlī — Paulas Brīvkalnes koncerts Unitāriešu b-cas auditorijā St. Clair Ave.

27. aprīlī — Sv. Andreja baznīcā I ev. - lut. draudzes koŗa koncerts.

5. maijā — Ģimenes diena Sv. Andreja bazn. sarīk. zālē.

11. maijā — Maija balle. DV sarīkojums.

HAMILTONĀ

12. janvārī — Draudzes dāmu komitejas saviesīgs vakars - balle — Rainbow zālē.

19. janvārī — Hamiltonas DV pilnsapulcē.

2. februārī — apvienotā vīru koŗa Viesturs koncerts Barton St. E.

16. februārī — 8. karnevāls Pigbridžā. DV sarīkojums.

30. martā 1963. g. — Prof. J. Vītola 100 gadu dzimšanas dienas atceres koncerts

VIENPADSMIT DIENNAKTIS SADALĪTAS SEKUNDĒS

Čikāgas latviešu radio raidījumu laikā. No kreisās: Jānis Plūme, Māra Vilciņa - Erdmane, Juris Valainis un Arvīds Elgūts.

ČIKĀGAS LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMU DESMIT GADI.

Kad reiz kāds brīvās Latvijas socioloģijas doktorands iedomāsies pētīt Čikāgas latviešu gaitas, viņa materiālu starpā, bez draudžu archīviem un samērā paplānām aktīm ar laikrakstu izgriezumiem par Čikāgas chroniku,varēs redzēt vairākus liela formāta biezus sējumus: iknedēļas radio raidījumu programmas, kas varbūt vistiešāk atspoguļos ikreizējos apstākļus; un ja ne apstākļus, tad vismaz noskaņojumu.

„Pasaki man, kādi ir jūsu pilsētas latviešu radio raidījumi, un es pateikšu, kādi jums klausītāji," tā varētu parodēt pazīstamo parunu, ja vien pietiekami daudzās pilsētās būtu šādi regulāri raidījumi. Īstenībā Čikāga ir vienīgā, kur jau 10 gadu no vietas ik nedēļas radiofonā atskan Medīņa Ārijas ievadtaktis un WOPA stacijas spīķeris piesaka latviešu pusstundu.

Desmit gadu ir ilgs laiks, it sevišķi sabiedriskajā darbā. Ja vēl atceramies, ka skolām ir brīvlaiki, organizāciju sēdes var atlikt, dakteri brauc atvaļinājumos un pat advokāti palaikam atnāk par vēlu paši uz savu prāvu, tad varbūt rodas mazs priekšstats par to dzelžaino gribas spēku un nerimtīgo darba mīlestību, kas nepieciešami, lai — nu jau desmit gadu — ik nedēļas tiktu pie programmas noraidīšanas.

„Cik stundu caurmērā paiet, lai sagatavotu vienu raidījuma pusstundu?" iepraso programmas daļas vadītājam. Liekas, viņš tās nekad agrāk nav skaitījis. „Man jārēķinās ar divpadsmit līdz divdesmitčetrām stundām," pēc ilgākas lēšanas viņš saka, „pie tam labu daļu šī laika nostrādāju kopā ar citiem." — „Kādiem citiem?" Izrādās, ka kaut cik regulāri raidījumu sagatavošanā piedalījušies 36 cilvēki, tā nu, pēc brīža tielēšanās, kuŗus minēt un kuŗus ne, nolemjam, ka visdiplomātiskāk būs neminēt neviena, vairākkārt izsakot pateicību visiem. No malas raugoties, liekas, ka liela atzinība izsakāma arī šo centīgo darbinieku otrām pusēm, kas bez iebildumiem atdevušas sev pienākošos brīvos brīžus „radio lietai", nezcik reizes atļāvušas pārkārtot savu viesistabu tā, lai tā atbilstu skaņu studijas, nevis personīgās gaumes prasībām un bez lieka uztraukuma uzņēmušas „cieminus" jebkuŗā stundā. Paliek nenimēti neskaitāmie karstās kafijas podi.

Izrādās, ka pirms desmit gadiem, radio raidījumus sākot, par to sekmīgu pastāvēšanu skeptiski izteikušies pat tādi, kas vēlāk kļuva par nenogurdināmiem un neaizstājamiem darbiniekiem. Pēc pirmā raidījuma 1952. g. 28. decembrī gan liela daļa grūtību bijusi pārvarēta, jo klausītāju iesūtītie dālderi vai appludinājuši komitejas naudas vīrus, un pat veclatvieši sajūsmināti zvanījuši un pateikušies, atzīstoties, ka raidījums aizkustinājis tos līdz asarām. Tāpēc bija interesanti pēc desmit gadiem to atkal noklausīties radio raidījumu 10 gadu darbības atceres vakarā. Šis un tas kopš tā laika mainījies, kā to vislabāk varēja just reklāmu daļā. Tāpat stipri uzlabojusies raidījumu technika. Tagad neviens runātājs vairs tik ilgi teikumu starpā nepauzē, un neviens spīķers tik bieži nepārsakās, jo — raidījuma lielāko daļu uzņem iespriekš skaņu lentē, kur sīkās kļūmes viegli izravēt. Taču sprausto mērķu ziņā raidījumi turējušies visai cieši pie programmas.

Pirmajā raidījumā teikts: „Mēs vēlētos, lai mūsu radio raidījumi stiprinātu mūsu kristīgi - nacionālo garu, sekmētu mūsu valsts un tautas mērķu sasniegšanu, dotu vērtīgu audzinošu un mākslas programmu, kalpotu draudzēm, organizācijām, uzņēmumiem un sludinājumu noraidīšanai." Un ja arī pret „sludinājumu noraidīšanu" citkārt dzirdēta klausītāju žēlošanās, tad varbūt te būtu vietā atgādināt, ka neviens cits kā viņi paši to tā iekārtojuši: jo iesūtīto dālderu plūdi pamazām saplakuši līdz 14,5 procentiem no ienākumu summas, pie kam 41 procents nāk no amerikāņu firmām par sludinājumiem. Pārējos ienākumus sastāda draudzes un organizācijas (25 proc.) un citi latviešu pasākumi (19,5 proc.).

Noraidītajās 527 pusstundās (11 diennakšu koplaiks!) izcila vieta ierādīta baznīcām un reliģijai. Pirmais raidījums iesākts ar lūgšanu. Daudzas programmas draudžu sastādītas, dažas no tām noraida regulāri. Visos svētkos atskaņotas speciālas programmas. Reizē ar Latvijas jautājumiem pausti brīvības atgūšanas un pretkomūnistiskās cīņas uzdevumi. Izcelta starptautiskā sadarbība, ik gadus noraidītas Igaunijas un Lietuvas valsts svētku programmas. Starptautiskie notikumi atzīmēti, sākumā nolasot jaunākās ziņas, bet pēdējos 5 gados starptautisko notikumu komentārus.

(Nobeigums 8. lpp.)

SPRIEŽ PAR VECO ĻAUŽU MĪTNĒM

Amerikas Latviešu Apvienības Aprūpes biroja koordinācijas padomes sēdē Ņujorkā pārrunāja veco ļaužu mītnes problēmas. Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības pārstāvis P. Eglītis aicināja tūlīt pirkt zemes gabalu, kur varētu celt veco ļaužu mītni, jo zemes gabals savu vērtību nekad nezaudēšot. Pēc Aprūpes biroja izdarītās aptaujas ap 40 proc. no visiem ļaudīm izteikušies par iešanu latviešu veco ļaužu mītnēs, bet tikai viens procents, ka viņi gatavi iet arī amerikāņu veco ļaužu novietnēs.

Latviešu katoļu apvienības pārstāvis B. Maikovskis ziņoja, ka katoļiem ir veco ļaužu mītne pie Milvokiem, kur iepirkts 25 akru zemes gabals un nams ar apmēram 40 istabām. Vasarā uz pāris mēnešiem sabrauc vecie ļaudis, bet rudenī tie grib doties atpakaļ uz vecajām vietām. Veco ļaužu novietnēs vajadzīgs medicīniskais personāls un ir citas problēmas, kas prasa lielus izdevumus. Arī pārējo sēdes dalībnieku domas bija, ka veco ļaužu mītnes jautājums vēl nav nobriedis un vēl daudz pētams. Vecie ļaudis to varētu uzskatīt par otru trimdu. Vērojumi amerikāņu veco ļaužu mītnēs liecina, ka veco māti atved lepnā limuzīnā un pirmajā dienā viņa ir spirgta, apskrienot visus jaunās mītnes stūŗus. Pēc tam jau kļūst nopietnāka un pēc dažām nedēļām jūtas vīlusies.

ALA's Aprūpes biroja vadītājs L. Bērziņš ziņoja, ka veco ļaužu nama fondā pašreiz ir ap 5800 dol., pie kam šogad ienācis ap 1000 dol. P. Eglītis aicināja piegriezt lielāku vērību aprūpes jautājumiem ALA's kongresos, nākot ar referātu, veltot tam atsevišķu dienas kārtības punktu vai vismaz dotu plašāku darbības atreferējumu. L. Bērziņš norādīja, ka ar veco ļaužu problēmu nodarbojas īpaša komisija, kas izstrādās konkrētu priekšlikumu, bet iespējams, ka līdz nākamajam kongresam šī komisija vēl darbību nebūs beigusi.

Līdzekļi visām latviešu aprūpes organizācijām ienākuši gandrīz tādos pat apmēros kā iepriekšējos gados, kaut gan dažas organizācijas baidījās, ka to šogad varētu būt arī mazāk.

A. Valters no DV ziņoja, ka akcija vēl nav nobeigusies, bet vērojot pašreizējos rezultātus, Ziemsvētku akcija varētu dot ap 12000 dol., no kuŗiem ap divas trešdaļas ir saņemtas zemes valdē no atsevišķām apvienībām.

E. Dravnieks no kaŗa invalīdiem ziņoja, ka aprūpei savākti 2300 dol., aprūpes nama izbūvei ziedoti 500, bibliotēkai 130 un Brāļu kapu fondam 300 dolaru. Uz Vāciju nosūtīts uz Ziemas svētkiem 1000 dol., bet iepriekš 500, uz vietas ASV izdalīts ap 1000 dolaru.

Katoļu apvienības pārstāvis B. Maikovskis ziņoja, ka aprūpei, varbūt, ienāks šogad mazāk kā agrāk. Ir samazinājušies izdevumi vietējai palīdzībai un sūtījumi uz Vāciju, bet palielināta palīdzība tautiešiem dzimtenē.

Koordinācijas padome nolēma, ka līdzekļu sadalē atstājama līdzšinējā proporcija, ka visvairāk sūtāmi palīdzībai tautiešiem dzimtenē.

Pārskati par saņemtiem līdzekļiem un to sadali iesūtāmi Aprūpes birojam uz iepriekšējā gada parauga veidlapām līdz 1963. gada 1. martam. V. Irbe.

KULTŪRAS FONDA AICINĀJUMS AUTORIEM, IZDEVĒJIEM, MĀKSLINIEKIEM, DAIĻAMATNIEKIEM

Saskaņā ar Ziemeļamerikas Latviešu kultūras fonda godalgu piešķiršanas noteikumiem daiļliterātūras, publicistikas darbi un zinātniski, mūzikāliju un citi izdevumi, ko autori, organizācijas, izdevniecības vai ieinteresētās personas uzskatītu par cienīgiem saņemt Kultūras fonda godalgas par 1962. gadu, kā arī priekšlikumi par veikumu godalgošanu skaņu mākslā, teātŗa mākslā, skolu un audzināšanas darbā iesūtāmi Kultūras fonda valdei 4 eksemplāros līdz 1963. gada 1. februārim pēc adreses: American Latvian Association, Suite 806 — Edmonds Bldg., 917 15th Street, N. W., Washington 5, D. C., USA.

Glezniecībā, tēlniecībā un grafikā, tāpat lietišķā mākslā — daiļamatniecībā godalgošanai domātie darbi iesūtāmi līdz 1963. gada 5. aprīlim, un tos izstādīs vispārīgajā ALA's Kultūras biroja rīkotajā 1963. gada tēlotājas mākslas un daiļamatniecības izstādē Ņujorkā, Barbizon Plaza mākslas galerijā laikā no 20. līdz 28. aprīlim. Darbi tēlotājā mākslā (ik nozarē ne vairāk par 3, ar atzīmi: 1962) iesūtāmi vai nododami Ņujorkas Latviešu ev. - lut. draudzes namā pēc adreses: American Latvian Association, 564 Second Street, Brooklyn 15, N. Y., USA, bet lietišķā mākslā — daiļamatniecībā (ik nozarē ne vairāk par 5 darbiem vai darbu komplektiem): Mr. Alfons Eimanis, 530 Audubon Avenue, New York 40, N. Y., USA.

Kultūras fonda un godalgu piešķiršanas noteikumi publicēti ALA's Kultūras biroja biļetena 4. numurā (1961. g. apr., 53.—55. lpp.). Fonda valde īpaši norāda, ka paredzēts godalgot arī darbus publicistikā un veikumus skolu un audzināšanas darbā, bet bez goda balvām, goda diplomiem un atzinības rakstiem tagad katru gadu piešķir arī Krišjāņa Barona prēmijas.

Par ALA's Kultūras biroja rīkoto gadskārtējo tēlotājas mākslas un daiļamatniecības izstādi birojs tuvāk informē atsevišķos aicinājumos māksliniekiem un daiļamatniekiem.

Ziemeļamerikas Latv. kultūras fonda valde.

ČIKĀGAS IMPRESIJAS

Daudziem latviešiem svētku prieku aptumšoja trīskāršā slepkavība tikai dažas dienas pirms svētkiem. Sarkangalvji bija sabiedrībā iemīļoti — klusi un darbīgi cilvēki. Tāpēc arī Nielsena kapličā noturēto aizlūgumu apmeklēja daudzi jo daudzi Čikāgas latvieši. Runāja māc. A. Rautenšilds, dziedāja Sv. Ciānas draudzes koris. Sarkangalvji precējušies pirms 4 gadiem un viņu māja bijusi skaisti un gaumīgi iekārtota. Svētku prieka vietā tanī iegāja nāve.

Sakarā ar slepkavību čikāgieši domā par māju labāku nodrošināšanu pret līdzīgiem gadījumiem. Policija aizrāda, ka, izejot uz ilgāku laiku, ieteicams brīdināt kaimiņus. Tāpat der atstāt degam vismaz vienu spuldzi, ja ir vakars. Vislabākais līdzeklis tomēr ir un paliek pamatīgas atslēgas — nodrošinājumi durvīm un logiem. Tieša laupītāja uzbrukuma gadījumā pretoties nav ieteicams, labāk — mēģināt ievērot uzbrucēja izskatu, apģērbu un citas lietas, kuŗas vēlāk var noderēt vainīgā uzzīmēšanai.

Gaŗi un rosīgi svētki pagājuši. „Pīrāgam, nabagam, abi gali apdeguši", mazu ļaužu deklamēta Ziemassvētku vecītim, izskanējuši. Mazie ļaudis un arī lielie, pamatīgi apdāvināti, pārbauda, kuŗas no mantām dotas ar apdomu, lai tās noderētu ilgākam laikam, un kuŗas ir tikai vienai dienai. Latviešu veikalnieki stāsta, ka visvairāk ieguvušas esot dāmas. Pārdotas krāšņas rotas lietas, runāts par kažokiem un automobiļiem. Kādā latviešu veikalā tautiete velti meklējusi latviski izstrādātu uzpurnu savam sunim. Jeb varbūt vīram? Patīkamais — latviešu lielā interese par grāmatām. Te, laikam, pirmā vietā pārdoto eksemplāru skaita ziņā ir plkv. Silgaiļa Latviešu leģions. Seko Anšlava Eglīša, Veseļa, Kārkliņa, Zeltiņa, Sandras Lazdiņas un citu autoru darbi. Liela interese bijusi par skaņu platēm, keramiku, dažādiem ādas izstrādājumiem un svečturiem.

Neparasti aukstais laiks dažas dienas pirms svētkiem pārliecinājis Čikāgas latviešus paskatīties pēc jaunākiem ratiem. Kā stāsta apdrošināšanas biroja īpašnieks Alfreds Burtnieks, piedāvātie auto apdrošinājumi norāda, ka latvieši auto pirkšanu šoreiz nav atlikuši uz martu, bet jau pirms svētkiem domājuši par spēcīgāka „zirga" iegādi.

Tā kā preses balle ir vairs tikai nedaudz nedēļas tālu — tā notiks Čikāgas latviešu namā 19. janvārī, — Čikāgas dāmām pēdējais laiks domāt par jaunām, neredzētām kleitām. Preses balle ir īstā vieta, kur nodemonstrēt jaunāko modeli, jo uz to ne tikai ieradīsies literāti no Čikāgas, Milvokiem un apkārtnes, bet arī no pavisam tālām vietām. Pirmās biļetes rezervētas agram pasūtinātājam — Dr. Kārlim Zvejniekam ar kundzi no Leolas, S. Dakotā.

Ziemassvētku laikā Aleksandrs un Olga Āboliņi Ņujorkā nosvinēja 50 gadu laulības jubileju. A. Āboliņš 25 gadus Rīgā nostrādājis Ed. Cepa kuģu būvētavā kā meistars, Vircburgas Centrālā nometnē bijis draudzes pērminderis un kasieris, bet tagad 10 g. dzīvo Ņujorkā. Āboliņu divi dēli ar ģimenēm palikuši Latvijā, viens pazudis Leģiona cīņās Vācijā, bet meita Renate Irbe ar ģimeni dzīvo Ņujorkā.

Foto J. Zēbergs

ŅUJORKA

◎ Ņujorkā 1962. gadā notikuši pāri par 200 latviešu sarīkojumi. Parasti nedēļu nogalēs bijuši vairāki sarīkojumi, pie kam visvairāk bijis 31. martā: veseli 6. Vislabāk apmeklētas teātŗa izrādes, visvājāk priekšlasījumi. Saviesīgi vakari, balles, eglītes, jubilejas un skolu sarīkojumi bijuši 94 reizes, notikuši 18 koncerti un 4 teātŗa izrādes, bijuši 27 priekšlasījumi un 16 gleznu izstādes, bet biedrību pilnsapulces bijušas 17 reizes. Visvairāk sarīkojumi notikuši Manhatenā, bet arī Bruklinas Mūzikas akadēmija ļoti iecienīta, it sevišķi lielākiem sarīkojumiem.

◎ Pagājušā gada aprīlī no Ņujorkas uz Austrāliju dzīvot pārcēlās H. Bagātais. Viņa jaunās dzīves vietas izvēli ietekmēja tas, ka Austrālijā dzīvo viņa piederīgie, kā arī tas, ka bija iespējas turpināt nodarbošanos savā arodā. Nodzīvojot Austrālijā mazliet vairāk kā pusgadu, viņš tomēr atzinis, ka ASV liekoties piemērotāka dzīves vieta. H. Bagāto sagaida atgriežamies Ņujorkā janvāŗa beigās.

◎ Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bronksas rajona nekustama īpašuma fonda komitejas rīkotā eglītes vakarā Sv. Toma baznīcas lejas zālē pēc māc. A. Ozola svētbrīža deklamēja aktieris R. Mucenieks divus dzejoļus bet priekšnesumu daļā stāstīja K. Skalbes pasaku.

Koncerta daļā soprāns Sk. Prince un tenors J. Klimanis A. Dzirkales-Cennes klavieŗu pavadījumā dziedāja gan solo, gan duetā.

● Bronksas nekustamā īpašuma fondā savākti jau pāri par $21.000 naudā, bet kopā ar solījumiem fonda līdzekļi pārsniedz 30.000 dol.

◎ Romāna Rīga retour varonis Andris Kadeģis 6. janvārī pēc dievkalpojuma Sv. Toma baznīcas lejas zālē stāstīs par savu ceļojumu uz Latviju. Pirms dievkalpojuma paredzama jauniešu sanāksme.

◎ Mākslinieki Skaidrīte Prince un Jānis Klīmanis dziedās Ņujorkas latviešu biedrības 70 gadu jubilejas sarīkojumā 19. janvārī Stuyvesant Casino lielajā zālē. Bez koncerta vēl paredzēts, svētku akts un saviesīgs vakars.

◎ Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes kasieris A. Leijiņš savā darbā dabūjis paaugstinājumu un tagad ir First National City Bank Ņujorkā savas nodaļas vicedirektors. I.

KOLORADO SPRINGA (Colo.)

◎ Latviešu skolas eglītes vakaru ar svētbrīdi ievadīja māc. Ž. Upīte. Sekoja skolnieku priekšnesumi. Skolotāja J. Jaunarāja bija iestudējusi fragmentu no A. Brigaderes lugas Princese Gundega un karalis Brusubārda.

◎ Tautiešu palīdzībai izsūtījumā biedrības un draudzes valdes locekļi no šejienes tautiešiem bija savākuši 191 dol., kam biedrības valde vēl pievienojusi 9 dol. Kopsumma (200 dol.) nosūtīta uz Zviedriju sadarbības komitejai aizvesto aprūpei.

KLĪVLENDA

◎ Klīvlendas ev. - lut. draudzes vadība uzsākusi sarunas par zviedru Klīvlendas draudzes baznīcas pirkšanu. Baznīca celta 1906. g., solida ķieģeļu celtne ar dakstiņu jumtu, ērģelēm, 250 sēdamvietām, ļoti labā pilsētas rajonā, pie lielas satiksmes ielas.

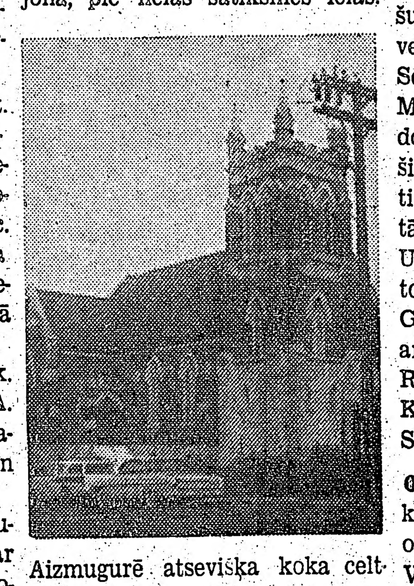

Aizmugurē atsevišķa koka celtne, baznīca pārvērsta par sapulču - sarīkojumu telpu. Ja izdosies nopirkt šo objektu, izremontēt — uzspodrināt baznīcu, pielāgojot tās iekšieni mūsu gaumei, Klīvlendas latvieši varēs lepoties ar savu skaisto baznīcu Savienotajās Valstīs.

E. A.

KALAMAZŪ

◎ Prof. A. Ābele, prof. A. Janeks un prof. V. Prišēvics piedalīsies Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumā 27. janvārī, pl. 4 p.p., Kalamazū kolledžas Stetsona telpās, kuru rīko Latvieš u skola. Sarīkojuma noslēgumā organizācijas un personu veltījumi Latviešu skolai un Draudzīgā aicinājuma laimestu izloze.

◎ DV apvienības teātŗa kopa 19. janvārī, plkst. 7 vakarā Civic teātrī izrādīs R. Blaumaņa lugu „No saldenās pudeles" R. Roļļa režijā.

◎ Vairāk kā 50 bērnu un jauniešu ņēma dalību Kalamazū ev. lut. latv. draudzes dāmu komitejas rīkotajā eglītes vakara priekšnesumu izpildīšanā Recreation Park sarīkojumu telpās. Pēc mūzikāliem priekšnesumiem un deklamācijām vakaru noslēdza V. Mooras ludziņa „Ziemassvētku sapnis" L. Šints iestudējumā. Ziemsvētku vecītis visus bērnus apveltīja dāvanām.

GRAND RAPIDI (MIČ.)

◎ Grand Rapidu latviešu biedrības būvkomisijā sakarā ar to, ka līdzšinējais priekšsēdis Vold. Ostrovs uzņēmies jaunā nama celšanu, notikušas pārmaiņas, un komisiju turpmāk vadīs inž. O. Leimanis, bet locekļi būs P. Kalniņš, Dr. F.Valdmanis, R. Laucis un E. Felkers.

◎ Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes dāmu komitejas palīdzības sekcija Ziemsvētkos piešķīrusi sekojošus pabalstus: Delmenhorstas veco ļaužu mītnei Vācijā 15 dol., Sennes nometnei Vācijā 30 dol., Minsteres latviešu ģimnazijai 30 dol., Sibīrijā aizvestiem tautiešiem 100 dol. — Draudzē salaulāti Adolfs Ķīburis ar Veltu Kreitāli, abi no Grand Rapidiem. Uzsaukti: Jānis Šulte no Toronto Kanadā ar Viju Sāni no Grand Rapidiem; Zigurds Ēvele ar Jane Bosscher, abi no Grand Rapidiem, un Vitauds Lanka no Kalamazū ar Ausmu Pērkoni no Spring Lakes.

◎ 81 gadu vecā Matilde Zirne, kas pirms diviem gadiem no okupētās Latvijas ieceļoja Sav. Valstīs un pārmaiņus dzīvoja pie dēla Grand Rapidos, pie otra dēla Ņujorkā un meitas Vašingtonā, D. C., 12. decembrī Vašingtonā mirusi ar smadzeņu trieku. Nelaiķi pārveda uz Grand Rapidiem un 19. decembrī guldīja zemes klēpī Vūdlavna kapos latviešu nodalījumā, izvadīšanu vadot māc. J. Lazdam. Ziedus no draudzes nolika draudzes priekšn. K. Krūmiņš un citi draugi un paziņas. Pēc aizgājējas sēro dēli, meita, vedeklas, znots Sav. Valstīs un radi dzimtenē un brīvajā pasaulē. Matilde Zirne bija no Tūjas pagasta un viņai bija piešķirta ieceļošanas atļauja Sav. Valstīs kopā ar vīru, bet pēdējais pēkšņi izceļošanas priekšvakarā saslimis un ievietots Limbažu slimnīcā un pēc apm. 2 mēnešiem miris.

◎ Grand Rapidu latviešu skolas Ziemsvētku eglītes vakars vislielāko iepriecinājumu sagādāja pašiem mazākiem šīs skolas audzēkņiem un viņu draugiem, kas skolā vēl nemācās. Svētbrīdi svētku vakarā vadīja māc. Kr. Hermanis. Vakaru Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. baznīcas telpās organizēja skolas vecāku padome kopā ar audzinātājiem. Pēdējie bija rūpējušies arī par bagātu priekšnesumu klāstu.

V. Z.

ASV BAZNĪCĀS

ČIKAGA

Čikagas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

6. janvārī plkst. 10 bērnu dievkalpojums un svētdienas skola; plkst. 11 Zvaigznes dienas un Veco strēlnieku dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds. Mūzikas priekšnesumi.

DETROITA

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1649 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un koŗa mēģinājums plkst. 9.30. Visi laipni aicināti!

LOSANDŽELOSA, KAL.

Dienvidkalifornijas draudzē, 2450 Griffin Ave., L. A. 31.

AURORA (ILL.)

Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Place.

BURLINGAME, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

SANTA - ROSA

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā Tupper ielā 733.

Santa Rosā, 13. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

SAKRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45. un H ielā.

OKLANDE

Oklandē, Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway avenijā.

ČIKAGĀ
abonementi un sludinājumi pieteicami pie
P. DARDZĀNA
5539 N. Canfield Ave.,
tel. RO 3-6058.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI IR. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, eļļas apkure, garāža. Kopīga cena $ 13.900,-, iemaksa — $ 1.500,-.

DANFORTH - LOGAN: Atsevišķa divstāvu 6 istabu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, moderna apkure. Kopīgā cena $ 12.900,-, iemaksa $ 1.500,-.

YONGE - EGLINTON: Atsevišķa 7 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 14.900,-, iemaksa $ 2.500,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSETĀ.

P. Dreimanis

DZIŅU LOMA CILVĒKA DZĪVĒ

Šejienes vidusskolās psiholoģiju nemāca. Bet cilvēkam gribas ieskatīties savas dvēseles dzīvē. Tās izpratne ļauj viņam orientēties savos pārdzīvojumos un zināt, kāda tiem nozīme dzīves un darba gaitās. Ļoti svarīga ir cilvēka likteņos zemapziņa un viss, kas no tās uzplūst apziņā un tur pārveidojas, lai gan nav mazāk vērtīgs arī pārējais psiholoģijas saturs.

Kas gan ir apziņa un zemapziņa? Apziņa ir līdzīga šaurai slīdošai gaismas joslai, kurā cilvēks vēro to, kas notiek viņa dvēselē un ārpus tās. Dvēseles dzīvē viss nemitīgi plūst un maināms. Tās pārdzīvojumi jeb norises nāk un iet. Doma, kas kādu laiciņu nodarbina cilvēku, pēc brīža ir izgaisusi un radusies cita doma, noskaņa vai jūtas. Tātad par apziņu jāsauc nemitīgi plūstošie dvēseles pārdzīvojumi jeb salīdzinājumā — pārdzīvojumu straume, kuŗas sastāvs ir apziņas saturi. Ar tiem dvēseles dzīve nav izsmelta.

Tai ir arī zemapziņa — dziņu, instinktu un impulsu caurausts dziļāks slānis, kurā veidojas un briest jauni sasniegumi, top cilvēka rakstura īpašības, dispozicijās glabājas tā pagātne, jo zemapziņā ir iegrimis viņa apziņas saturs. Diemžēl, par zemapziņas norisēm pagaidām iespējami tikai minējumi.

Jaunpiedzimušais bērns, tāpat kā dzīvnieki, atrodas dziņu varā. Tās ir tiekšanās darboties atkarībā no izjustām vajadzībām bez noteikta mērķa apzināšanās; piem., barības, augšanas, aizsargāšanās, izvairīšanās, vairošanās un citām dziņām. Ja cilvēks zina mērķi, tad dziņa ir pārveidojusies iegribā jeb iekārē; piem., bērns, ieraudzījis zemenes, izstiepj rociņu, lai salasītu tās, jo viņš zina, ka šīs ogas ēdamas, un vēl garšīgas. Bieži atkārtojoties, iekāre izvēršas tieksmē; piem., rotaļāties, zīmēt, spēlēt šachu u. c. Līdz ar to var rasties piekeršanās kādam iekāres priekšmetam vai dzīvniekam. Ja šo piekeršanos pavada spēcīgas jūtas, tad izveidojas kaisle. Tā ir dispozicija domāt un darboties tā, lai sasniegtu iekārotus nolūkus spēcīgos un ilgstošos jūtu saviļņojumos; piem., medībās, zvejā, dejā u. c.

Dziņu ir daudz. Atkarībā no dažādiem apstākļiem tās, kā jau minēts, pārveidojas iekārē, tieksmē, kaislē. Dažas no šīm dziņām un to pārveidojumiem ir labi vērojamas; piem., atdarināšana spilgti izpaužas bērna dzīvē līdz pubertātei, kad viņš censās rīkoties pēc pieaugušo parauga. Atdarināšana sekmē bērna miesas un gara attīstību; piem., valodas piesavināšanos. Ar atdarināšanu allaž ir darīšana dažādos kultūras dzīves novados; piem., sadzīves paražās, modē, mākslā, techniskos paņēmienos u. c.

Arī atziņas dziņa un tās pārveidojumi izpaužas bērna dzīvē un rotaļās, kad viņš griežas pie pieaugušiem ar jautājumiem un nodarbina sevi būvēs ar klucīšiem, sastādāmiem mechanismiem u. c. Atziņas dziņa vērojama arī pieaugušo zinātniskā domā, cenšoties izprast dabas parādības un visu citu pasaulē.

Citas dziņas jau retāk vērojamas; piem., pašuzturas, pašizveidošanas un sociālās dziņas. Tās parasti savstarpēji saistās cilvēka dzīves veselumā, nodarbinot viņa miesas un gara funkcijas, lai varētu pastāvēt un apmierināt savas vajadzības.

Sabiedrībā visplašāk pazīstama ir kaislība, galvenokārt negatīvā nozīmē; piem., azartā spēle, alkohola un citu apdullinošu vielu lietošanā, smēķēšanā un citos veidos. Tā parasti ietekmē cilvēku pretēji prāta norādījumiem, nodarbinot viņa intellektuālās spējas kārotā sasniegšanā. Tāpēc kaislību vergi kļūst vienpusīgi, nespējot nedz objektīvi spriest, nedz sekmīgi darboties. Arī uz veselību šādas kaislības atstāj negatīvu iespaidu, sagraujot miesas un gara spēkus.

Tomēr arī kaislības kalpo kultūras uzdevumiem, īpaši atziņu realizēšanai. Sevišķi svarīgas ir augstākās kaislības jeb aizrausināns ar garīgo mērķu ievērošanu un sasniegšanu. Zinātnieki un mākslinieki, nonākot radīšanas kaislē, izraisa gara cildenākos spēkus un sasniedz ievērojamus rezultātus savā darbā. Daudzi komponisti, filozofi un zinātnieki tādā stāvoklī ir radījuši augstas vērtības. Tad šāda kaisle kāpina dvēseles enerģiju, bet parasti vienā virzienā, dažreiz novedot līdz ekstāzei. Līdzīgā kaislē, piemēram, Bēthovens ir radījis savas simfonijas.

Saņemot kopā aplūkoto, jāatzīst, ka dziņas un to pārveidojumi pauž cilvēka personas kodolā strāvojošo mērķtiecīgo aktivitāti. Atkarībā no ārējiem apstākļiem un cilvēka iekšējām vajadzībām šī aktivitāte var pieaugt vai vājināties dažādos virzienos.

VAI BRITI BŪTU KĻUVUŠI VĀCU SABIEDROTIE?

Kad Anglijas karalis Eduards VIII (tagadējais Vindsoras hercogs) 1936. gadā atteicās no troņa, viņa pretinieki izplatīja ziņas par Eduarda VIII nacionālsociālistiskai Vācijai labvēlīgo noskaņojumu. Tagad britu ārlietu ministrija ir publicējusi Vācijas ārlietu politikai veltīto dokumentu pēdējo sējumu („Volume IV, The Third Reich, First Phase, April 1, 1935. — March 4, 1936.", H. M. S. O.), kuŗā ir interesantas ziņas par augšā minēto jautājumu. Tā, piemēram, slepenā ziņojumā Hitleram no Londonas ir atrodami šādi dati: uz vācu diplomātisko aprindu jautājumu karalim Eduardam VIII, vai nebūtu vēlamas sarunas starp britu toreizējo ministru prezidentu Baldvinu un Hitleru turpmāko britu - vācu attiecību izveidošanai, Eduards VIII atbildējis: „Kuŗš ir šeit karalis? Baldvins vai es? Es pats vēlos vest sarunas ar Hitleru, un darīšu to šeit jeb Vācijā." Slepenajā ziņojumā pasvītrota Eduarda VIII vēlēšanās vairāk nodarboties ar valsts lietām, nekā to darījuši viņa karaliskie priekšteči. Vācijas sūtnis Sav. Valstīs Hanss Luters ziņojis vācu ārlietu ministrijai, atsaucoties uz kādu Sav. Valstu avotu: Eduards VIII esot pret sava tēva Džordža V uzskatu, ka Anglijas karalim ir akli jāpadodas ministru kabineta lēmumiem. Pēc Eduarda VIII domām Anglijas karaļa pienākums esot „iejaukties", ja ministru kabineta nospraustā ārpolitika kaitējot Britanijas interesēm. Ja šī iejaukšanās neesot atklāti izdarāma, tad tai jānotiekot slepenā veidā, cenšoties ietekmēt politiku „aiz kulisēm".

Kādā citā dokumentā, kuŗš atrasts vācu archīvos, minētas ziņas, ka Eduards, vēl būdams Velsas princis, bijis pret Francijas tieksmēm atjaunot agrākās Francijas un Anglijas „Entente Cordiale" līgumu. Pēc viņa domām, ja Britanija kādreiz nokļūtu tiešām grūtā stāvoklī, Francija pamestu viņu. Eduards bijis pret britu ārlietu ministrijas „vienpusīgo nostāju", pret britu diplomātiem raksturīgo vilcināšanās un piesardzības politiku: pēc viņa domām „īstā brīdī teikts atklāts vārds" novedot pie ātrākiem un drošākiem rezultātiem. Viens no vācu nacionālsociālistu aģentiem Britanijā pat ziņojis Hitleram 1936. gadā, ka pēc Eduarda VIII domām „britu - vācu alianse esot nepieciešama un tai jākļūstot par britu ārpolitikas vadītāju principu" (?!).

Arī Vācijas sūtnis Londonā fon Hoešs (von Hoesch) ziņojis vācu valdībai par Eduarda VIII vāciešiem draudzīgo noskaņojumu, kuŗu viņš izrādījis jau pirms Džordža V nāves. Viņš katrā ziņā vēlējies apmeklēt Berlines olimpiādi un paredzējis 2 stundas ilgu audienci vācu bijušo kaŗavīru delegācijai sakarā ar tās viesošanos Britanijā. Viņš vēlējies sarunāties ar katru delegācijas locekli atsevišķi un arī piedalīties vācu sūtņa rīkotajā dinejā vācu un britu bijušajiem kaŗavīriem par godu. Hoešs bijis pārliecināts, ka Eduardā VIII simpatijas pret Vāciju ietekmēs britu ārpolitiku. Hoešs pasvītrojis, ka Eduards VIII tomēr neesot pacifists: viņa vēlēšanās esot, lai Britanija būtu stipra un labi apbruņota, gatava aizstāvēt savu godu un savu territoriju vajadzības gadījumā.

Dokumentos, kuŗus publicējusi ne tikai britu ārlietu ministrija, bet arī Sav. Valstīs un Francija, esot atrodamas vācu diplomātu un aģentu sarunas arī ar citiem britu politiķiem, piemēram, ar Nevilu Čemberlēnu. Par pēdējo esot šādas ziņas: Čemberlēna dēls studējis Vāciju un dzirdējis Hitleru runājam Minchenē; viņš nodevis tik sajūsminātu atsauksmi par dzirdēto, ka arī Nevils Čemberlēns vēlējies sastapties ar Hitleru (?!).

Atliek tikai jautāt, vai šīs publicētās ziņas tiešām atbilst lietu patiesajam stāvoklim jeb izteic tikai vācu valdības vēlēšanos atrast draugus Britanijas valdošajās aprindās. Ir zināms, ka Hitlers un viņam tuvu stāvošās personas slimoja ar lieluma māniju un pārspīlētu optimismu attiecībā uz starptautisko stāvokli un savām izredzēm nākotnē. Hitlera režīmam bija daudz slepenu aģentu dažādās zemēs, bet it sevišķi Britanijā, kas centās saskatīt simpatizētājus un sabiedrotos Vācijai visur, dažreiz arī bez jebkāda nopietna pamata. No Eduarda VIII it kā ģermanofilā noskaņojuma un intereses par Berlines olimpiādi u. c. ir visai tāls ceļš līdz politiskas savienības slēgšanai. Patiess liekas gan apgalvojums, ka Eduards VIII, būdams novecojušos tradiciju pretinieks, vēlējās aktīvāk piedalīties valsts lietās un tātad arī ārpolitikas veidošanā. Tas, kā liekas, bija arī viens no galveniem iemesliem ministru prezidenta Baldvina asajai nostājai pret Eduardu VIII un viņu konfliktam, kuŗš izbeidzās ar Eduarda VIII atteikšanos no troņa.

Interesanti, kādu stāvokli ieņems Vindsoras hercogs pret publicētajos dokumentos minētajām ziņām. Pēdējās neapšaubāmi mazinās kādreiz ļoti iemīļotā Eduarda VIII popularitāti Britanijā, kur vēl arvien valda ārkārtīgs naids pret nacionālsociālistisko Vāciju un visu, kam ir kāds sakars ar to.

A. A.

LATVIEŠU TEĀTRA DZIVE

ALEKSIS RUBULIS INTERVĒ REŽISORU ARTURU RUBENI

Arturu Rubeni iepazinu Pinebergā kā ļoti enerģisku, nerimstošu garu. Bieži staigājām pa Baltijas universitātes gaiteņiem, pārrunājot ir teātŗa, ir literāras problēmas. A. Rubenis cītīgi studēja Raini, un pats aizrautīgi rakstīja lugas Jāņa Raiņa iespaidā. Tur viņš kopā ar savu tagadējo svaini Nikolaju Lapkašu, kuŗš arī studējis teātŗa mākslu, un Bitneri ierosināja studentus Oskara Vailda Salomes uzvedumam. Īpaši Ilze Dzilleja (tagad aktrise Zviedrijā) veiksmīgi veica Salomes lomu, tāpat kā Rubenis Heroda lomu. Dzīvi un kustīgi bija aktieŗi oriģinālas dekorācijas. Baltijas universitāte bija sajūsmināta.

Ari. Rubenis

Gadi ir gājuši, un Arturs Rubenis vareni drāzies tiem līdz.

„Kādās skolās tu apguvi teātŗa prasmi?" vaicāju.

„Piecus semestrus studēju Emersona kolledžā, un aktieŗu klasēs mani mācīja sagatavot lomas. Turpat mācījos dekorāciju darināšanu, drāmas teoriju un vēsturi."

„Un Bostonā?"

„Četrus semestrus gāju Bostonas universitātes teātŗa skolā, kur atkal mācījos aktieŗa darba pamatus un režiju."

Par šo darbu Rubenim piešķira B. A. un M. F. A. gradus, bet pašreiz enerģiskais režisors ir doktorands Western Reserve universitātē, kā arī uzrakstījis grāmatu „Ievads aktieŗa mākslā"; tā gaida izdevēju.

„Katram jauna ceļa gājējam vecā gvarde ir metusi sprunguļus ceļā, vai tas būtu glezniecībā, literātūrā, vai uz skatuves. Man liekas, tu jau paspēji uz tā atdurties."

„Ar skaudību neviena nevar apturēt."

„Ko tev visvairāk pārmet?"

„Ka es bez atļaujas uzdrošinājos iet teātŗa skolā; ka režisoram teorija nav vajadzīga."

„Te man gribas ko salidzināt," es pārtraucu. „Amerikāņu teātŗos un filmās aktieŗi tik kustīgi, ka nekad nestāv mierā, un skatuve allaž aizņemta. Nule redzētā latviešu izrādē galvenais profesionālais aktieris pirmo divu cēlienu laikā neiznāca no skatuves stūŗa. — Es uzmanīgi vēroju dikciju. Amerikāņu skolās, cik nu bieži man iznāk vērot savus studentus, māca ne tikai galvenos un paligakcentus, bet pat to, kā jāveido lūpas, zilbes izrunājot. Bet vairums mūsu aktieŗu uzsveŗ veselu frazi, ja ne teikumu, atsevišķa vārda vai zilbes vietā. Vai tu domā, ka amerikāņu skolas tiešām māca nepareizi?"

„Teātŗa darba principi visur vienādi. Pārpratumi sākas terminoloģijā vai tad, ja kāds iedomājas, ka viņam nekas no citiem nav jāmācās. Mūsu sabiedrībā joprojām ir tipiska šis zemes nopelšana. Mēs esam dažkārt iedomīgi uz visu, kas ir mūsu, un neredzam nekā laba pie citiem. Tā arī režija mūsu teātrī vēl arvien pabērna lomā. Spēli mēs varam izdomāt un patapināt no katra dzīves. Režijai turpretī ir dažas pamatprasības, kuŗām vajadzīga atšķirīga zināšana. Viena no pamatprasībām ir uzveduma ainiskais izkārtojums. Režisoram jāzina, kā izkārtot situācijas lugā tā, lai tās netraucētu viena otru. Vēl vairāk: jāatrod tāds grupējuma veids, kas, norādot uzsvaru skatā, uztur šo akcentējumu visu lugas laiku noteiktā, skatītājam redzamā vietā. Ja nu viss uzvedums ir notikuma darbību izspēle detaļās, tad režisoram ar kompozicijas palīdzību jāatrod visam notikumam vajadzīgā perspektīva, t. i., dziļums, lai viss centrālais notikums izceltos un viss cits vestu uz šo notikumu. Režisors ir kordinētājs, kas pakārto visus darba darītājus perspektīvas rādīšanai teātralajā notikumā. Šīs prasības pamatiem ir jābūt skaidriem. Ja lugas situāciju sadalījums nenorāda izteiktu kārtību, tad tas ir viens no pirmajiem norādījumiem, ka režisoram trūkst izpratnes notikumu parādīšanā visā dziļumā. Aktieŗi (īpaši, ja tiem tikai praktiska darba pieredze) iedomājas, ka lugā viss izveidosies ar aktieŗu spēli vien. Ņeviens pats sevi nevar redzēt perspektīvā. Tas ir iemesls, kāpēc uzvedumi cieš, ja pats režisors ir aktieris."

„Tev ir ko teikt, Artur. Bet saki, ko tu domā par latviešu aktieŗiem?"

„Latviešu vecie aktieŗi savas skatuves zināšanas ieguvuši praktiskajā darbā, kamēr teorētiskie pamatojumi dažam labam palikuši novārtā. Lomas veidotas pēc izjūtas un ar talanta dzirksti. Bieži dzirdētā teorijas nopelšana aktieŗa darbā norāda tikai uz neizpratni, ka teorija ir tas pats, kas gramatika valodai. Es sevi par aktieri neuzskatu. Es gan aizstāvu viedokli, ka ir jāizprot aktieŗa darba process kā praktiski, tā teorētiski. Gan šī iemesla, gan aktieŗu trūkuma dēļ pa laikam es piedalos spēlē."

„Un kā ir ar praksi amerikāņu universitātēs?"

„Bija jāiespēlē vismaz divi duči lomu, uzmanīgi iestudējot katru vārdu un kustību."

„Mirdza Prātiņa un Juris Salbnājs Šokolādes zaldātiņā tēloja kā piedzīvojuši aktieŗi. Kā tu viņus sagatavoji?"

„Katrs uzdevums man ir līdzeklis izskaidrot aktieŗa darba procesu. Tikai iepazīstoties ar spēles praksi, kuŗai pamazām un ļoti uzmanīgi sniegts teorētisks pamatojums, aktieris iepazīstas ar savu uzdevumu. Teātris nevar izaugt, neapmācot jaunus un topošus aktieŗus."

Jaunu aktieŗu audzināšanas,izņemot atsevišķus gadījumus, mums trimdā trūkst, tāpēc tagad mums nav ne profesionāla ansambļa, nedz arī mērķtiecīgi sagatavotu iesācēju. Šīs apziņas dēļ es apņēmos strādāt latviešu teātrī, lai gan amerikāņu sabiedrībā iespējas būtu mazāk ierobežotas. Ar latviešu teātŗa entuziastu grupu es darbojos tāpēc, lai Klīvlendas latviešu teātris neapklustu."

„Kas tev šai darbā visvairāk patīk?"

„Man patīk pats darbs, redzot aktieŗus augam."

„Un kas tev visvairāk nepatīk?"

„Bijušo iesācēju aplama pārgudrība."

Reizē arī noskaidroju, ka Arturs Rubenis sācis režisora darbu, kad, būdams mazs zēns, izkārtojis Viļānu ugunsdzēsēju b-bas skatuvi. Tagad viņš cītīgi gatavo izrādi Dziesmu svētkiem Klīvlendā.

Aleksis Rubulis.

Kalniem, gravām bagātais
HAPPY HILLS PARKS
aicina mazos un lielos ziemas atpūtai — sportam ar ragaviņām un slēpēm.
HOCKLEY VALLEY,
6. jūdzes austrumos no Orangevilles.
LE 4-0563, Toronto.

Sacensības noteikumi jaunatnes uzveduma scēnārijam

1) Jaunatnes uzvedums paredzēts 3. vispārējo latviešu dziesmu svētku laikā — 1. septembrī 1963. gadā, Klīvlendā, Ohio un to rīkos svētku rīcības komiteja sadarbībā ar Amerikas latviešu jaunatnes apvienības valdi.

2) Scēnārija fābulai — nacionāli idejiskā un laikmetiskā skatījumā — jāuztver latvju jaunatnes loma un sūtība cīņā par mūsu tautas nākotni un tās augšupeju. Piemēri: a) jaunatne kā brīvības cīnītāja; b) jaunatne kā savas tautas kultūras tālākā nesēja un veidotāja; c) jaunatne kā latvietības un tautas kopības spēziņas stiprinātāja un sargs; d) jaunatnes latviskā degsme dziesmu svētku mūžības ķīlā!

3.) Uzveduma scēnārijā var ietilpināt instrumentālu vai vokālu mūziku, deklamācijas, dialogus, dejas un baleta priekšnesumus. Noslēguma efektu var iezīmēt ar kādu simbolisku skati vai pravietisku sauksmi.

4.) Scēnārija mūzikai var izlietot tautas dziesmu motīvus, kā arī latvju autoru skaņdarbus. Ja rastos vajadzība, tad par jaunām kompozīcijām rūpēsies uzveduma rikotāji.

5.) Uzveduma ilgums — apm. 1½ stundas.

6.) Sacensības dalībnieki var iesniegt vienu vai vairākus darbus. Ikviens sacensības darbs iesniedzams 3 eksemplāros.

7.) Darbi jāiesūta līdz 1. martam 1963. gadā un tie adresējami jaunatnes sarīkojumu vadītājai Lilitai Riekstiņš — 3859 W. 162-nd St., Cleveland 11, Ohio.

8) Segmotīvam, moto vai pseudonimam jābūt atzīmētam uz aploksnes, kuŗā ievietots sacensības darbs. Tam pašam segmotīvam, moto vai pseudonimam jābūt atzīmētam arī uz otrās, slēgtās aploksnes, kuŗā atrodas autora vārds, uzvārds un adrese.

9.) Godalgām paredzēts kopsummā $170,-, kas sadalīti sekojoši: pirmā godalga $100,-, otrā godalga $70,-.

10.) Žūrijas komisijai ir tiesības, nepārsniedzot kopsummu, pārkārtot godalgas un to apmērus, ja to prasītu sacensības rezultātu vērtējums.

11.) Žūrijas komisija sastāv no 5 personām un tās, attiecīgā samērā, nozīmē dziesmu svētku rīcības komiteja un ALJA's valde. Žūrijas komisijas lēmums ir galīgs un to nevar pārsūdzēt.

12.) Neatkarīgi no godalgām un secības, kādā tās piešķirtas, rīkotājiem ir tiesības izvēlēties vienu vai vairākus — arī vairāku autoru — sacensības darbus vai šo darbu atsevišķus fragmentus un izlietot tos jaunatnes uzvedumam. Izlietojot darbu vai tā daļu, kas nav godalgots, rīkotājiem jāvienojas ar autoru par honorāru.

13.) Autoram, kuŗš saņēmis godalgu, tāpat autoram, ar kuŗu ir vienošanās par honorāru, bez sevišķas atlidzības jāizdara pārstrādājumi un papildinājumi, kādus prasītu izvēlētā scēnārija saskaņošana un tā inscenējums.

14.) Ja jaunatnes uzveduma scēnārijs, saskaņošanas un pārstrādāšanas secībā, kļūtu par vairāku autoru kopdarbu, tad sarīkojuma programmā uzrādāmi visi autori.

3. vispārējo latv. dziesmu svētku rīcības komiteja.

Abstraktā māksla . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

Krāsa pati par sevi vāja, un līnijas, kas ierobežo krāsu plankumus, ja daudz, var dot ritma izjūtu, ja gleznā tas iekomponēts. Bet ritmā vien iekšējā forma nevar parādīties. Tas var būt tikai paliglīdzeklis tās reālizēšanai. Vērojot krāsu kombinācijas, var runāt par kaut kāda skaistuma uztveri, bet tas nav neko dziļāks par skaista ornamenta iespaidu. Varam priecāties par krāšņu krāsu skaistumu puķu dārzā, bet to redzam tikai tāpēc, ka tās ir puķes, vai koki rudenī krāsās. Redze saaugusi ar konkrēti skatāmo. Tas ir dabas (psiholoģisks) likums, reālitāte. Arī mākslā neviena forma neiespaidos, ja tai nebūs reāla, kaut tikai psiholoģiska, pamata.

Otrkārt, un tas laikam, būs galvenais iemesls, abstraktajā gleznā nevar parādīties mākslinieka īpatnība un personība. Bet tā jau ir tema citai reizei.

Sv. Jāņa latviešu draudzes lauku īpašuma SAULAINES pārvaldei, sākot ar 1963. gada 1. maiju vajadzīgs pārzinis - apkopējs Saulainē.
Būtu vēlams precēts pāris ar darba līgumu no 1 līdz 3 gadiem. Pieteikšanās līgumi līdz ar aprakstu par personību iesūtāmi Saulaines pārvaldes priekšnieka palīgam A. Dobelim, 68 Ashbourne Dr., Islington, Ont., līdz 1963. g. 1. februārim. Tuvāka informācija vakaros pa tālruni BE 1-1619.
SAULAINES PĀRVALDE.

VENUS
PUĶU VEIKALS
● Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
● Latviešu keramika.
● Ādas izstrādājumi.
231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNIŅS

IZNĀCIS
LATVJU ENCIKLOPĒDIJAS PAPILDINĀJUMU SĒJUMS
(14 iespiedloksnes).
Redaktore L. ŠVĀBE. Redakcijas kollēģijā Dr. Edg. ANDERSONS, A. GAILĪTE, J. RUDZĪTIS un I. ŠTERNS.
Grāmatas cena Kanadā $ 6.50, kas iemaksājami LE pārstāvim K. Lāčgalvim, 7367 Sherbrooke St. W., Montreal 28, Que.
Apgāds TRIS ZVAIGZNES.

L.P.B. KANADAS KOPA u
RŪDOLFA
100 GADU DZIMŠANAS D
Sarīkojumu ievadīs — L.P.B. Kanadas
R. Blaumaņa dzīve un darb
Deklamācijas, skati no R. Blaumaņa lu
vakars". R. Blaumaņa darbu klāsts,
gaitām. ● Programmu sagatav
Ieejas maksa I vietā $ 1.50, II
Sarīkojums notiek: TORONTO — 12.
baznīcas sarīkojun
LONDONĀ, Ont. 9. februārī plkst.
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā LOTUS p

TORONTO LATVIEŠU MEDNI
MAKŠĶERNIEKU KLUB
BALLE
1963. gada 12. janvārī, plkst. 7 v
COLUMBUS apakšējā zālē (Sherbourn
Vakaru kuplinās J. BARUŠS un A.
ar dziesmām. ● MEŽSARGA
vēlēšanas.
HOBBY DEJU KAPELLA. PIL
Ieeja $ 2.00. KL

IGAUŅU JAUKTĀ KOR
KONCERT
1963. gada 13. janvārī plkst. 6
MASSEY HALL, TORON
Diriģents: ROMAN T
Piedalās: AARNE VIISIMAA — te
KERSON — klavieres, RAG
— baritons un JAAK LIIV

Kur pēkšņi izgaisa tavas sk
Kas tevi iepriecināja?
Es zīdu uzlākoju . . .
SVEICIEŠ AR
LOTUS PUĶU
802 Bathurst ielā, p
tel.: LE 3-3884,
KANADAS DAILAMATNI
SALON
LOTU

A. EGLĪTIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS veika
Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sest
● IZIRE TV par $8. MENE
161A Roncesvalles Ave., Toronto.

ZIGFRIDS ART POTT
ZIGFRĪDS JURŠ
KERAMIKAS DARBNICA
1425A BLOOR ST., W., TORONTO.
viena tramvaja pietura rietumos no
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KE
LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀ
● Turpat dabūjami BILZU LO

. . . Tagad iespējamas
. . . Pilnīgi iekārtotas telpa
● BANKETIEM ● DEJA
● VIESĪBĀM ● SA
● IZSTĀDĒM ●
NO 100 — 2000 PERSONA
CLUB KINGS
100 Queensway, Tor
1000 AUTO NOVIETOŠANA.
INFORMĀCIJAI

DEJU STUDIJA
N. SCHWANEBACHS.
985 BROADVIEW AVENUE.
Mortimer stūrī.
HO 1-4110 — TORONTO.
☆ FOKSTROTU
☆ LĒNO VALSI
☆ VALSI
☆ TANGO
RUMBA CHA-CHA-CHA.
JIVE, MAMBO, SAMBA.
PRIVĀTSTUNDAS
PIETEIKŠANĀS un IZIŅA KATRĀ LAIKĀ

Skaistākie ziedi un
visādiem ga
SAUNDE
puķu v
588 BLOOR St.
Zvanīt Z. Plēsums,
mājās H
Apmeklējiet mūsu
tel

...ET PAŠI SAVUS IPAŠUMUS!

...INTON: Atsevišķa 7 istabu du-
... virtuves, eļļas apkure, garāža.
...), iemaksa $ 2.500,-.

...KIEM UZ 3 GADIEM UZ
...IZVĒLĒ VISĀ PILSETĀ.

...DROTIE?

...t viški Britanijā, kas centās sa-
...skatīt simpatizētājus un sabied-
...rotos Vācijai visur, dažreiz arī
...bez jebkāda nopietna pamata.
...No Eduarda VIII it kā ģermā-
...nofilā noskaņojuma un intereses
...par Berlīnes olimpiādi u. c. ir
...visai tāls ceļš līdz politiskas sa-
...vienības slēgšanai. Patiess liekas
...gan apgalvojums, ka Eduards
...VIII, būdams novecojušos tradi-
...ciju pretinieks, vēlējās aktīvāk
...piedalīties valsts lietās un tātad
...arī ārpolitikas veidošanā. Tas,
...kā liekas, bija arī viens no gal-
...veniem iemesliem ministru pre-
...z identa Baldvina asajai nostājai
...pret Eduardu VIII un viņu kon-
...fliktam, kurš izbeidzās ar Eduar-
...da VIII atteikšanos no troņa.
...Interesanti, kādu stāvokli ie-
...ņems Vindsoras hercogs pret
...publicētajos dokumentos minēta-
...jām ziņām. Pēdējās neapšaubā-
...mi mazinās kādreiz ļoti iemīļotā
...Eduarda VIII popularitāti Brita-
...nijā, kur vēl arvien valda ārkār-
...tīgs naids pret nacionālsociālis-
...tisko Vāciju un visu, kam ir
...kāds sakars ar to. A. A.

...teikumi jaunatnes ...scenārijam

...13.) Autoram, kurš saņēmis
...godalgu, tāpat autoram, ar kuru
...ir vienošanās par honorāru, bez
...sevišķas atlīdzības jāizdara pār-
...strādājumi un papildinājumi,
...kādus prasītu izvēlētā scenārija
...saskaņošana un tā inscenējums.

14.) Ja jaunatnes uzvedums
...scenārijs, saskaņošanas un pār-
...strādāšanas secībā, kļūtu par
...vairāku autoru kopdarbu, tad sa-
...rīkojuma programmā uzrādāmi
...visi autori.

3. vispārējo latv. dziesmu svētku rīcības komiteja.

Abstraktā māksla . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

Krāsa pati par sevi vāja, un līnijas, kas ierobežo krāsu plankumus, ja daudz, var dot ritma izjūtu, ja gleznā tas iekomponēts. Bet ritmā vien iekšējā forma nevar parādīties. Tas var būt tikai palīglīdzeklis tās reālizēšanai. Vērojot krāsu kombinācijas, var runāt par kaut kāda skaistuma uztveri, bet tas nav neko dziļāks par skaista ornamenta iespaidu. Varam priecāties par krāšņu krāsu skaistumu puķu dārzā, bet to redzam tikai tāpēc, ka tās ir puķes, vai koki rudens krāsās. Redze saaugusi ar konkrēti skatāmo. Tas ir dabas (psiholoģisks) likums, reālitāte. Arī mākslā neviena forma nelespaidos, ja tai nebūs reāla, kaut tikai psiholoģiska, pamata.

Otrkārt, un tas laikam, būs galvenais iemesls, abstraktajā glezna nevar parādīties mākslinieka īpatnība un personība. Bet tā jau ir tema citai reizei.

DEJU STUDIJA

N. SCHWANEBACHS.

985 BROADVIEW AVENUE.
Mortimer stūri.
HO 1-4110 — TORONTO.

★ *FOKSTROTU*
★ *LĒNO VALSI*
★ *VALSI*
★ *TANGO*

RUMBA CHA-CHA-CHA.
JIVE, MAMBO, SAMBA.

PRIVĀTSTUNDAS
PIETEIKŠANAS un IZIŅA KATRĀ LAIKĀ

L.P.B. KANADAS KOPA un DV TORONTO NODAĻA rīko

RŪDOLFA BLAUMAŅA
100 GADU DZIMŠANAS DIENAS ATCERES VAKARU

Sarīkojumu ievadīs — L.P.B. Kanadas kopas priekšniece B. SENKĒVICA.
R. Blaumaņa dzīve un darbi — referēs Dr. P. VASARIŅŠ.

Deklamācijas, skati no R. Blaumaņa lugām un viencēliena luga „Sestdienas vakars". R. Blaumaņa darbu klāsts, kā arī uzņēmumi par viņa dzīvi un gaitām. ◎ Programmu sagatavojusi: E. KALNIŅA - ZNOTIŅA.

Ieejas maksa I vietā $ 1.50, II vietā $ 1.00, skolēniem puscenas.

Sarīkojums notiek: TORONTO — 12. janvārī plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.

LONDONĀ, Ont. 9. februārī plkst. 8 vakarā Poļu baznīcas zālē, Hill ielā.
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā LOTUS puķu veikalā un LATVIJA AMERIKĀ birojā.

Visus laipni ielūdz RĪKOTĀJI.

TORONTO LATVIEŠU MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU KLUBA

BALLE

1963. gada 12. janvārī, plkst. 7 vakarā
COLUMBUS apakšējā zālē (Sherbourne - Linden).

Vakaru kuplinās J. BARUŠS un A. KORSAKS ar dziesmām. ◎ MEŽSARGA MEITIŅAS vēlēšanas.

HOBBY DEJU KAPELLA. PILNA BUFETE.

Ieeja $ 2.00.

KLUBA VALDE.

IGAUŅU JAUKTĀ KORA
KONCERTS
1963. gada 13. janvārī plkst. 6 vakarā.
MASSEY HALL, TORONTO.
Diriģents: ROMAN TOI.
Piedalās: AARNE VIISIMAA — tenors, STELLA KERSON — klavieres, RAGNAR POHLAK — baritons un JAAK LIIVOJA — vijole.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlīkoju . . .
SVEICIEI AR ZIEDIEM!
LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,
tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAILAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.

LOTUS

A. EGLĪTIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.
◎ IZĪRE TV par $8. MĒNESĪ. ◎
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-3183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.

◎ Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI. ◎

. . . Tagad iespējamas
. . . Pilnīgi iekārtotas telpas
● BANKETIEM ◎ DEJĀM
◎ VIESĪBĀM ◎ SANĀKSMĒM
◎ IZSTĀDĒM ◎ KAZĀM
NO 100 — 2000 PERSONĀM.
CLUB KINGSWAY,
100 Queensway, Toronto.
1000 AUTO NOVIETOŠANA.
INFORMĀCIJAI ZVANIT RO 7-5122.

Skaistākie ziedi un ziedu sakārtojumi visādiem gadījumiem.
SAUNDERS & IRIS
puķu veikalā
588 BLOOR St. W., TORONTO.
Zvanīt Z. Plēsums, veikalā LE 1-5665, mājās HO 1-5213.
Apmeklējiet mūsu veikalu un skates telpu.

NOTARS
OSKARS PERRO
pienem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Suite 213
4 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.
RO 6-8354 (mājās).

A. LAGUNS
APKURU IERIKOTĀJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583, Toronto.

IZDARA
APMETUMA DARBUS
par ziemas cenām.
Liek arī grīdas plates
Zvanīt 769-8280, Toronto.

Dāmu kažokus
ŠŪINĀJU,
TĀPAT KAŽOKU APROCES MODERNIZĒJU.
No pārpalikušā kažoka pagatavoju cepures.
Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā.
WA 4-6384, Toronto.
M. KRAULIS.

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
Izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, aplecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas atīsta un kopē. Uzņēmumus līdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800, 445 Pape Ave.

LAIMES ZĪLĒTĀJA
zīlē no rokas un kārtīm, stāsta par pagātni un tagadni. Atbild uz visiem jautājumiem un palīdz visās problēmās.
Bez maksas — mazs ziedojums tiek pieņemts, ja esat apmierināti
Pieņem no plkst. 9 r. līdz 9 v.
Zvaniet 921-4038,
36 Cecil Street, Toronto.

H. Rasav
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS,
467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

Bijušais Liepājas telefona centrāles tehniskais vadītājs
KĀRLIS KAZEROVSKIS
dzimis 1875. gada 27. jūlijā Vaidavas pagastā, miris 1962. gada 25. decembrī Toronto.
Viņu mīļā piemiņā paturēs
JĀNIS LAZDIŅŠ.

Dzīļās sērās paziņojam, ka
TAMĀRA ŠTEINBERGS,
dzim. VĀLERS,
dzimusi 1913.gada 25. maijā Rīgā, mirusi 1962. g. 15. decembrī Hamiltonā, Kanadā.
Apbedīta 1962. g. 18. dec. White Chapel kapos Hamiltonā.
Pēc viņas skumst:
VĪRS, MEITA, MĀSAS KANADĀ un MĀSA KRIEVIJĀ.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTIGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.
PIEGĀDE MĀJĀS.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Gailīte — CEĻINIECE	$ 4.20
Anši. Eglītis — PANSIJA PILĪ — atmiņu romāns	$ 5.00
A. Dziļums — ZEME DZĪVO — romāns	$ 4.50
V. Kārkliņš — ROMANTISKI IEMESLI — romāns	$ 4.50
J. Veselis — BLĀZMAS STAIGĀTĀJI	$ 3.80
G. Zariņš — CEĻŠ UZ PASAULES GALU — noveles	$ 3.50
M. Barvika — ZIEMASSVĒTKU PASAKAS	$ 2.80
A-A. Milns — Lāčiša Pū briniškīgie piedzīvojumi	$ 2.80
S. Cveigs — DEGOŠAIS NOSLĒPUMS — noveles	$ 3.60
H. grāfs von Lendorfs — AUSTRUMPRŪSIJAS DIENAS GRĀMATA	$ 3.60
A. Silgailis — LATVIEŠU LEĢIONS	$ 8.80
A. Dziļums — ZEME DZĪVO — romāns	$ 4.50
I. Gubiņa — PAR SAPŅIEM NEMAKSĀ — noveles	$ 3.80
V. Mobergs — VESTIJUMS NAKTĪ — romāns	$ 4.00
A. Niedra — TAS TRAKAIS KAVALIERU GADS, rom.	$ 5.00
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS	$ 7.80
J. Street — RĪTDIENAS PLAUJA — romāns	$ 5.20
Ed. Avota, LATVIEŠU VALODAS PRAKTISKIE VINGRINĀJUMI	$ 1.00
N. Lečmanis — ZVAIGZNE LOGĀ — dzejoļi	$ 1.50
E. Dunsdorfs — LATVIJAS VĒSTURE — 1600 - 1710	$ 12.50
A. Johansons — VĒJU MEZGLI — esejas	$ 2.80
A. Daugule — SADEDZINĀTIE TILTI — romāns	$ 3.00
A. Čika un A. Šmits — — SPORTA SMAIDS — atmiņas	$ 3.00
T. Zeltiņa redakcijā — DZEJAS UN SEJAS — antoloģ.	$ 7.50
J. S. Turģenevs — DŪMI — romāns	$ 3.85
Guntis Žariņš — VARONĪBAS AUGSTĀ DZIESMA — stāsti	$ 3.60
Ilze Šķipsna — VĒJA STABULES — stāsti	$ 3.60
Dr. D. Biskaps — DZĪVES VĒJOS — ārsta dzīves un darba atmiņas	$ 5.50
TILTS Nr. 42./43 — žurnāls	$ 2.00
TILTS Nr. 44./45. — žurnāls	$ 2.00
TILTS 46/47. — žurnāls	$2.00
TILTS 48./49. — žurnāls	$ 2.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 41	$ 1.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 42	$ 1.00
Irma Grebzdo — KALNI KAPJ DEBESĪS — noveles	$ 3.60
Marg. Kovaļevska — POSTA PUĶE — romāns	$ 4.00
F. E. Tamsāre — VELNS AR VILTOTU PASI — romāns	$ 3.40
V. Kārkliņš — VAKARA ZVAIGZNES — romāns	$ 4.00
Francis Molnāra — PAVILIELAS ZĒNI — jaunatnes romāns	$ 3.00
V. Krāslavietis — AR LAIKA DEGLI — dzejoļi	$ 3.00
S. Lazdiņa — SADEGUŠIE SPARNI, II daļa — romāns	$ 3.90
E. Dārziņš — PAVASARA STRAUMES — dienas grām.	$ 3.50
Andr. Eglītis — LĀSTS — dzejoļi	$ 4.25
LATVIJAS ATBRĪVOŠANAS KARA VĒSTURE, II d.	$ 8.00
K. Kurbads — SILU ŠALKAS — dzejoļi	$ 2.80
A. Irbe — MŪMS NAV SVĒTVAKARU — noveles	$ 3.20
E. Čirikova — TRIMDA — II daļa, romāns	$ 5.00
E. Čirikova — JAUNĪBA — I daļa, romāns	$ 4.50
E. Čirikova — ATGRIEŠANĀS — III daļa, romāns	$ 5.00
A. Brigadere — DRĀMA un NOVELES	$ 4.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont., Canada.

VALUDE
Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

KAS? KUR? KO?
TORONTO

PĀRTIKA - DELIKATESES

Little Rīga — delikatešu veikals LE 4-8974
343 RONCESVALLES AVE.
Viesību galdi, aukstās bufetes.

BROADVIEW
DELIKATESU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. E. un M. MEDNIS.

Adolfa Kristapsona ģaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1099 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS.

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont). Tālr. LE 2-9068.
DELIKATESES, KŪKAS, TORTES, IMPORTĒTAS ŠOKOLĀDES UN KONSERVI.
EMILIJA un GEORGS DUMPI.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI

BĒRZIŅŠ Realty Limited
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — OBLIGĀCIJAS
APDROŠINĀŠANA — NOTĀRS
LE 4-8447, TORONTO 316 Harbord St.

PĒRKOT JAUNU AUTOMOBILI —
mēs sagādājam izdevīgu 6% diskonta aizdevumu.
$ 1000.- uz 12 mēn. maksā $ 64.-.
BĒRZIŅŠ REALTY LTD.,
316 HARBORD St., TORONTO. LE 4-8447.

I. JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
93½ Roncesvalles Avenue
LE 6-0143 LE 5-4455
Nekustami īpašumi pilsētā un uz laukiem

DAŽĀDI

Alder's Esso Service HO 6-0496
1151 QUEEN ST. E.
Atlasa riepas un baterijas. Dažādi auto remonti.
„UNDERCOATING" LAIMONIS ALDERS.

Benjamin Film Laboratories Ltd. EM 3-6496
51 DUCHESS ST., TORONTO 2, ONT.
Krāsu un balti - melno filmu attīstīšana, bildes, palielinājumi un citi foto darbi ar izcilu kvalitāti. Tautiešiem atlaide.

Crest Florists HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas. Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS SCARBORO
FLAMINGO FLORISTS
2363 Eglinton Ave. East, Eglinton - Kennedy Plaza.
ZIEDI, ZIEDU SAKĀRTOJUMI. ◎ PUĶES UN TROPISKI STĀDI.
PL 9-0651, ANNA RONIS, PL 9-1875, mājā AT 2-1235.

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

New Era Home Appliances Ltd. OX 9-7143
2902 DANFORTH AVE. Televizijas aparāti. Stereo.
Ledusskapji, veļas mašīnas, veļas žāvētāji. Elektriskās plītis.
Lielākā mēbeļu izvēle Toronto. AUSEKLIS JANSONS.

Laimon's Auto Service TEL. 466-0540
603 GERRARD ST E. (pie Broadview Ave.)
DAŽĀDU VEIDU AUTO REMONTI, SMĒRĒŠANA un EĻĻAS MAINĪŠANAS. DARBS GARANTĒTS.
LAIMONS MAROVSKIS.

DCS
Drapery Contract Services 789-4455
IMANTS E. KRŪZE Mājās BA 5-9292
521 OAKWOOD AVE.
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdaiļošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas. u.c.

PĀRSTĀVIS

KONST. KĀRKLIŅŠ —
birojā HO 1-8158, mājās HO 6-5024.

ERIC KRAUS
10 Eastwood Road, Toronto.
REAL ESTATE BROKER
OF TORONTO RE. L ESTATE BOARD
MEMBER

N.H.A. jaunās un pārd. obligācijas pērk un pārdod, kā arī izkārto. NOVĒRTĒSANA PAR BRĪVU.

LOGAN - DUNDAS: 6 istabu māja ar garāžas iespējām, silta gaisa apkure, liela moderna virtuve, vannas istaba. Viena obligācija. Cena $ 8.400,-, iemaksa $ 800,-. Mēneša maksājumi $ 60,-.

EGLINTON - KENNEDY: 4 g. v. atsevišķs 6 istabu dubultkieģeļu bungalovs, eļļas apkure, moderna virtuve un vannas istaba, privāts iebraucamais ceļš. Cena $ 16.800,-.

BROADVIEW - GERRARD: Ilggadīgs un labi nostādīts veikals. Tuvākai informācijai lūdzu zvanīt.

APBŪVES GABALI. LAUKU ĪPAŠUMI. VASARNICAS. IEGULDĪJUMU ĪPAŠUMI. DZĪVOKĻU MĀJAS.

✝

Mūsu mīļā, gādīgā omīte, Skrundas bij. „Krīvu" saimniece

MARIJA KRUMBERGS dzim. RERICH,

savā 82. dzīvības gadā pēc ilgākas slimošanas Grand Rapidos, ASV, š. g. 1. janvārī aizsaukta Dieva mierā.

Pateicoties mīļā atmiņā paturēs

MEITAS, ZNOTI, MAZBĒRNI un MAZMAZBĒRNI

Kādā nu mierā . . . KANADĀ, ASV un VĀCIJĀ.

SLĀPST PĒC BRĪVĀKA GAISA UN INTERESANTĀKA IZDEVUMA

(A. P.) „God. lasītājas un lasītāji! Žurnāla kvalitātes celšana ir jūsu un mūsu kopīgajās interesēs. Palīdziet redakcijai to uzlabot iesūtot savas atsauksmes un priekšlikumus," tā lasāms aptaujas lapā, kas pievienota kādam dzimtenē iznākošajam Padomju Sievietes žurnālam. Vai nu kļūmes vai citas nevērības dēļ, žurnāla lasītājas aizpildītā aptaujas lapa palikusies kādā pārī „dzelzs žogam" pārsūtītajā burtnīcā, kas mums dod iespēju ieskatīties spriedumā, kā šo izdevumu vērtē lasītāja. Spriedums jo interesantāks vēl tāpēc, ka atbildes resp. vērtējumu sniegusi kādas vidusskolas vecākās klases audzēkne. Še būs redakcijas uzdotie jautājumi un attiecīgās atbildes.

„1. Kuŗi no ievietotiem stāstiem jums patika vislabāk un kuŗus jūs uzskatāt par mazvērtīgiem, un kādēļ? — Man ļoti patika „Rasas lāsīte". Vēlētos, lai jūs rakstītu plašāk, jo „Rasas lāsīte" bija ļoti īsa un ātri pienāca beigas. 2. Ko jūs, saņēmuši žurnālu, izlasāt vispirms? — Vispirms, saņēmusi žurnālu, es apskatu modes. Pēc tam stāstus, ja tie ir interesanti. 3. Kā jūs apmierina žurnāla vāki? Ko jūs uz tiem vēlētos biežāk redzēt: foto attēlus, zīmējumus vai mākslas darbu reprodukcijas? — Žurnāla vāki man nepatīk, jo tie var būt vēl skaistāki. Bet bieži vien jūs uz vākiem attēlojat kādus tur septiņgades sasniegumus. — 4. Kam vajadzētu veltīt vairāk vietas, rakstot par rūpniecībā un lauksaimniecībā nodarbināto sievieti? — Vairāk vietas vajadzētu stāstiem, kuŗus lasītāji var lasīt ar interesi un nekad neaizmirst. — 5. Par kādiem kultūras un mākslas dzīves jautājumiem jūs gribētu lasīt? — Es gribētu lasīt par baletu, filmām un plašāk arī par jaunākajām modēm. — 6. Kādas sadzīves problēmas būtu izstrādājamas nākošā gada numuros? — Es vēlētos, lai būtu vēl vairāk par bērnu un vecāku audzināšanu. — 7. Vai jūs apmierina bērnu audzināšanai veltītie raksti? Par kādiem audzināšanas jautājumiem vajadzētu rakstīt plašāk? — Lūdzu plašāk par mūslaiku jaunatni. — 8. Ko jūs gribētu lasīt no zinātnes jautājumiem? — Neko. — 9. Kā jums patika līdz šim rīkotie konkursi? ar kādu tematu jūs vēlētos nākošo konkursu? — Konkursi patika. — 10. Vai žurnālā vajadzētu lappusi mazajiem lasītājiem? — Nē. Var arī ievietot. — 11. Kādi vēl būtu jūsu ierosinājumi redakcijai? —

Uz šo jautājumu lasītāja nemaz nav atbildējusi.

Nobeigumā redakcija jautā par lasītājas nodarbošanos un dzīves vietu..

Arī padomju jaunatne slāpst pēc Rietumeiropas brīvā gaisa.

KĀZU CEĻOJUMĀ UZ KRIEVIJU

Divi precēti pāri Rietumvācijā nolēmuši doties kāzu ceļojumā uz Krieviju. Sadabūjuši vajadzīgās atļaujas, abi pāri devušies ceļā vienā automobilī. Austrumvācijai un Polijai tikuši cauri bez kļūmēm. Bet nelaimes sākušās kad viņi nonākuši Brestā, pie Padomju Savienības robežas. Pārbaude ilgusi sešas stundas. Vispirms automobilī vajadzējis uzbraukt uz auto labošanas ierīces, lai pārbaudītāji varētu izpētīt no apakšas, vai tur nav kas apslēpts. Automobiļa pārbaude ilgusi divas stundas. Tad sākusies bagāžas pārbaude. Visas līdzpaņemtās mantas vajadzējis izņemt no auto un salikt uz galda. Kad krievu robežsargi ar savām netīrām rokām sākuši pārbaudīt katru sieviešu veļas un kleitu vīli, jaunās sievietes vairs nevarējušas izturēt un sākušas raudāt.

Robežsargi nav varējuši sanolēmuši doties kāzu ceļojumā prast tādu jūtīgumu un, lai sievietes uzjautrinātu, atnesuši vecmodīgu grammofonu ar tauri un uzlikuši dažas „kapitālistu" plates. Bijuši līdz arī fotoaparāti, un ceļotāji prasījuši robežsargiem ļ ko viņi drīkst fotografēt.

„Visu, kas jums patīk, tikai ne militārus objektus," paskaidroja robežsargu priekšnieks. — „Vai tiltus var fotografēt?" — „Nē." — „Vai dzelzceļa stacijas var fotografēt?" — „Nē." — „Vai fabrikas var fotografēt?" — „Tas atkarājas no tā, ko atsevišķa fabrika ražo." — „Bet kā lai es zinu, ko fabrika ražo?" — „Tāpēc es jums labāk ieteiktu fabrikas nefotografēt." — „Ko tad es varu fotografēt?" — „Piemēram, pieminekļus. Katrā pilsētā ir Ļeņina piemineklis."

Ar fotografēšanu vāciešiem tomēr nelaimējies. Kādā stacijā viņi ieraudzījuši krievu pulkvedi, kas bijis aizsnaudies. Vācu tūristam radusies ideja to nofotografēt. Bet, tiklīdz viņš paņēmis savu aparātu un to vērsis uz snaudošā pulkveža pusi, vācieti saķērušas vairākas rokas, lai aturētu no fotografēšanas. Citi pieskrējuši pie pulkveža un viņu uzmodinājuši, lai pavēstītu, kādas briesmas viņam draudējušas. Tā šis „militārais objekts" palika nenofotografēts.

Šie vāciešu kāzu ceļojuma piedzīvojumi Krievijā atstāstīti vācu presē.

VIENPADSMIT DIENNAKTIS . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

Raidījumi atspoguļojuši latviešu trimdinieku dzīves nozīmīgākos notikumus, kā: Dziesmu svētkus, kongresus, jaunatnes dienas. Reižu reizēm paceltas visai pretrunīgas temas: atmiņā pazīb komentāri pirms kāda ALA's kongresa, kāds Draudzīgā aicinājuma raidījums, kāds profesors ūn viņa akadēmiskā runa, kādas dziesmas atskaņošana 18. novembŗa gadījumā, kāda pa īstam jauna cilvēka dedzīgi vārdi u. tml. Kādu brīdi pēc tam interese par raidījumiem sit augstu vilni,un raidījumu komiteja gūst ieskatu, cik daudz personu to klausās.

Protams, visplašākā vieta raidījumos ierādīta latviešu kultūras un gara dzīvei un vietējai draudžu un organizāciju darbībai. Noraidīts vismaz 2000 latviešu dziesmu un instrumentālās mūzikas kompoziciju, skandēts vairāk kā 100 latviešu dzejas darbu. Notikušas atsevišķu rakstnieku un mākslinieku piemiņas speciālprogrammas, tāpat speciālprogrammas par Latvijas pilsētām un laukiem, apm. 10 raidījugu, speciālraidījumi bērniem, klausītāju sacensības, padomi ārstniecības un veselības kopšanas jautājumos u. d. c. Kopš 1953. g. sākuma izziņoti vai visi publiskie Čikāgas latviešu sarīkojumi. Nosaukts vairāk kā 6000 organizāciju, draudžu un firmu ziņojumu un sludinājumu.

Un viss tas noticis ar sekundes precizitāti! Ja arī dažkārt spīkeram bijis jālaužas caur kupenām, sarkanām ugunīm un jācīnās ar automobiļu nikiem, neviena programma nav nokavēta. Kaut arī līdz 10 gadu jubilejai, kad spīkeri paši sev uzdāvināja izskatīgu dokumentu somu, programmas dažas glabājušās visāda paveida papīra aploksnēs un turziņās, neviena no tām nav pazaudēta. Droši vien, finanču daļas vadītājam nule kā dāvātā naudas maka tilpīgums arī uz priekšu būs negulētu naksu kalkulēšanas objekts, jo katrs raidījums prasa caurmērā ap 55 dol. skaidrā naudā, un tādā kārtā gaisā pazudusi jau 28.000 dolaru. Droši vien, raidījumu režisors arī nākotnē dziļdomīgi apcerēs temu par Kultūras fondu un vai tā sarakstos nebūtu ietilpināmi arī izcilli radio raidījumi, un raidījumu komiteja turpinās cerēt uz labvēļu ziedojumiem naudā un graudā — ar „graudu" saprotot plates, skaņu lentes, raidīgas, referenču grāmatas un tml. — tomēr skaidrs, ka raidījumi „ir un būs" kā kāds neatlaidīgs raidījumu komitejas loceklis grūtā pārbaudes brīdī deklarējis.

Un nākamajā ceturtdienas vakarā, plkst. 7.30 daudzās Čikāgas latviešu ģimenēs norisināsies līdzīga aina: vecmāmiņa atvilks lakatiņu no auss un apsauks suni, bērni pārtrauks spēlēt kovbojus, mājas tēvs nolaidīs klēpī laikrakstu ar kliedzošajiem virsrakstiem un mājasmāte ieslēgs radio. „Latviešu pusstunda," viņi atgādinās viens otram un apsēdīsies, lai brīdi pabūtu kopā ar savas pilsētas tautiešiem.

D. V.

Montreālas draudze . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

pulciņš. Jau no pirmajām dienām draudzes ērģelnieka pienākumus ar lielu pienākuma apziņu veic vecais strēlnieks A. Tirzītis. Draudzē 457 locekļi. Ar 1963. gadu tā kļūst par neatkarīgu draudzi, kas pati sev sagādās līdzekļus.

10 gadu pastāvēšanas svētkus draudze ievadīs ar svinīgu dievkalpojumu svētdien, 13. janvārī, plkst. 2 p.p. Mac Vicar piemiņas presbiteriāņu baznīcā (Hutchison un St. Viateur), ar māc. viesu R. Zariņa no Ņujorkas. Montreālas Trīsvienības draudzes māc. A. Voitkus un draudzes māc. V. Šēfera piedalīšanos. Dievkalpojumu kuplinās vīru koris Junda diriģ. D. Vītola vadībā. Sekos svinību laicīgā atcere ar svētku mielastu baznīcas lielajā zālē.

Beidzot nevar nepieminēt jubilāres draudzes ikdienu — darbu, kas atkārtojas gadu no gada, bet īstenībā prasa lielu piepūli un uzupurēšanos. Tādēļ ar pateicību lai atceramies visus draudzes darbiniekus, kas aizvadītajos desmit darba gados ar sirds degsmi un apņēmību iejūsmināja visu draudzes saimi un, strādājot roku rokā ar draudzes ganu, ir izveidojuši Svētā Pāvila latviešu draudzi Montreālā.

Dievpalīgu un panākumus arī turpmāko gadu gājumā, uzticīgi kalpojot Dievam un latvietības stiprināšanai, trimdas ceļus staigājot!

Osv. Kļavenieks.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Ne visi medņieki brauc mājās tukšā.

POLICIJAS DĀVANA MAZAJAM LATVIEŠU ‚DETEKTĪVAM'

LATVIEŠU ZĒNS PIEPALĪDZĪGS DRAUSMĪGA NOZIEGUMA ATKLĀŠANĀ. — BARBARA UN KRISTĪNE JAU DEKLAMĒ LATVISKI. — VAI DUSĒSIM DALĪTI — DIVĀS KAPSĒTĀS?

(VĒSTULE NO BRADFORDAS, ANGLIJĀ)

(A.P.) Savā laikā Latvijā, it seviški tās pastāvēšanas pēdējos gados, tuvojoties Ziemsvētkiem, sāka ievīsties paraža pasniegt dāvanas arī kārtības sargiem — policistiem. Šai sakarā nāk atmiņā skati Rīgā, kad pie „lielā pulksteņa" Brīvības un Kaļķu ielas krustojumā satiksmi regulējošā kārtības sarga posteņa vieta, visapkārt pašam kārtības sargam, ik dienas bija svētku dāvanu saiņiem apkrauta. Šīs dāvanas, protams, nebija domātas šim satiksmi regulējošam kārtības sargam vienam pašam, bet gan visiem viņa kolēģām, kā pateicība par viņu modrību savu grūto pienākumu veikšanā.

Kaut ko līdzīgu, tikai apgriezta nozīmē, piedzīvojām pagājušos svētkos Bradfordā. Arī šeit pirms dažiem gadiem bija ierosināts jautājums par kārtības sargu, britu „bobiju" apdāvināšanu svētkos, bet šis ierosinājums augstākās instancēs neguva atsaucību, un tā šis sabiedrības pateicības žests saviem kārtības sargiem izpalika. Bet neviens gan līdz šim nav cēlis iebildumus, ka Bradfordas kārtības

Vai no šī patīkamā notikuma kādu pozitīvu atziņu nevarētu smelties arī daža laba tīri latviska ģimene, kas līdz šim tomēr vēl it kā kautrējas savus bērnus sūtīt latviešu skolā? Pārdomājiet savu līdzšinējo stāju, groziet to par labu latvietības cietokšņa stiprināšanai!

☆

Ziemeļanglijas - Bradfordas draudzei ar iekšlietu ministrijas atļauju izdevies vietējā Nab Wood kapsētā iegūt savas draudzes vajadzībām atsevišķu nodalījumu apm. 100 kapa vietu platībā, ar iespējām šo nodalījumu paplašināt. Draudze paziņojusi, ka tai nebūtu iebildumu, ja par kapsētas lietošanu mācītājs vienotos arī ar citu konfesiju latviešu garīdzniekiem, ja to draudzes būtu ieinteresētas kapsētas izmantošanā. Ar šādu labvēlīgu nostāju tomēr nav atrisināts jautājums, kur guldīt pēdējai dusai tos tautiešus, kas vai nu personīgu vai kādu citu apstākļu dēļ ne pie vienas draudzes nav piederējuši, jo tādu aizgājēju atdusai šai kapsētā mācītājs kapu zīmes neizsniegšot. Šo noraidīgo nostāju savā pēdējā apspriedē apsprieda Bradfordas organizāciju pārstāvji, jo šo organizāciju vēlēšanās ir, lai visus mirušos tautiešus gulditu vienā kapsētā. Tas atvieglotu kapu kopšanu un to izdaiļošanu, it sevišķi tādiem mirušajiem tautiešiem, kam šeit nav neviena piederīgā. Organizācijas vēl cer uz labvēlīgu atrisinājumu ar draudzi, bet, ja šis cerības nepiepilditos, tad nebūs citas izvēles, kā apsvērt jautājumu par otras latviešu kapsētas dibināšanu.

Barbara un Kristīne, divas jau paaugušās meitenes, kuŗu gadi drīz jau būs skaitāmi padsmitos, līdz pat pag. rudenim piederēja pie tiem jauniešiem, kas, vienam no vecākiem piederot citai tautībai, līdz šim nebija atradušas kontaktu ar latviešu sabiedrību, un tāpēc arī neprata ne vārda latviski. Draudzība ar dažām Bradfordas latviešu skolas audzēknēm šo stāvokli pēkšņi maiņāja, un abās meitenēs pamodās vēlēšanās runāt latviski. Vecākiem šo dzinu nekavējot, bet atbalstot, latviešu skola abu meiteņu nodoma īstenošanai nodibināja speciālu klasi šīs skolas absolventes Ilonas Korpas vadībā. Prieks bija dzirdēt, kad skolas Ziemsvētku sarīkojumā abas meitenes nekļūdaini un bez jebkāda sveša akcenta nodeklamēja dažas latviešu tautas dziesmas. Abas jaunavas bija arī tērpušās krāšņos tautas tērpos.

VAI LATKRAKSTI SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

SAVIENOTĀS VALSTIS

FILADELFIJĀ

Ф 1962. gadam aizejot un 1963. nākot vietā, iebraucējam Filadelfijā var likties diezgan neparasti, klausoties, ka sabiedrībā sarunās bieži jo bieži piemin pamatakmeņus un ķieģeļus, tēraudsijas un griestu balstus, ņemas ap kvadrātūras un kubatūras noteikšanu. Kāpēc tā? Pajautājot vienam, pajautājot otram, drīz vien atklājas, ka vecā gada pēdējā sapulcē Filadelfijas Brīvo latvju biedrības valdes ziņojumu un pārrunu saturs saistījies ar nama atjaunošanu. Jau agrākās sapulcēs nolemts, ka Brīvo latvju biedrība paliks šai pašā vecajā vietā — 531 Ziemeļu 7. ielā. Te tai iepretim dzejnieka Po māja un tiešos kaimiņos 200 gadu vecā vācu biedrība. Biedrības vecā ēka, jaunajiem trimdiniekiem pieplūstot, jau sen kļuvusi par šauru un nav piemērota plašāku apmēru sabiedriski - kultūrālai rosībai. Tas bija vērojams jau piecdesmito gadu sākumā. Diemžēl, vairāki gari gadi aiztecējuši, jaunu, piemērotāku namu meklējot un nikni strīdoties, vai sameklēto ēku pirkt vai ne.

Pašreiz, šķiet, atrasts labākais atrisinājums — atjaunot un paplašinot šo pašu namu. Tā kā apkaimē vecās, neizskatīgās ēkas jau nojauktas un to vietā pilsēta paredz ierīkot plašus košuma un apstādījumu laukumus, jau tuvākajā laikā šis ielas posms kļūs par vienu no jaukākiem visā Filadelfijā. Pats galvenais: saņemta atļauja no pilsētas valdes nama atjaunošanai, bet ar noteikumu, ka darbi jāsāk gada laikā. Nu vairs nevar kavēties! Nav laika strīdiniem To apzinoties, valde ievadījusi sarunas ar dažiem tuvākās apkaimes latviešu celtniekiem un namdaŗiem, aicinot sacensības kārtībā iesniegt nama paplašināšanas projektus.

Brīvo latvju biedrības darbībā tomēr ne gluži viss ritējis gludi, un panākumi ne visur apmierinoši. Naudas apgrozījumos visbēdīgākais izrādījies novembris, kad izdevumi pārsnieguši ienākumus par apaļiem 700 dolariem. Tas sevišķi stipri satraucis „veclatviešus", kas „iekrišanai" neatrod attaisnojuma. Paredzams, ka par šiem 700 dolariem vēl ilgi balsis nenorims.

Negaidītas grūtības radušās Brīvo latvju biedrības pārziņā pārņemtajā radio raidījumā „Latviešu balss Filadelfijā". Tā kā ne visi, kas savā laikā apsolījušies šo pasākumu atbalstīt, savu solījumu paspējuši pildīt, maksājumos radušās grūtības. Līdz šim „Latviešu balss Filadelfijā" raidījumus visvairāk atbalstījušas šejienes baptistu draudze un Brīvo latvju biedrība.

Ф Jaunā gadā Brīvo latvju biedrība paredz jo rosīgu sabiedriski - kultūrālo darbību. 13. janvārī nolikts tēlnieka V. Jansona priekšlasījums par tēlotāju mākslu ar bagātīgām illustrācijām gaismas attēlu veidā. Janvārī turklāt, sakarā ar Draudzīgo aicinājumu, biedrība rīko bazāru par labu bibliotēkas papildināšanai ar jaunām grāmatām.

Ф Filadelfijas latviešu koncertapvienība rīko sestdien, 2. februārī, plkst. 8 vakarā New Century kluba telpās flautista A. Šturma un pianistes Leinveberes koncertu. Tas mūzikas cienītājos modinājis dziļu interesi, jo flautista mūsu pašu rīkotos koncertos dzirdēta gaužām reti, pie tam šis ir pats pirmais A. Šturma koncerts šeit plašākā sarīkojumā. Un tālā viesņa ļoti gaidīta.

RK 1350

KLĀJ VIESĪBU GALDUS,

piegādā mājās.

E. JIRGENS,
tel. RO 7-6044, Toronto.

KANADAS BAZNICĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Māc.A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

6. janvārī plkst. 2 p. p. Trīsvienības baznīcā Zvaigznes dienas dievkalpojums. Jauniešu grupa no 13—16 g. v.

13. janvārī plkst. 2 p. p. Jāņa baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība vecākai konfirmandu grupai.

20. janvārī plkst. 2 p.p. Trisvienības baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola. Jauniešu grupa.

27. janvārī plkst. 2 p. p. Jāņa baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola. Vecākā konfirmandu grupa.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā. 361 Danforth Ave

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines Ont. Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. lut draudzē, Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

13. janvārī plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarines latviešu ev. - lut. draudze, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

20. janvārī plkst. 3,30 p. p. dievkalpojums ar dievgaldu; māc. J. Prauliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē draudzes gada sapulce.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

3. februārī plkst. 2 p. p. dievkalpojums; māc. J. Prauliņš.

Otavas latviešu ev. - lut. Misera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave. South.

6. janvārī, plkst. 10,30 Zvaigznes dienas dievkalpojums bērniem ar sekojošu Svētdienas skolu; plkst. 11-os pr. p. dievkalpojums pieaugušiem.

VANKUVERA

Māc. R. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C. tel. RE 8-5737, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4245 Marcil Ave.

Māc Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

13. janvārī plkst. 2 p.p. draudzes 10 gadu pastāvēšanas dievkalpojums. Māc. A. Voitkus, māc. R. Zariņš no Ņujorkas un māc. V Šēfers. Dziedās vīru koris Junda. Pēc dievkalpojuma baznīcas lielajā zālē svētku mielasts un apsveikumi.

27. janvārī plkst. 2 p. p. dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 gariģs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viņu garumā Ošavas raidītājs